NEURJE IN TOČA POSPRAVILA PRIDELEK

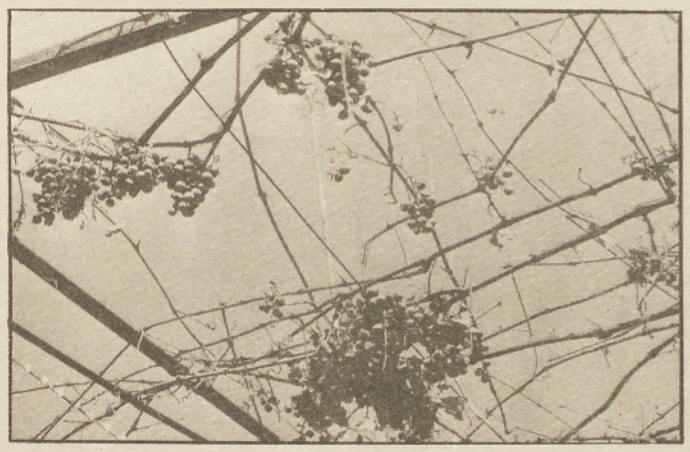

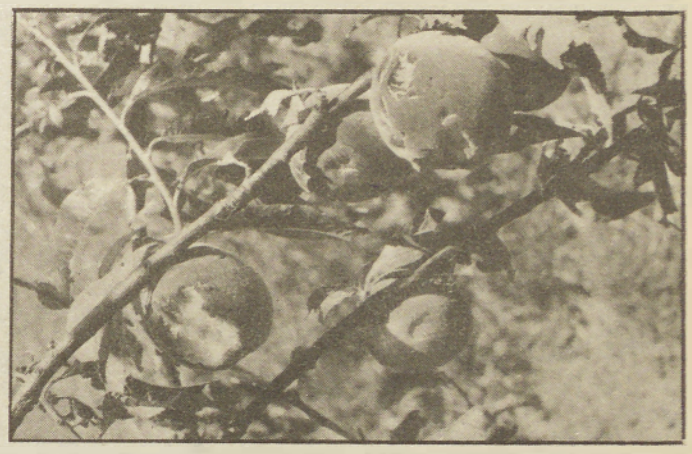

Leto XXXVII
Št. 29

Murska Sobota
30. julija
1987

Cena 350 din

VESTNIK

Milan Kneževič, predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, po obisku na prizadetem območju:

Prizadeti ne smejo ostati sami

Pogled na to, kar smo videli, je zelo žalosten, kajti uničeni so pravzaprav vsi poljedeljski pridelki, celoletni trud prizadevnih, marljivih kmetov, je praktično uničen. Obseg in intenzivnost prizadetosti sta na velikem delu občine takšna, da si tega sploh ne moreš predstavljati, če ne vidiš. Škoda je izredno velika. Tudi posledice te škode se bodo poznale dalj časa, predvsem v nasadih, prizadeta bo tudi živinoreja, ker je uničena krma in bodo veliki problemi, kako zagotoviti potrebno krmo za ohranitev te črede. Pohvalno je pri vsem tem je to, da se je v odstranjanje posledic nesreče in preprečevanje nadaljnje škode vključila celotna družbenopolitična skupnost občine Murska Sobota, v prvi vrsti pa ABC Pomurka s svojimi zadružnimi enotami na terenu. Morali se bomo vključiti tudi preko širše družbenopolitične skupnosti in pomagati prizadetemu območju, saj je preko 50 odstotkov občine v poljedeljskih kulturah praktično uničenih. Letošnje leto smo prav na tem območju pričakovali, poznavajoč dosedanje stanje vseh kmetijskih posevkov in pa rodnosti nasadov, zelo velike, in kakovostne pridelke, tako da bi v teh težkih razmerah kmetje dobili ustrezen dohodek. Na žalost je to zdaj v velikem delu uničeno in bo veliko problemov, kako zagotoviti nadaljnjo reprodukcijo znotraj te proizvodnje. Mi bomo prav gotovo storili vse, kar je potrebno glede na možnosti, ki jih imamo, da bi temu območju tudi ponudili čim večjo pomoč. Hitro je treba zdajle delovati pri odpravi posledic, ki jih je neurje povzročilo na stanovanjskih in gospodarskih zgradbah, saj smo videli, da je prizadetih veliko domačij, ki so brez strehe, dosti jih je s poškodovanimi strehami in je tu nujno potrebna širša pomoč in aktivnost. Menim, da večjih problemov z oskrbo s potrebnim reprodukcijskim materialom tako za zaščito tistih posevkov, ki jih je potrebno zaščititi, kot trajnih nasadov, ki so zdaj tudi uničeni, da se škoda ne bi povečevala, in tudi z reprodukcijskim materialom za obnovo gospodarskih in stanovanjskih objektov ne bi smelo biti. Tovariši iz občine zagotavljajo, da bo ta oskrba hitra, učinkovita in tudi v dovoljšni kotičini. V odpravo posledic, kar bo trajalo dalj časa, se bo morala vključiti tudi širša družbenopolitična skupnost. Trenutno je težko reči, kakšna je škoda, to bo jasno v nekaj dneh. Mi bomo skupaj občino in ABC Pomurko pripravili informacijo, ki jo bomo v nekaj dneh posredovali tudi republiškemu izvršnemu svetu, ki se bo potem opredelil o nadaljnjih aktivnostih, ki bodo nujno potrebne, da bomo kar najbolje delovali pri odpravi škode in pomagali prizadetemu območju.

VEČ O SOBOTNEM NEURJU NA 3. STRANI.

Namesto na prostem, na odprtem odru pred beltinskim gradom, je osrednja prireditev 17. festivala folklore v Beltincih v nedeljo popoldne zaradi slabega vremena potekala v osnovni šoli 17. oktober. Tam se je zavrtelo osem folklornih skupin, med katerimi so poleg domačih folkloristov (na posnetku) posebno pozornost zaslužile: folklorne skupine Stu ledi iz Trsta, folklorna skupina iz Novega Marofa na Hrvaškem in folklorna skupina kulturnoumetniškega društva Študent iz Maribora. Slednja je imela izjemno uspel, žal pa premalo obiskan samostojni celovečerni nastop v soboto zvečer v beltinski šoli, v Moravskih Toplicah so bili v gosteh porabski Slovenci iz Gornjega Senika, v restavraciji Vikend pa je navdušila prav tako zamejska folklorna skupina — Stu ledi iz Trsta. Več o letošnjem zletu folklornih skupin v Beltincih na strani Kulturnih obzorij. bb, foto: Dušan Lopornik

MDA GORIČKO 87

Delali bolje kot načrtovali

V petek se je končala prva izmena zvezne mladinske delovne akcije Goričko 87.

Posebno priznanje lahko tokrat najprej izrečemo domačinom, Pečarovčanom, ki so mlade prostovoljce sprejeli odprtih rok in jim v slovo pripravili nepozabno srečanje s pogostitvijo, za spomin pa so jim dali manjša darila. Mladi so si to gotovo zaslužili, saj so delali več in bolje, kot so pred začetkom akcije načrtovali. Opravili naj bi 21 tisoč ur, v petek, ko so pregledovali delovne uspehe, pa so izračunali, da so opravili krepko čez 29 tisoč ur dela. Ali drugače: končali so cesto v Pečarovcih, dva dni so urejali potok Vaneča—Dolina, pionirski brigadi, ki sta se izmenjali, pa sta utrjevali bankine na magistralni cesti skozi Petanjce in Tišino. Vrednost opravljenih del je 72 milijonov 500 tisoč dinarjev.

Po programu dela naj bi tudi brigadirji druge izmene delali na cesti v Pečarovcih, ker pa so mladi prve izmene dobro delali, čeprav jih je bilo manj, kot so pričakovali, bodo brigadirji druge izmene delali na drugih deloviščih. Dokončali naj bi cesto Vaneča—Dolina dolgo dva kilometra, v avgustu naj bi šli na cesto Fikšinci—Kramarovci—Rogašovci, dolgo štiri kilometre, čistili bodo tudi jarke za odvodnjavanje v okolici Hodoša, Šulinec in Petrovec. Mladi druge izmene naj bi prišli iz Logatca, Žalca, Mozirja, Lida iz Vojvodine, Čičevca iz južne Srbije ter Prištine.

Majda Horvat

VABIJO NA DESETO ZDOMSKO SREČANJE

Občinska konferenca Socialistične zveze Murska Sobota, Slovensko kulturno prosvetno društvo Lastovka Ingolstadt in podružnica Slovenske izseljeniške matice so tudi tokrat organizatorji srečanja delavcev na začasnem delu v tujini in izseljencev. Tokrat bo to že **10. srečanje**, in sicer **v Moravskih Toplicah. Začetek bo 2. avgusta ob 15. uri na terasi pred veliko restavracijo.** Pretežni del programa so pripravile Lastovke. Pričakujejo, da se bodo srečanja v prijetnem kraju udeležili vsi, ki tačas preživljajo letne počitnice doma, prav veseli pa bodo tudi vseh izseljencev.

Najnovejši vsakdan v Perzijskem zalivu: ameriški vojak pri strojnici na križarki Kidd, ki je ena od številnih ameriških spremljevalnih ladij kuvajtskih tankerjev.

V Zalivu bi utegnilo počiti

Odločitev ZDA, da bodo plule kuvajtske ladje odslej po Perzijskem zalivu pod ameriško zastavo, je vznemirila ameriško javnost. Kuvajtski supertanker Bridgeton je prejšnji teden že naletel na mino in je bil hudo poškodovan. Američani so morali sprejeti ta hladni tuš z izgovorom, da ne bo nobenih povračilnih ukrepov proti Iranu, ker ni jasno, čigava je bila mina, na katero je naletel supertanker.

Položaj v Perzijskem zalivu je skrajno napet. ZDA so že spomladi okrepile svojo vojaško navzočnost na tem območju.

Iran ima konec koncev veliko sredstev in poti za napad na Američane — začenši s sabotažami, do napadov kamikaz na ameriške ladje, pa vse tja do terorističnih napadov prav v Ameriki, komentira stanje v Zalivu Frankfurter Algemeine Zeitung.

Pred vsemi poslednjimi dogodki je varnostni svet OZN sprejel doslej najostrejšo resolucijo, v kateri izrecno zahteva, da tako Iran kot Irak prekineta sovražnosti in umakneta čete na mednarodno priznane meje. Iran se je resoluciji uprl, in to pomeni, da se skoraj sedem let trajajoča vojna nevarno ostri.

Iz Washingtona so po zadnjem incidentu sporočili, da se ne bodo odpovedali akciji spremljanja 11 kuvajtskih tankerjev. V ameriškem kongresu poudarjajo, da bo ameriško javno mnenje v primeru novih incidentov zahtevalo »povračilno akcijo«, to pa bi pomenilo odkrit spopad med ZDA in Iranom.

Skoraj kot v peklu

Z mitološko prispodobo o peklu bi lahko označili izredno vročino zadnjih štirinajst dni. Vroče pa ni bilo samo pri nas v Sloveniji. V Makedoniji se je živo srebro povzpelo na 41 stopinj, v Grčiji je zaradi vročine umrlo prek sedemsto ljudi, v Turčiji štirideset, v Tuniziji pa je bilo 40 stopinj Celzija celo v senci. Tudi na Japonskem je izredna vročina, v Tokiu je v enem samem dnevu doživelo srčni infarkt kar 500 ljudi. V severni Italiji, Švici in Avstriji so doživeli huda neurja in poplave. Te pa ogrožajo tudi nekatere predele v Aziji. V Bangladešu je zaradi monsunskega deževja ogroženih 50 tisoč ljudi, na Kitajskem pa jih je v poplavah utonilo že nakaj sto.

Kam z velepo-slanikom?

V Bonnu in v Tirani že dolgo napovedujejo navezavo diplomatskih stikov med obema državama. Bonn je od albanskih oblasti zahteval, naj mu v Tirani zagotovijo zemljišče za zidavo veleposlaništva, vendar v Albaniji niso pripravljeni ustreči tej zadevi. Nemcem so ponudili, naj bodoči veleposlanik, kot tudi osebje veleposlaništva, stanujejo v hotelih, tako kot večina tujih diplomatov v Tirani. Kot piše zahodnonemški Der Spiegel, so hotelske sobe vse prej kot udobne. Tudi kar zadeva živila in druge življenjske potrebščine, zadeve za tuje diplomate niso najbolj primerno urejene, zato se morajo tuji diplomati pogostokrat zateči v Titograd in druga jugoslovanska mesta.

490 ODSTOTKOV?

Ekonomist dr. Žarko Ristić takole pravi o naši inflaciji: »Smo absolutni rekorderji. Če bi sešteli inflacije vseh zahodnih držav in seštevek pomnožili s tri, bi dobili našo inflacijo. Trištevilčna inflacija se obnavlja in po ekonomskih teoretičnih domnevah bo znašala prihodnje leto 230, čez dve leti pa 490 odstotkov.«

Tokrat Kavadarci

Za letošnji 33. mednarodni Vinogradniško-vinarski sejem v Ljubljani, ki bo med 28. avgustom in 4. septembrom, je vse pripravljeno. Sestindvajset poskuševalcev iz 13 držav je ocenilo 1051 vzorcev vin z vsega sveta.Med šestimi najbolje ocenjenimi vini, ki so jim podelili naslov šampion, je tudi jugoslovanski krater, letnik 1985, iz makedonskih Kavadarcev. Šampionski naslov so podelili še za tokajski sivi pinot 86 iz Francije, beli burgundec 81 in musketir sekt 86 iz Avstrije, oeil de perdix 86 iz Švice in samos 86 iz Grčije.

Najvišjega priznanja grad prix za alkoholne pijače niso podelili, podelili pa so štiri šampionske naslove in sicer: Fructalovi viljamovki, Rubinovemu vinjaku II, prokupskemu žganju in staremu žganju žolta in Povardarja.

DRUGI SO ZAPISALI (Primorske novice)

Dvojnost

Na avtocestah veljajo dvojne cestnine: ene za domače, druge za tuje voznike.

V hotelih zaračunavajo po dvojnih cenah: domači državljani plačujejo v dinarjih, tuji pa precej več, v trdni valuti. (Še posebej zanimivo je, če pride v hotel tujec v družbi Jugoslovana ali Jugoslovanke. Eden plača več, drugi manj, za isto sobo. Če je jugoslovanski državljan zdomec in recepterju pokaže potni list, iz katerega je to razvidno, bo plačal kot tujec. Če pa je pameten, bo pokazal osebno izkaznico in bo plačal kot Jugoslovan).

V avtokampih imajo dvojne cenike: ene za tujce, ene za domače goste.

Na kopališčih plačujejo tujci parkirnino po eni tarifi, domači avtomobilisti po drugi. Če zaidejo recimo v Kanegro, kjer prvi plačujejo 5000 dinarjev (lahko v dinarjih, zaenkrat še), drugi pa pol manj, se domačini pritožujejo nad zasoljeno ceno, tujci pa razen tega še nad diskriminacijo.

Tudi trgovine so dvojne: ene za tujce (in domačine), druge za domačine in tujce. Izkušeni tuji obiskovalci Jugoslavije nosijo s seboj dve denarnici: eno z dinarji, drugo s »pravim« denarjem.

Na izletih veljajo dvojne cene, prav tako za vstopnice v razne kraške jame in druge turistične znamenitosti. V lokalih se tujci počutijo negotovo: jih bo natakar samo malo ogoljufal, ali pa morebiti zakonito, zaračunal po kakšni dvojni ceni?

Epidemija dvojnosti se še kar naprej širi. Celo v nekem malem, slikovitem mestecu, pred katerim imajo zapornico, začenjajo že javno razmišljati o dvojnih mitnicah. Tujec naj seveda plača več — kar pa seveda ne pomeni, da bi bil naval jugoslovanskih avtomobilistov zelo zaželen.

Resni tujci se čudijo, odkod toliko diskriminacije, če pa je država vendar vsemu svetu znana po svoji načelni politiki in po zavzemanju za čim hitrejše odpravljanje vsakršnih oblik razlikovanja ljudi, na vseh ravneh.

Verjetno bodo ugotovili, da je tudi politika dvojna. Ena je namenjena tujini, druga velja doma...

VITKO KOGOJ

PISMO IZ BEOGRADA

Zdrava hrana

Po Černobilu je postala moda — zdrava hrana. Tako se nam zdaj zdi, da je krompir boljši, če ugotovimo, da je zdrava hrana. Od pridelovalcev hrane zahtevamo, da ne uporabljajo kemikalij, da bi bila hrana bolj zdrava kot je — po škropljenju poljščin z najrazličnejšimi zaščitnimi snovmi. Sicer pa je človekova občutljivost na temo zdravje že zdavnaj ugotovljena. Že Honore de Balzac je pripovedoval o tem, kako razni dišavarji propagirajo svoja mazila najraje s pomočjo medicinske znanosti — vsaka pomada da je raziskana na nekem medicinskem inštitutu, ki jo priporoča iz zdravstvenih razlogov.

Navadni ljudje doživljamo v teh časih nekaj podobnega. Česen na primer je postal drag kot zdravilo. V Beogradu so ga prodajali to zimo po več kot pol milijona starih dinarjev za kilogram. Prihodno zimo bo nemara stal že milijon dinarjev. Pa je navadna smrdeča biljka. Seveda za nas neznalce, kajti doktorji znanosti so ugotovili, da je česen pravzaprav pravi mali laboratorij zdravja.

Česen je, kakor objavljajo zdaj, pravi pravcati varuh našega zdravja. Stari Grki so ga dajali v času olimpiade zaradi povečanja vzdržljivosti in hitrosti. Na Kitajskem ga uporabljajo proti mrzlici, glavobolu, koleri in deizenterji. Lois Pasteur je 1858. leta odkril, da česen ubija nalezljive klice. V Indiji so ga uporabljali pri izpiranju ran od ugrizov . . .

Vse te lastnosti česna pripisujejo njegovi kemični sestavi: vitaminom, mineralom, fitoncidom in spojinam na bazi fosforja.

Podobno delovanje in sestavo s podobnimi hranljivo-zdravilnimi posledicami ima tudi čebula, ki je znana zlasti kot sredstvo zoper arteriosklerozo in zoper obolenja srca in krvnega ožilja. Paradižnik povečuje izločanje vode iz organizma, zato naj bi ga čim več uživale osebe, ki bolujejo za revmatizmom, vnetjem sklepov, ledvičnih in žolčnih kamnov. Paradižnik pa tudi znižuje količino kislin v urinu, ugodno vpliva na srce in krvotok, zmanjšuje krvni tlak, pomaga slabokrvnim z bakrom, ki ga vsebuje . . . Priporočamo ga tudi diabetikom.

Navadno zeleno solato imenujejo »trava modrecev«: znani francoski travar, Moris Masage pravi, da je zelena solta dobila tako ime po pravici zato, ker se do modrosti prihaja počasi — solato pa je potrebno počasi žvečiti. Mogoče pa je dobila tako ime zato, ker ima sedativno delovanje. Mož je prepričan da bi morale nervozne osebe vsak večer jesti zeleno solato, ker bi si tako zagotovile — miren sen.

Da bi nam bilo življenje lepše, mu je potrebno vbrizgati malo — življenja! To dosežete z vsakdanjim uživanjem hrane, ki je — polna življenja. Tako pravijo vegetarijanci, ki menijo, da sploh ni slučajno, da se beseda povrtnina iz starolatinskega jezika pa nadalje glasi vegetus — poln življenja.

Vegetarijanci kajpak niso nikakršni romantiki, kajti poleg prednosti, ki jih vnašajo v naše organizme razne solate, je še velika ekonomska prednost, če jih sami pridelujete v svojih vrtičkih. To je menda še najbolj prepričljiv argument, kajti en sam ar zemlje daje povrtnino za vso družino, a to je že velik del hišnega proračuna, marsikomu tudi polovico mesečne plače.

To pa je že področje stabilizacije, ohranjanja življenjskega standarda na nadpovprečni ravni, da zdravju koristnega razgibavanja pri obdelovanju vrtička ne omenjamo . . .

Toda, če se že odločate za povrtnino — vedite: najbolj zdrava je tedaj, če jo jeste svežo, takoj potem, ko jo poberete z vrta, kajti s časoma izgublja svoje najboljše sestavine.

Strokovnjaki posebej poudarjajo, da vsaka dobra solata s pridom zamenjuje vsako drugačno večerjo. To je pravzaprav začetek vaše prevzgoje za rastlinsko prehrano. Rastilna, ki zagotavlja največ kalorij, je krompir, sledijo mu korenček, cvetača, repa . . . Največ mineralnih snovi ima . . .

Pa naj kaj ostane še za drugič in druge priložnosti. O povrtninah bo še velikokrat govor, saj je zdrava hrana tema naših vsakdanjih razgovorov — kot pri Angležih vreme. glede na tv, kako je meso drago, da o kaviarju ne govorimo, bomo kmalu vsi postali vegetarijanci.

Viktor Širec

globus

MOSKVA — Krimski Tatari, ki so jih leta 1944 nasilno preselili v Srednjo Azijo, si zadnje čase veliko prizadevajo, da bi se vrnili na Krim. Prek 400 tisoč so jih odselili, ko so jih obdolžili, da so kot domobranci med zadnjo vojno sodelovali z okupatorjem.

LIMA — V perujskem glavnem mestu so morali spraviti v bolnišnice več tisoč ljudi, ki so se zastrupili s strupenimi zdravili. Aretirali so skupino študentov medicine in farmacije, ki so v revnih predelih mesta prodali okoli sto tisoč lažnih zdravil. Preplašeno prebivalstvo si ne upa več kupovati zdravil in se je zateklo k tradicionalni medicini starih Inkov.

PARIZ — Phillippe Truc je že tretji kriminalec, ki je s pomočjo helikopterja pobegnil iz francoskih zaporov. Nekdo, ki ga ne poznajo, si je v Nici najel helikopter, da bi posnel lepote mesta. Potem je s pištolo prisilil pilota, da je odpeljal do zapora, kjer je na strehi že čakal Truc.

BRUSELJ — Maroko je uradno zaprosil za članstvo evropske gospodarske skupnosti. Iz Brusija so v Rabat sporočili, da Maroko »ne izpolnjuje formalnih zahtev za sprejem«.

BUDIMPEŠTA — Kot poroča Madžarska časopisna agencija MTI, bodo od 1. do 7. septembra na Madžarskem skupne taktične vaje enot domače in sovjetske vojske.

ŽENEVA — Kot poroča Tanjug, je Izrael uspešno preskusil balistično raketo srednjega dosega, ki lahko jedrsko glavo prenese na večino arabskih prestolnic. Raketa jericho je preletela 820 kilometrov, kmalu pa jo bodo preskusili tudi na razdaljo 1450 kilometrov.

WASHINGTON — Ameriško ladjevje, ki je tačas v Perzijskem zalivu, stane vlado ZDA 1,7 milijona dolarjev na dan. To so letalonosilka, štiri križarke, dva rušilca, štiri fregate in ena pomožna ladja, ki so pred najnovejšo krizo v Zalivu križarile v Omanskem in Perzijskem zalivu.

globus

V ŽARIŠČU DOGODKOV

ZGLEDI VLEČEJO

Pred tremi tedni smo na naši televiziji gledali nekajurno oddajo o Kosovu. Kot gost oddaje je poleg drugih sodeloval tudi Azem Vllasi, predsednik predsedstva CK ZK Kosovo. Med mnogimi vprašanji gledalcev televizije iz vse Jugoslavije je bilo tudi tisto o gradnji »grobnice faraonov« v Djakovici, o čemer se je potem razpisal jugoslovanski tisk.

Za kaj gre? V Djakovici, središču občine na jugu Kosova, so leta 1983 sklenili, da bodo gradili spominski park, ki bi po cenah iz leta 1985 stal 14 milijard dinarjev. Na vrhu Čabrata, hriba blizu Djakovice, naj bi stal ta park, v katerem naj bi bilo poleg kostnice za padle borce s tega območja še marsikaj drugega: več letnih gledališč, parkov, raznih ploščadi, trimskih stez, poletnih in zimskih športnih igrišč, stopnišč, olimpijskih bazenov, gostinskih objektov itd. Celoten spominski kompleks so predvideli na 140 hektarih, vendar nekateri v Djakovici menijo, da ga bo treba razširiti še za nekaj deset hektarov. Za načrte so zagrebškemu urbanističnemu inštitutu plačali 11 milijonov dinarjev in na vrhu Čabrata že v grobem stoji kostnica za 268 krst. Sredi kostnice bo stal 24 metrov visok reflektor, ki bo objekt razsvetljeval. Sicer pa se bo le-ta podnevi videla po vsem djakoviškem polju in vse tja do albanskih gora.

Kje vzeti denar za ta objekt? Pred poldrugim letom so v občini razpisali samoprispevek v višini dveh odstotkov na osebne dohodke in od tega 0,3 odstotka namenili za spominski park. Doslej so za kostnico porabili 42 milijonov dinarjev, že dve leti pa v gradnjo spominskega parka niso nič vlagali, kot trdi predsednik občinske skupščine Selami Kusari.

Azem Vllasi je na vprašanje o gradnji spominskega parka v Djakovici dejal, da ve o njem le toliko, kolikor je prebral v časopisih, in da ni primerno v tem trenutku dajati toliko denarja za takšne in podobne zadeve.

Gospodarske razmere na Kosovu (pa tudi v vsej Jugoslaviji) niso naklonjene gradnji spomenikov. Ni še minilo veliko časa, ko se je v časopisju na veliko razpravljalo o gradnji spomenika, ki naj bi stal na mestu, kjer se je v zadnjih mesecih pretekle vojne začela tako imenovana sremska fronta, ta pa je na določen način razpletala vojne dogodke pri nas vse do konca 15. maja 1945 na širšem območju Dravograda v Sloveniji. Ogromen znesek bi bil potreben, da bi uredili ta spomenik na 300 hektarih! Pa so končno uvideli, da le ne bo šlo.

Jugoslavija premore veliko veličastnih spomenikov, posvečenih NOB, od Kadinjače prek Neretve itd. Dolg seznam bi bil to in dragi so bili ti spomeniki. Smisel Vllasijevega odgovora na postavljeno vprašanje bi lahko razumel kot sporočilo jugoslovanski javnosti, da v Djakovici ne bodo gradili naprej. Gospodarski in drugi problemi Kosova s tem seveda ne bodo rešeni.

Franc Šetinc, član predsedstva CK ZKJ, ki je tudi sodeloval v omenjeni televizijski oddaji, je k djakoviškemu primeru dejal, da bi bil najlepši spomenik padlim borcem to, če bi bolj prizadevno reševali današnja žgoča vprašanja, in ne samo v Djakovici.

Gledano s takšnega zornega kota sta djakoviški spominski park in gradnja »grobnice faraonov« dokaz, kako zgledi vlečejo, in ne gre primera kritizirati zato, ker je pač ta trenutek »kosovski«; danes bi lahko vsi Jugoslovani živeli boljše, če bi se današnjega trenutka nekoliko bolj zavedali tudi pri mnogih podobnih gradnjah v preteklosti. Sprenevedanje in oportunizem ne vodita nikamor.

Leta 1985 je bila Sloveniji zaupana naloga, da pripravi osrednjo jugoslovansko proslavo ob 40-letnici zmage. V Poljani, v Mežiški dolini, je bilo ob tej priložnosti postavljeno spominsko znamenje, prej skromno kot razkošno.

To bodi omenjeno v dokaz, da gre tudi brez velikih in dragih pomnikov, spominskih parkov in podobnega.

Drugače o spominskem parku

Posebna delovna skupina predsedstva pokrajinskega komiteja ZK Kosova, je pred dnevi v Djakovici pregledala gradnjo spominske kostnice na Čabratu in pri tem ugotovila, da obsega kostnica 6,5 ara, preostali del, v katerem urejajo ta prostor pa še 3,5 hektara. Ostalih 137 hektarov je namenjenih mestnemu športnemu in rekreativnemu centru in ne spada v kompleks spominske kostnice. Za spomenik so predvideli 200 milijonov dinarjev, doslej pa so jih porabili 40 in to iz sredstev samoprispevka. Kje je resnica? Verjeti brez pridržkov omenjeni komisiji ali trditvam iz jugoslovanskega časopisja. Naj bi bilo, kot trdi komisija, zato bomo o zadevi še pisali.

Za svetovni mir

V dolenjsko vas Krka je pred dnevi, med obiskom na univerziadi, prispel k znanemu »aktivistu za svetovni mir«, Jožetu Borštniku, madžarski veleposlanik iz Beograda in mu predal pismo madžarskega voditelja in predsednika madžarske Socialistične delavske partije Janosa Kadarja, v katerem se je le-ta zahvalil za poslano krško slivovko in brinjevec, kot napitka za svetovni mir.

Kadar je v zanimalnem pismu med drugim zapisal, da bo z Borštnikovim žganjem nazdravil vsem miroljubnim ljudem te Zemlje, za mir v svetu.

Več solidarnosti — več revščine?!

Ne gre za teoretiziranje o skladnejšem regionalnem razvoju niti za jadikovanje ter izrabo moči besede, da bi kapnil še kak solidarnostni dinar. Gre za nerazumljivo protislovje solidarnostnega sistema z zakonom omejevanja dovoljene skupne porabe.

S solidarnostnim denarjem za zdravstvo, šolstvo, socialo, otroško varstvo in ostale družbene dejavnosti naj bi plačali tako imenovane »zagotovljene programe« varstva in varnosti. S solidarnostno pomočjo med občinami naj bi postajali izenačeni — ne le formalno v pravicah, ampak tudi v možnostih. Vse štiri pomurske občine letos prejemajo solidarnostna sredstva. Strokovni delavci pravijo, da denar priteka dokaj stalno in v dogovorjeni vrednosti, torej ni mogoče več reči, da razvite občine

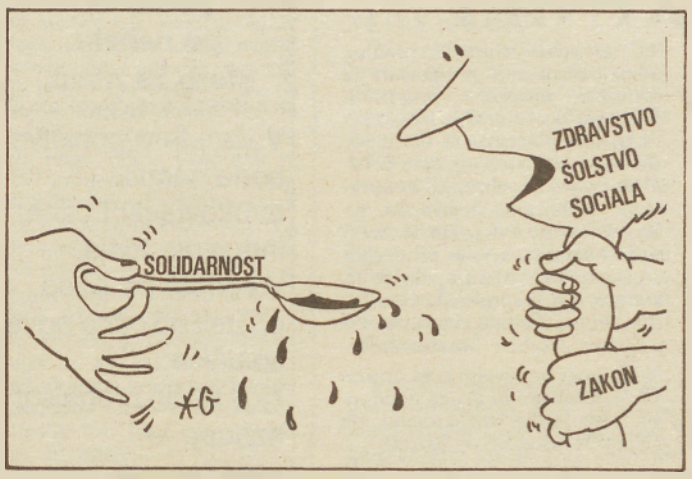

svoje obveznosti iz solidarnosti ne poravnavajo.

Ko je že kazalo, da bodo solidarnostna sredstva rodila tudi sad načelne humanosti, pa je v skupno porabo in na področje družbenih dejavnosti posegel interventni zakon, ki določa, koliko se sme porabiti v zdravstvu, šolstvu, otroškem varstvu . . . Pri določanju meje porabe se zgleduje po lanskoletni porabi v občini. Zakon torej določa, koliko denarja se v občini lahko porabi za družbeno nadstavbo, vendar pa ne omejuje porabe samo doma zbranega denarja, ampak tudi solidarnostnih sredstev, s tem, ko jih pri omejitvah ne izvzema. Zaradi tega se v treh pomurskih občinah zbere več denarja, kot ga smejo porabiti in na »zaprtih računih« nastajajo presežki. V soboški občini jih je 403 milijone dinarjev, v lendavski 153 in v ljutomerski 160 milijonov. Brez presežkov je le občina Gornja Radgona.

Ob tem kaj hitro lahko zapopademo misel, da če se na »zaprtih računih« zbirajo presežki, je treba znižati prispevno stopnjo v gospodarstvu. Sklep o tem so že sprejeli v Gornji Radgoni, saj se bodo prispevne stopnje v povprečju znižale za 0,71 odstotka, za 0,30 pa so jo v Ljutomeru znižali za zdravstvo. Toda na lestvici razvoja smo toliko klinov niže od razvitih, da bi se le s solidarnostnim denarjem in denarjem, zbranim doma, povzpeli vsaj v bližino ravni, ki jo imajo v razvitih regijah. Tudi programi v šolstvu, zdravstvu, sociali so postavljeni tako, da računajo na denar, zbran doma, in pa denar solidarnosti. Če denarja iz solidarnosti (vrednostno) ni, potem je potrebno toliko več zbrati doma, ali pa — ker je to ob visokih prispevnih stopnjah skoraj nemogoče — krčiti že tako skromne programe varstva in varnosti. Razlike med razvitimi in nerazvitimi se bodo še povečevale, čeprav so različna mnenja, kako bodo ob zakonskem omejevanju »prišle skoz« razvite občine.

Zaostajanje v šolstvu, zdravstvu, sociali in v družbeni nadstavbi pa ne pomeni, da se bo za toliko dvignila rast v gospodarstvu. Saj gospodarstvo in družbene dejavnosti vendarle niso vsak na svoji strani tehtnice. Tako pa ob solidarnostnih sredstvih, ki jih prejemajo pomurske občine, postajajo siromašnejše.

Majda Horvat

RAKIČAN

Odprta vrata Doma — za maloštevilne

V senci topolov rakičanskega parka je sedelo v soboto za mizami, skupaj z varovanci Doma oskrbovancev, malo ljudi s pripetimi usnjenimi metuljčki. Pridne roke varovancev iz doma so jih pripravile za goste njihovega prazničnega dne — Odprtih vrat Doma oskrbovancev. S svojci, prijatelji in znanci so se želeli pomeniti o tem in onem, predstavnike krajevnih skupnosti ter socialnih služb pa popeljati po domu in jim predstavili delo in življenje v njem. Vse so obvestili, krajevnim skupnostim poslali posebna vabila, prav tako tudi strokovnim delavcem strokovnih služb in centrom za socialno delo v vse občine, od koder prihajajo varovanci. Večina svojcev si ni vzela časa, ker je čas poletnega dela ali dopustov, prav tako krajevne skupnosti niso našle človeka, ki bi šel na obisk v Rakičan. Od pomurskih krajevnih skupnosti je krajane obiskala le predstavnica iz Turnišča. S centrov za socialno delo ni bilo nikogar, prav tako ne iz strokovnih služb in od društva upokojencev.

Pa vendar je bilo sobotno dopoldne praznično za vse, ki so se trudili, da bi tako bilo, čeprav pri mnogih v notranjosti z grenkim priokusom. Pa so se trudili glasbeniki pihalnega orkestra ter harmonikar, ki je z veselo vižo spodbudil pesem zbranih. Za prijetno razpoloženje pa so se potrudili tudi delavci doma.

M. H.

KRAJEVNA SKUPNOST POLANA

Referendum je uspel

V nedeljo so imeli v dveh krajih krajevne skupnosti Polana referenduma o uvedbi krajevnih samoprispevkov. V Mali Polani — zaselek Bukovje — je za uvedbo samoprispevka glasovalo 84,9 odstotka občanov. Samoprispevek za modernizacijo ceste bodo plačevali 3 leta. V Veliki Polani je izid glasovanja tudi uspešen, čeprav je zelo tesen: za samoprispevek je glasovalo 50,66 odstotka glasovalcev. V tem kraju uvajajo samoprispevek za obdobje 5 let, z zbranim denarjem pa želijo rešiti prostorski problem gasilskega društva.

Š. S.

Socialna služba na terenu

Zaradi sobotne naravne nesreče so še posebej prizadeti ostareli, ki so sami, ter vsi, ki se preživljajo s socialnimi denarnimi pomočmi. Na teren so se odpravili tudi socialni delavci s centra za socialno delo, ter obiskujejo prejemnike socialnih pomoči. Ugotavljajo nastalo škodo ter kakšno in kolikšno pomoč potrebujejo. Na centru bodo dajali enkratne posebne denarne pomoči, vsem krajevnim skupnostim pa bodo poslali dopis ter jih prosili za seznam tistih, ki socialne pomoči do sedaj niso prejemali, a jo bodo po tej naravni nesreči.

M. H.

Neurje in toča pospravila pridelek

Sobotno neurje s točo, ki je klestila brez dežja, je divjalo po dobršnem delu Slovenije, največ škode pa je prav na našem območju, na Goričkem. V takoimenovanem črnem pasu, gre za 80 do 100 odstotno poškodovanost, je kar 14.737 hektarjev obdelovalnih površin, povprečno polovična uničenost pa je na 7.160 hektarjih. K temu je treba dodati še škodo, ki bi jo lahko označili za nekmetijsko. Tako je poškodovanih 6.500 hektarjev gozdov, 18 tisoč kubičnih metrov lesa je podrtega. Po prvih grobih ocenah znaša škoda 370 milijonov dinarjev. Poginilo je tudi veliko divjadi — npr. 75 srnjadi, okrog tisoč fazanov, 600 zajcev. Dejanska skupna škoda, ki so jo navedli lovci, znaša 58,9 milijonov dinarjev. Neurju je bilo izpostavljeno tudi 104 km goričkih (že tako slabih) cest, s katerih je predvsem odnašalo gramoz, zamašeni pa so jarki in cevni propusti. Cestarji bodo porabili za obnovo 90 tisoč kubičnih metrov gramoza, z deli pa naj bi končali v dveh mesecih. Škoda na cestah, tudi tu gre za prve, še okvirne ocene, znaša 1,3 milijarde. Še vedno ni mogoče zapisati točne številke celotne škode, vsekakor pa je daleč največja v kmetijstvu — po podatkih, ki so jih zbrali na KZ Panonka in KG Rakičan, je skupen znesek v poljedelstvu, sadjarstvu in vinogradništvu ter na objektih 26,3 milijarde.

Mnogo jih je, ki so poklicani, da pomagajo. Vsaj v času sklepa redakcije velja ocena, da so se v dobršni meri potrudili, da bi posledice, tako materialne kot moralne, kar najhitreje odpravili. Pod vodstvom občinskega izvršnega sveta potekajo iz dneva v dan številne akcije, ta čas je veliko takih, ki delajo dan in noč. Panonka je humano ponudila vsem oškodovancem krmo, saj je posredno veliko škode tudi v živinoreji. Pravtako so ponudili ugodne kredite za popravilo stanovanjskih in gospodarskih poslopij — dodobra načetih je okrog 200 zgradb. Šestmesečna posojila veljajo s 35, oziroma 50 odstotnimi obrestmi. Delavci sozda ABC Pomurka bodo delovni dan namenili prizadetim, enako velja za soboško združeno delo. V pomursko središče se vsak dan steka gradbeni material, predvsem strešna opeka.

Zelo pomembno je, da v hudih časih prizadeti nimajo občutka osamljenosti. Prizadevanje, da bi kar najhitreje pomagali vsakemu, je zato pohvalno, čeprav je razumljivo tudi, da vsem naenkrat ni mogoče priskočiti na pomoč.

In ob koncu: lepo je, da si ljudje kljub stiski in včasih že obupu, podajajo roke. V Gerlincih, gre za eno najbolj uničenih vasi, so najbolj oškodovanemu vsi skupaj pomagali s po 30 tisočaki, čeprav so tudi sami potrebni pomoči. Ni veliko, pa v teh časih vendarle ogromno!

Bojan Peček

»Vsi zavarovanci dobijo normalno odškodnino!«

V času, ko v soboški občini v bistvu vlada izredno stanje, so prišli v Prekmurje mnogi ugledni republiški funkcionarji, osebnosti, ki so na ta ali oni način dolžne pomagati. Mednje je vsekakor mogoče šteti predsednika poslovodnega odbora zavarovalne skupnosti Triglav, Stjepana Šauberta. Glede na to, da je škoda res velika, se je marsikateremu kmetu porajalo vprašanje, če bo odškodnino sploh dobil. Izjava Stjepana Šauberta to zagotavlja, razen tega pa je že iz prizadevanj območne zavarovalne skupnosti moč razbrati, da se bo Triglav po svojih močeh zavzemal, da bi kmetom kar najhitreje pomagali: »Zal to ni prva škoda te vrste in že imamo nekaj izkušenj. Delo bomo opravili v čimkrajšem času. Pri tem bi rad poudaril naslednje: nikakršnega dvoma ni, da bodo zavarovanci dobili izplačano normalno odškodnino, ker se v takih primerih potegne denar iz celotne zavarovalne skupnosti. Ne gre samo za sredstva, ki jih imamo tukaj, v območni. Zlasti manjše zavarovalnine bomo izplačevali na licu mesta, da bi ljudem prihranili pot v Mursko Soboto in nazaj. Vse skupaj s ciljem, da čimprej odpravimo škodo, oziroma preprečimo nastajanje nove. Ob tem pa nastaja problem. Pri tolikšni inflaciji, kot jo pri nas imamo, so tudi dobro zavarovani objekti sčasoma podzavarovani. Upam, da do drastičnih primerov podzavarovanosti, kot smo jih imeli pred leti ob zadnjem neurju, ne bo prihajalo, ob takšni ujmi, kot je tale pa vseeno kaže omeniti, kako pomembno je zavarovanje.

Rad bi odpravil še en nesporazum o tem, komu bo pomagala občina in komu zavarovalnica. Občina se bo do vseh oškodovancev obnašala enako. To, ali je nekdo zavarovan ali ne, je njegova zadeva in bi bilo hudo narobe, če bi zdaj rekli, da zavarovanim naj pomaga zavarovalnica, nezavarovanim pa občina.«

bop

Kakršnakoli pomoč v teh težkih časih za prebivalce Goričkega je dobrodošla. Ne gre zgolj za simbolико, pač pa za resnično humano dejanje. Objavljamo številko žiro-računa, na katerega lahko vsi posamezniki, pa seveda tudi organizacije združenega dela, nakažejo prostovoljne prispevke za prizadeto območje:

51900-743-73057

S pripisom: Skupščina občine Murska Sobota, Solidarnostna sredstva za odpravo posledic po toči.

Predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milan Kneževič je bil med prvimi, ki se je odzval klicu prizadetega območja v Prekmurju na Goričkem.

Foto: F. Maučec

Nepričakovana pomoč

Na Vratuševem bregu, kot po domače pravijo enemu izmed zaselkov Dolnjih Slaveč, se je sobotno neurje s točo še posebej razbesnelo. Podiralo je drevje, lope, odkrivalo strehe . . .

Tako je bila naenkrat odkrita tudi polovica novozgrajene hiše, katere lastnika sta Franc in Dragica Celec, ki sta sicer na začasnem delu v Zvezni republiki Nemčiji. Ostrešje je zletelo po zraku, kot da bi dobilo krila, v zgornje prostore pa je začelo močno zatekati. Nastala bi ogromna škoda, če se spet ne bi — za Franca in Dragico — zgodilo nekaj nepričakovanega.

»Ne da bi koga klicali, so prišli od civilne zaščite iz Rogaševec in nam prinesli veliko cerado s katero smo lahko prekrili poškodovani del hiše. Za to organizacijo sploh nisem vedela in nisem si mogla misliti, da bomo deležni takšne pomoči. Če je potrebno, mi bi rade volje plačali članarino . . .« nam je pripovedovala Dragica. Tudi sosedi so jima pomagali, kolikor so mogli.

V tujini sta že 18 let in morda bi se letos vrnila, vendar bo zdaj treba spet prislužiti denar za obnovo. V ponedeljek sta nameravala iti tudi na morje, toda neurje jima je prekrižalo vse lepe načrte, ki sta si jih naredila pred vrnitvijo v domovino.

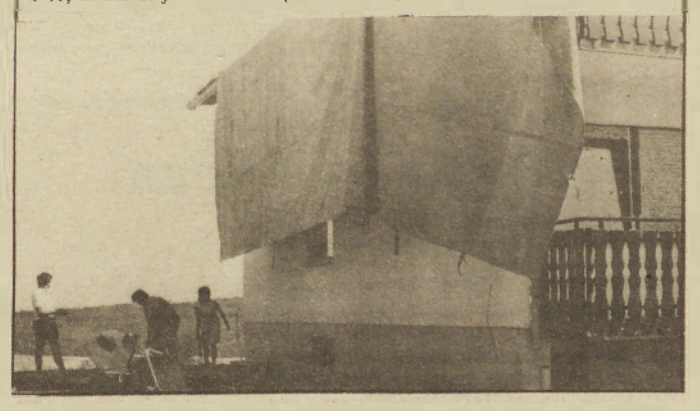

Polovico ostrešja nove hiše na Vratuševem bregu v Dolnjih Slavečih, katere lastnika sta delavca na začasnem delu v tujini, Franc in Dragica Celec, je zletelo po zraku, kot da bi dobila krila. Ne da bi koga poklicali jim je ekipa civilne pomoči iz Rogašovec prinesla veliko pregrinjalo, s katerim so lahko prekrili poškodovani del hiše.

Sistem obrambe nezanesljiv

Po sobotni ujmi s točo so ljudje začeli glasno spraševati in zahtevati odgovore, zakaj je bilo v tako veliko oblačno gmoto izstrelje nih tako malo raket. Vprašanje je zelo jasno postavljeno, pravega odgovora pa vsaj zaenkrat še ni. Znana so samo nekatera dejstva, ki jih kažejo podatki zabeleženi v radarsko računalniškem centru na Lisci in temeljita razprava, sklicat jo je občinski izvršni svet, v kateri so sodelovali tudi vsi izvajalci od centra na Lisci, zvez, do strelcev.

V zelo strnjeni obliki, ki je seveda pomanjkljiva, na kratko povzemamo, kaj se je v obrambnem sistemu dogajalo v soboto od 13.30 naprej, ko so na Lisci že spremljali nevaren oblak v Avstriji. Njegova smer gibanja je kazala, da bo obšel Slovenijo. Kljub temu so z radarskega centra ob 13.48 poslali sporočilo mariborskemu letališču, da posreduje letalo, ki je po podatkih iz Maribora začelo s sondiranjem ob štirinajstih. Podatki, kje je spuščalo reagent, so z letališča in Lisce različni. Letalo je vsaj za tri minute zadržalo tudi začetek raketne obrambe, kar pri hitrosti oblaka okrog 100 kilometrov na uro ni zanemarljivo. Minuto ali dve pred štirinajsto so z Lisce začeli pozivati strelce naj se pripravijo, ker je radarska slika medtem že kazala, da se gmota pomika proti Goričkemu. Dokler je bila v takoimenovanem mrtvem kotu, to je na avstrijski strani in dokler ni bilo dovoljenja z zagrebškega letališča, strelci niso mogli streljati. Prvih dvanajst raket je šlo v zrak ob 14.15, ko je računalnik na Lisci že zahteval izstrelitev 58 raket. Tudi premori med radarskimi meritvami so bili s centra na Lisci slabo izkoriščani — premalo je bilo klicev na strelna mesta. Domneva je, da bi to lahko prispevalo k boljši povezanosti s strelci, ker so se pri povezavi med centrom in strelci že itak pojavljale težave. Zveze so bile močno motene, še zlasti, ko je začela padati toča. Ob 14.22 je prišlo do izpada relejne postaje in je bil vključen rezervni sistem, ki pa območja ne pokriva v celoti. Velika gmota je očitno presegla tudi sposobnosti računalnika. Nepravilno je izmeril velikost oblaka, računalniški program pa ima še to pomanjkljivost, da ne omogoča avtomatskega spremljanja smeri gibanja oblaka. To je eden od razlogov, da verjetno v najusodnejših trenutkih ni izbiral vseh optimalnih strelnih mest. Računalnik je do 14.32, ko je bilo pravzaprav vse mimo, zahteval izstrelitev čez 150 raket, s tem, da ni dobil podatka, da jih je do takrat bilo izstreljenih le okrog 60.

Na teh grobih in površnih ugotovitvah ni mogoče ničesar zaključevati, še manj komu naprtiti odgovornost. Jasno pa je eno. Sistem obrambe je bil nezanesljiv in katastrofe ni ali omejil, če se že ni dala preprečiti. Izkušnje zadnjih let kažejo, da je bila obramba učinkovitejša, ko sta še delovala centra v Petrovcih in Žikarcah. Kot na dlani pa se postavlja tudi vprašanje učinkovitosti raketnega obrambnega sistema v severovzhodni Sloveniji, predvsem pa v Pomurju, ki ga obdajata dve državni meji, prek katerih streljanje ni dovoljeno.

Soboški izvršni svet je ugotovil, da je bil v soboto obrambni sistem nezanesljiv in zahteval, da ustrezna strokovna komisija na ravni republike ugotovi vse pomanjkljivosti, ki so se pojavile to usodno sobotno popoldne. Od pristojnih republiških organov je tudi zahteval, da izdela predlog učinkovitejšega sistema obrambe za severovzhodno Slovenijo, ker je sedanji v minulih letih že večkrat zatajil.

Irma Benko

Cesta v smeri od Cankove proti Kuzmi je neposredno po sobotnem neurju, ki je na Goričkem povzročilo veliko škodo, dajala tak videz. Na mestih, kot na mostu čez Črnec, je bila težko prehodna, saj je veter lomil vejevje in ruval drevesa, asfalt pa je prekrila listnata preproga. Prvemu nalivu s točo je sledil drugi, daljši, k sreči brez ledenih krogel, ki so poleg pridelkov uničevale tudi ostrešja, pločevinaste strehe avtomobilov in drugo. Po devetih letih (18. julija 1979) je narava spet podivjala, in prav to v času žetve. bb

Foto: Štefan Celec

Najbolj so bili prizadeti kraji: Gerlinci, Fikšinci, Rogašovci, Pertoča, Večeslavci, Ropoča, Motovilci, Dolnji in Gornji Slaveči, Jurij, Grad, Vidonci, Kruplivnik, Radovci, Otovci, Pečarovci, Vaneča, Moščanci, Mačkovci, Dankovci, Kutnovci, Križevci, Domanjševci, Prosenjakovci, Selo, Fokovci, Panovci, Košarevci, Poznanovci, Prosečka vas, Lončarovci, Ivanjševci, Andrejci, Bokrači, Krnci, Ivanovci, Vučja Gomila, Dolina, Kančevci, Ratkovci, Berkovci, Središče, Pordašinci, Motvarjevci, Čikečka vas in morda še kakšna.

V Eureco in kompleksni program?

inovacije

Novica, ki ni več novica: s prvimi letošnjimi češnjami je tudi k nam prišla vest o zbledelem čudežu iz »dežele vzhajajočega sonca«. Pravzaprav je posredi sum, da je Japonska velikanska Potemkinova vas, kjer so pri premikanju kulis padli iz takta. In kakšno zvezo imajo s tem letošnje prve češnje? Tako, da so jih tamkaj, namreč na japonskih tržnicah, prodajali po dva dolarja — za eno samo češnjo!? Nihče več ne prisega na japonski recept. Usmeritev v izvoz za vsako ceno poka po vseh šivih in Japonska je pred največjo strukturno krizo po vojni. Dobro je, da to vemo, ko se tako radi in velikodušno primerjamo s to deželo (točneje: si postavljamo za zgled).

VSTOPITI ALI NE VSTOPITI, TO JE ZDAJ VPRAŠANJE!

Gotovo tudi v naši pokrajini ne smemo biti ravnodušni o(b) razpravah o strategiji tehnološkega razvoja Jugoslavije, ki je doslej že večkrat postavila v ospredje vprašanje vstopanja jugoslovanskih ozdov v tehnološke razvojne projekte zahodne in vzhodne Evrope, zlasti v Eureco in Kompleksni program. Ne bomo zahajali v podrobnosti, ker je teh preveč, ampak bolj okvirno posredovali, kar je nazadnje znanega o morebitnem sodelovanju organizacij iz Jugoslavije (Slovenije) v omenjenih programih. V Eureco se jih je prijavilo 25, od tega šest iz Slovenije. Med njimi je Gorenje iz Titovega Velenja in logično se zastavlja vprašanje, če bosta pri tem kakorkoli udeleženi pomurski članici: radgonski Elrad in lendavski Varstroj. V Kompleksni program je prijavilo svoj vstop 53 jugoslovanskih ozdov oziroma 13 iz naše republike. Med njimi sta spet Gorenje iz Titovega Velenja in novomeška Krka, ki ima svoj tozd v Ljutomeru in se postavlja podobno vprašanje kot prej. Dodamo naj, da gre pri Kompleksnem programu za pet usmeritev: elektronizacija gospodarstva, kompleksna avtomatizacija, nuklearna energetika (ali tudi po Černobilu?), novi materiali, tehnologija proizvodnje in predelave, biotehnologija.

Vstop v ta ali oni projekt je seveda povezan s številnimi prednostmi, a tudi slabostmi, o čemer se je že veliko razpravljalo. Eno pa je kot na dlani: vključevanje naših organizacij skupaj z znanstveno-raziskovalnimi skupinami v razvojne programe razvitega sveta bi nam omogočalo hitrejši tehnološki razvoj in zvečevali možnosti za ohranjanje ali povečevanje tržnih deležev v mednarodni menjavi blaga in storitev. To pa je v tem trenutku dovolj pomembno, da odtehta tako ali drugačno tveganje. Sicer pa v gospodarstvu brez tveganja ne gre.

INOVACIJO ZNATI UPORABITI, JO ZAŠČITITI, Z NJO TRŽITI

Žal moramo ostati na stvarnih tleh in priznati, da v Pomurju skoraj ni programa, izdelka ali gospodarske enote, ki bi se lahko ta hip neposredno pridružila h kateremu od zadevnih projektov. Tudi skozi to se kaže gospodarska in siceršnja moč in prodornost lokalne (regionalne) skupnosti. Pri tem seveda ne mislimo podcenjevati določenih dosežkov in postavljati na oltar kot edino zveličavna Eureco in Kompleksni program. Dejstvo pa je, da smo pri nas še vedno pri osnovnem vprašanju: kaj storiti v korist večje inovativne sposobnosti gospodarstva. Poglejmo eno od receptur!

1. Več pozornosti namenjati inovativni kulturi delavcev in jih za to usposabljati.
2. Strokovno pripraviti in dosledno izvajati politiko in stretegijo inoviranja (nadzirati te poti in zahtevati rezultate).
3. Inovacijski dohodek ozdov (vsaj delno) razbremeniti davščin in prispevkov. (Znanje naj ne bo zgolj strošek.)
4. Spremeniti in ustrezno uskladiti zakonodajo za to področje s tistimi, s katerimi se srečujemo na svetovnem tržišču in s potrebami znanosti in materialne proizvodnje. (Zavedati se moramo, da smo neznaten delček svetovnega gospodarstva.)
5. Izdelati in uveljaviti enotne ekonomske metode in merila za spremljanje invencijsko-inovacijskega procesa.
6. Vgraditi in uveljaviti inštrumente takšne ekonomske politike, ki bodo pogojevali nastanek inovacijskega tržišča. (Znanje mora imeti svojo ceno in prednost pred neznanjem.)
7. Ne socializirati, ampak ustvarjalno samoupravljati. (Ne dajajmo injekcij »truplom«, ker bo cepiva zmanjkalo za zdrave in ozdravljive.)
8. Pogumneje, predvsem pa bolje nagrajevati rezultate inovativnega dela. (Cenimo tudi žulje na možganih, ne samo žuljev na rokah.)
9. Izobraziti patentne in inovacijske inženirje, ekonomiste, pravnike v rednem izobraževalno-pedagoškem procesu, saj ni dovolj zgolj inovirati; inovacijo moramo predvsem znati uporabiti, jo zaščititi in z njo trziti.
10. Ozdi naj ne čakajo zgolj na »pakete« od zgoraj; v svojem okolju naj store, kar je v njihovi moči in sposobnosti.
11. Invencijsko-inovacijskemu procesu (torej znanosti in tehnologiji) moramo dati ustrezno vsebino in status, ki mu ob hitrem razvoju v svetu pripada (od posameznikov, prek ozdov, vse do zveznih organov).

Priznati torej moramo, da ima prav »kmečka pamet«, ki nas uči: zagotovo bo crknil vsak tisti konj, ki se ne želi ali noče navaditi na nove jasli!

ŠČEPEC (SPO)ZNANJA ZA VSAKODNEVNO RABO

»Odklonilen odnos do licenc mora prevladati povsod. Z njim se je pričel naš inovacijski propad. Opozorila mnogih izobraževancev pred desetimi leti so bila zaman. Kupovanje licenc je odslikavalo odnos do domačih intelektualnih delavcev in malikovanje tujine ter je podlaga korumpiranosti vodilnega sloja gospodarstva, ki je bogatel, utiral pot tujim multinacionalkam in izdajal naše skrivnosti«. (Iz študije dr. Marka Kosa: Pot iz neinovacijske družbe)

Branko Žunec

Pomembna dolgoročna usmeritev

Med največje prevoznike (in tudi najkakovostnejše) v severovzhodni Sloveniji spada tozd Transport DO Avtoradgona. Kakovost bodo ne le ohranili, temveč tudi izboljšali, tako organizacijo kot tudi opremo, nam je dejal novi direktor tozda, Maks Sagaj.

Tudi transportna organizacija Avtoradgone se je vse leto 1986 ubadala s poslovnimi problemi, podobno je bilo v prvih mesecih leta 1987. Vzroki so predvsem pomanjkanje obratnih sredstev in velike obveznosti odplačevanja dolga in obresti. V sanacijskem programu so obdelali celotne organizacijske in poslovne funkcije v tozdu, tržišče, finance, organiziranost, osnovna sredstva, kontrolo kakovosti, vzdrževanje, spremljanje stroškov izobraževanja, avtomatsko obdelavo podatkov in dolgoročne usmeritve tozda.

Kakovostno opravljanje dela je kljub vsemu še vedno najpomembnejše, meni Maks Sagaj: »Najpomembnejše je pravilno usmeriti tozd Transport, da bo dolgoročno obvladoval svojo transportno dejavnost in preživel krizna obdobja. Naša dolgoročna usmeritev pa je povečanje kakovosti uslug, specializacija prevozov, optimalno opremljanje vozil, povečanje poslovnosti, organizacija prevozov s poslovalnicami, povečanje gibljivosti. Morali bomo tudi spremljati potrebe in zahteve naših uporabnikov, raziskovati tržišča in imeti objektivno politiko cen, kar je težko, saj se zaradi inflacije cene nenehno spreminjajo. Tipizirati bomo morali vozni park, da ne bo različnih vrst vozil in s tem večjih stroškov, izboljšati pretok informacij, kar je danes dosti pomembnejše kot prej. V prihodnje pa bomo tudi sodelovali z znanstvenimi organizacijami. Povezali smo se že z Visoko ekonomsko-komercialno šolo v Mariboru, ki nam bo dajala strokovno podporo.«

Čeprav so v preteklih letih obnovili precej vozil, pa je njihov vozni park star povprečno 4,5 leta. Če si nočejo povečevati stroškov, zastarati in postati manj kakovostni prevozniki, bodo morali vozila sproti obnavljati, zamenjevati. Z nekaterimi delovnimi organizacijami v Pomurju se tudi dogovarjajo za višje oblike sodelovanja, na primer s Primatom, ABC Pomurko. Take vrste sodelovanje (prevoz mineralne vode s posebnimi tovornimi vozili) poteka že skoraj leto dni z Radensko.

Kot nas je opozoril direktor tozda Transport, pa še vsi preveč zanemarjajo logistične stroške, kajti pod transportne stroške se večkrat prišteva marsikaj drugega, kar bi se lahko zmanjšalo z boljšo organizacijo dela.

Bernarda Peček

—LENDAVA—

OLAJŠAVE ZA OBRTNIKE

Vse pomurske občine imajo odloke, v katerih so določene davčne olajšave za obrtnike-začetnike in obrtnike, ki opravljajo (ali pa naj bi jih) tako imenovane deficitarne dejavnosti. Žal pa davčne olajšave niso dovoljšnja spodbuda za nastajanje novih obratovalnic, kajti samo plačilo davka za obrtnike ni veliko breme, saj predstavlja le 20 odstotkov vseh obveznosti. Največ jim namreč pobere plačilo prispevkov za pokojninsko zavarovanje in za družbene dejavnosti. V občini Lendava, kjer si med drugim močno prizadevajo za razmah osebnega dela (mimogrede naj povemo, da so člani izvršnega sveta pred kratkim obiskali znano »obrtniško« občino Domžale), so zdaj pripravili predlog odloka o znižanju prispevkov za občinske interesne skupnosti. Tako naj bi obrtniki-začetniki prva tri leta plačevali za družbene službe le polovico od sicer predpisane stopnje, obrtniki, ki opravljajo deficitarne dejavnosti, pa 70 odstotkov. Pri prvih so torej sisovske olajšave 50 in pri drugih 30 odstotkov. Menijo, da je to kar precejšnja spodbuda vsem tistim, ki razmišljajo o ustanovitvi ustrezne zasebne obratovalnice.

V kratkem bo izvršni svet pripravil še predloge za druge ugodnosti, zato lahko pričakujemo, da željeni rezultat ne bo izostal.

Š. S.

Tudi vinogradniki Radgonsko-kapelskih goric organizirani

V avgustu in septembru bo Kmetijska zadruga Gornja Radgona začela s širšo akcijo za ustanovitev vinogradniške skupnosti Radgonsko-kapelskih goric, saj si brez tovrstne povezanosti ni mogoče več zamišljati sodobnega vinogradništva in spremljanja vseh novosti. Namen ustanovitve skupnosti je predvsem omogočiti tesnejše sodelovanje med zadrugo in kooperanti, torej vzpostaviti tesnejše stike in dobiti telo, ki bo enotneje in glasneje zastopalo interese pridelovalcev. Člani bodo ustanovili skupnost zaradi skupne pridelave, obnove in prodaje, delovala bo v imenu svojih članov in za njih, poslovni cilj skupnosti pa bo pridelava visokokakovostnega grozdja. Redni član lahko postane vsak, ki se posredno ukvarja z vinogradništvom. bp

V Radencih kmalu novi skladiščni prostori

Prostori temeljne zadružne organizacije oziroma enote v Radencih so bili že dolga leta pretesni. Pestilo jih je predvsem pomanjkanje parkirnih prostorov, saj so morali kmetovalci ustavljati vozila in traktorje ob najbolj prometni cesti.

Ta problem bodo rešili z graditvijo novih skladiščnih in pisarniških prostorov, velikih 16 × 10 metrov. V njih bo lahko shranjena še večja zaloga potrebnih krmil in gnojil, gradbenega materiala, rezervnih delov in drugega. Najpomembnejše je, da bo ob novi zgradbi tudi asfaltna prevleka, za nalaganje in tekoče poslovanje pa bo odslej skrbel viličar.

Izvajalec del je SGP Pomurje, naložba pa stane okrog 60 milijonov dinarjev. Z deli naj bi končali konec julija ali v začetku avgusta.

bp

pica-ribe-žar-sobe-terasa

GOSTILNA LOVSKI DOM, CANKOVA
zmerne cene

terasa-sobe-žar-ribe-pica

Izvršilni odbor sveta **DO VIZ Lendava** razpisuje prosta dela in naloge

VODJE SPLOŠNO-KADROVSKE SLUŽBE

Pogoji:
— visoka ali višja izobrazba pravne smeri,
— 2 leti delovnih izkušenj pri istih oz. podobnih delih in nalogah.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili v roku 15 dni od objave razpisa na naslov: IO DO VIZ Lendava, Kidričeva 1. Kandidati bodo o izbiri pisno obveščeni.

Če vaša septična jama (greznica) ne sprejema, ne absorbira fekalne vode, pokličite pooblaščeno podjetje

BALKAN

Balkan zagotavlja brezhibno delovanje greznic.
Gradimo 30 odstotkov ceneje z garancijo za opravljeno delo.
Postavljamo kanalizacijske mreže vseh dimenzij za družbeni in zasebni sektor. Gradimo nove septične jame s posebnimi materiali.
Vse informacije dobite po telefonu 061/226 513, Ulica Milke Kerinove 15, LJUBLJANA.

Komisija za delovna razmerja tozda **OŠ Miško Kranjec Velika Polana** razpisuje prosta dela in naloge

ŠOLSKEGA PSIHOLOGA

Splošni pogoji:
— visokošolska izobrazba ustrezne smeri.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov tozda OŠ Velika Polana.

Dela in naloge bo delavec opravljal na:
OŠ Miško Kranjec Velika Polana, OŠ Vinko Megla Odranci, OŠ Štefan Kovač Turnišče, OŠ France Prešeren Črenšovci in na OŠ Prežihov Voranc Bistrica.

O izbiri bodo kandidati pisno obveščeni.

LENDAVA

Računalničarji skupaj?

Izvršni svet lendavske občine podpira idejo iz Gorenja Varstroja, da bi za območje občine ustanovili informativno središče. Računalnike v nekaterih delovnih organizacijah sicer že imajo, vendar so zmogljivosti teh strojev povsod premajhne, zato bo treba kupiti močnejše. Če kdaj, potem je prav zdaj priložnost, da sodobnega načina obdelave podatkov ne rešujejo posamično, ampak enotno — skupaj. Zavzemajo se za nakup računalnika, ki bi bil kos sedanjim in dolgoročnim potrebam združenega dela, interesnih skupnosti in drugim interesentom. Če bo zamisel dobila podporo v teh okoljih, potem bodo izdelali temeljito analizo ne le o smotrnosti nakupa računalnika velikih zmogljivosti, ampak tudi organiziranju posebne delovne organizacije za informativno dejavnost. Temu v prid govori tudi strokovni kader, ki ga je že precej, zlasti v Nafti in Varstroju.

Š. S.

Mercator - Univerzal

trgovina na drobno, p.o.

69220 Lendava, Partizanska 22
tel.: n.c. (069) 75110, 75113, 75112, 75141

Komisija za delovna razmerja
objavlja
dela in naloge za nedoločen čas

2 NATAKARJEV

(Bife Gaberje, bife Hotiza)
Kandidati morajo imeti III. ali IV. stopnjo gostinske izobrazbe z opravljenim pripravniškim izpitom
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na gornji naslov v 8 dneh po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po izidu objave.

NOVO

Staro za novo!
Gozd je vreden mnogo več kot les, ki ga dobimo iz njega.
Idrijske grape so še poraščene z njim. Tako naj ostane.
Lesna industrija Idrija potrebuje veliko lesa za svoj proizvodni program. Les ni le v gozdu, tudi v starem pohištvu je, mogoče ga je še predelati. Zato:

Nakup pohištva po načelu staro za novo.

Vaše staro pohištvo bodo ocenili strokovnjaki Lesne industrije Idrija, vrednost pa bodo odšteli od cene nove spalnice.
Nov način prodaje in nakupa je vsestransko koristen, obogatili boste svoj prostor z manj denarja, hkrati pa boste obvarovali vsaj del našega naravnega bogastva.
Prihranili boste čas in denar, v enem dnevu vam bodo odpeljali staro pohištvo in že montirali novo spalnico.
Lahko jo izberete doma, ob obisku ocenjevalca starega pohištva ali v salonu **Ark v Idriji,** tudi v soboto in nedeljo.
Plačate samo razliko med vrednostjo starega pohištva in nove spalnice. V gotovini, lahko pa tudi v 3 ali 6 obrokih.
Novo ni bilo še nikoli tako ugodno.

Novo za staro vam ponuja Lesna industrija Idrija.

Vse, kar vas še zanima, boste izvedeli, če pokličete (065) 71-266 ali (065) 71-267 vsak dan od 8. do 18. ure, tudi v soboto in nedeljo.

SALON POHIŠTVA

Kljub posledicam neurja bodo odkupili več pšenice

V Pomurju bodo načrt odkupa pšenice presegli

Predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo Milan Kneževič je s sodelavci, med katerimi je bil predsednik Zadružne zveze Slovenije Leo Frelih, poleg podravske regije obiskal tudi Pomurje, kjer so ga kmetijci seznanili tudi z odkupom letošnje žetve.

Predsednik Kneževič je pozitivno ocenil, da bo družbeni sektor KG Rakičan kljub izpadu pridelka zaradi neurja s točo oddal mlevski industriji 10.079 ton pšenice, kar je za 29 odstotkov več, kot so načrtovali. Zaradi neurja bodo imeli v KG Rakičanu za 287 milijonov dinarjev manjši prihodek od oddane pšenice. Združenim kmetom v KZ Panonka, ki so doslej poželi 58 odstotkov s pšenico zasejanih polj, na katerih se doseženi pridelek giblje med 35,3 in 55 stoti, je neurje pridelek uničilo na 2.156 hektarjih. Kljub temu bodo načrtovano ponudbo tržnih presežkov 10.400 ton pšenice, presegli za 20 odstotkov, kar Milan Kneževič pripisuje večjemu vplivu stroke oziroma večji uporabi ustreznih sort semena in upoštevanju priporočene tehnologije pridelave. Kmetijci, ki naj bi do leta 1990 v Sloveniji za trg pridelali okoli 100.000 ton pšenice, tako opravičujejo vložena sredstva združenega dela, namenjena pospeševanju kmetijstva.

Boris Hegedüš

GORNJA RADGONA

Sladkorna pesa dobro napreduje

Na območju Kmetijske zadruge Radgona bi morali letos zasejati s sladkorno peso 120 hektarjev, vendar so jo zasejali le na 72 hektarjih. Plana setve niso dosegli predvsem zaradi slabega vremena spomladi, ki je oviralo setev, ob tem pa je nekaj že posejanih površin uničilo deževje.

So pa zadovoljni z rastjo, saj je pesa v toplem vremenu zelo lepo napredovala. Prav te dni izvajajo škropljenje pese proti škodljivcem in boleznim.

L. K.

STRNIŠČNI KRMNI DOSEVKI

Neizkoriščeno ali celo neobdelano žitno strnišče pomeni veliko škodo, zlasti na območjih, kjer je močno razširjena živinoreja, kajti s strniščnimi krmnimi dosevki pridelamo ogromno krme, ki jo lahko krmimo zeleno ali pa siliramo.

Druga dobra plat strniščnih krmnih dosevkov je, da zemlja ne ostane gola in izpostavljena močni sončni pripeki, s čimer se močno kvari struktura in rodovitnost zemlje.

Strniščni krmni dosevki zemljo varujejo pred pleveli in v njej puščajo obilo organske mase (korenin), ki potem izboljšuje rodovitnost zemlje.

KATERE KRMNE ZASEVKE PRIPOROČAMO V POMURJU

Prednost bi dali mnogocvetni ljuljki, kajti z njo dosežemo obilico zelene mase v letu setve, to je v tej jeseni, in še obilen odkos drugo pomlad.

Mnogocvetna ljuljka, z drugim imenom italijanska ljuljka, je sladka trava, živali jo zelo rade jedo in se da dobro silirati.

PRIDELOVANJE MNOGOCVETNE LJULJKE

Mnogocvetna ljuljka je pri nas močno razširjena, najbolj rodovitna in s hranilnimi snovmi najbogatejša trava za pridelovanje krme na njivah. Je zelo listnata, odlikujeta jo zelo hitra rast in regeneracija po vsaki košnji, seveda če ima dovolj hrane, predvsem dušika, in vlage. Kot kratkotrajno, največ dveletno travo jo sejemo v glavnem samo na njivah kot čisti posevek v količini 30 kg/ha ali pa s črno deteljo ali inkarnatko.

Vendar je mnogocvetna ljuljka precej občutljiva vrsta trave za nizke temperature pozimi in debelo snežno odejo. Čez zimo jo pogosto močno napade snežna plesen, zato je pred zimo ne smemo puščati prevelike. Za tla je precej zahtevna. Najbolj uspeva na zmerno vlažnih, srednje težkih globokih tleh. Na izrazito težkih vlažnih in tudi na suhih tleh hitro odmre.

V čisti setvi sejemo tetraploidne sorte 30 kg/ha. Takoj po vzniku hitro ozeleni in bujno raste, tako da po julijsko-avgustovski strniščni setvi en dober odkos ali pa ob obilici padavin še dva manjša.

AGROTEHNIKA MNOGOCVETNE LJULJKE

1. Plitvo strniščno oranje, takoj po njem se zemlja pripravi s predsetvenikom do drobno grudičaste strukture. Tako njivo pustimo stati 7–10 dni, da pleveli vzkalijo, nato sledi gnojenje z mineralnimi gnojili, ponovna obdelava s predsetvenikom, da vzkaljene plevele uničimo.

SETEV JE LAHKO STROJNA ALI ROČNA.

Po setvi seme plitvo zabranamo, zemljo stisnemo z valjarjem. Valjar ne sme biti zadnje orodje na njivi, zato za njim plitvo zabranamo.

GNOJENJE

Organska gnojila	
gnojevka in	30 m³
NPK 11 : 19 : 16	300 kg
ali 5 : 20 : 20	200 kg
ali 5 : 20 : 10	200 kg

Dognojevanje z dušikom konec meseca marca – 300 kg kana.

Inkarnatka in mešanica z inkarnatko

Čista setev inkarnatke v naših razmerah ni najbolj ugodna: posevek pozimi rad pomrzne, pridelki in krmna vrednost so sorazmerno majhni. Uporabnost inkarnatke se zelo poveča v mešanici z drugimi rastlinami. Zelo primerna je grašljinka, to je mešanica inkarnatke, mnogocvetne (laške) ljuljke in ozimne grašice, možne pa so tudi mešanice inkarnatke samo z mnogocvetno ljuljko ali pa samo z grašico. Mešanice so zanesljivejše, dajo več in boljšo krmo, le-to lahko dalj časa pokladamo, laže jo tudi posušimo in siliramo.

Čisto inkarnatko posejemo do sredine avgusta, v toplejših območjih še lahko v drugi polovici. Za ha potrebujemo 25–30 kg semena. Prebujen posevek jeseni visoko pokosimo ali popasemo. Spomladi pokladamo krmo med začetkom cvetenja in polnim cvetenjem ali pa jo v polnem cvetenju posušimo.

Grašljinka je mešanica inkarnatke (okoli 20 kg/ha), kocinaste grašice (okoli 30 kg/ha) in mnogocvetne (laške) ljuljke (okoli 20 kg/ha). Mešanico sejemo v drugi polovici avgusta, v toplejših območjih tudi še v začetku septembra. Zgodaj spomladi posevek pognojimo z dušikom. Krmo pokladamo sredi maja, lahko jo siliramo, lahko pa tudi posušimo (v tem primeru sejemo nekoliko manj semena inkarnatke in grašice, nekoliko več pa ljuljke).

Prav uporabne so tudi enostavnejše mešanice, npr.: 25 kg/ha inkarnatke + 35 kg/ha kocinaste grašice ali 25 kg/ha inkarnatke + 20 kg/ha mnogocvetne ljuljke.

KRIŽNICE KOT STRNIŠČNE KOŠEVINE

Križnice so primerne, da obogatimo zemljo z organsko maso, za podor in s tem izboljšamo strukturo zemlje ali pa jih krmimo živini v pozni jeseni, ko nimamo več nobene zelene krme.

Paziti moramo, ker križnic samih ne smemo krmiti. V obrok jih vključujemo v kombinaciji z drugimi krmili, senom, koruznim silosom. Pri nas najbolj razširjena križnica je krmna ogrščica (listnati ohrovt).

Sejemo jo v drugi polovici julija do začetka avgusta, in to 10–12 kg semena na hektar v vrstah z žitno sejalnico ali pa 12–15 kg semena na hektar ročno ali pa s trosilnikom za umetna gnojila.

Učinek gnojenja krmnih križnic

Listnati ohrovt je zelo hvaležen za obilno gnojenje, zlasti z dušikom. Potrebuje 100 kg čistega dušika na hektar, to je 300 kg kana.

SETEV PO POŠKODOVANI KORUZI

Tam, kjer je neurje s točo 100% uničilo koruzo, lahko sejemo le proso za zeleno krmo ali silažo.

Drugih kultur ne smemo sejati, ker imamo v zemlji še ostanke atrazinov od spomladanskega škropljenja proti plevelom.

S prosa v voščeni zrelosti dobimo eno najkakovostnejših silaž po hranilni vrednosti, to je po prebavljivih beljakovinah in energiji. Živali to silažo zelo rade žro, ker ima zelo ugoden kislinski sestav. S tako kakovostno krmo močno zvišamo konzumacijo in s tem tudi pridobivanje mleka. Če primerjamo silaže, je ta iz prosa ena izmed najboljših — le proso mora biti voščeno zrelo.

OBDELAVA TAL

Tla srednje globoko zorjemo, da se skrijejo ostanki rastlin koruze, potem jih pripravimo do drobno grudičaste strukture.

SETEV

Sejemo strojno ali ročno 25–30 kg semena na ha. Seme rahlo zabranamo in povaljamo, s tem pospešimo kalitev.

GNOJENJE

Ker smo spomladi gnojili z mineralnimi gnojili, koruze sedaj ni potrebno gnojiti, razen z dušikom, in to ob setvi 200 kg kana.

Jože Puhar, dipl. kmet. inž.

Kratka navodila za nego in oskrbo med točo poškodovanih poljščin

1. Koruzo za zrno pustimo normalno rasti, če je ohranjena metlica in se še vidijo zametki storža. Toča raztrga listje predvsem na trakove, redkeje počez. V tem primeru fotosinteza v manjšem obsegu še lahko poteka. Enako velja za silažno koruzo. Koruza, ki navedenih organov nima, se ne bo opomogla, zato jo kakorkoli uporabimo, če se seveda še splača. Prazna polja zasejemo s strniščnimi dosevki.

2. Pri pšenici in ovsu poberemo, če je še kaj ostalo. Strnišče takoj zasejemo.

3. Krompir je prestal pred nesrečo daljše sušno obdobje, zato je ponekod navidezno dozorel, kar pomeni, da bo sedaj, ko so tla dovolj vlažna, začel ponovno odganjati (retrovegetacija). Zato je najbolje, da se močno poškodovani krompir izkoplje in proda ali kakorkoli hitro uporabi. Lahko se tudi parjen ali surov silira, če je to mogoče in če se splača. Tako siliranemu krompirju dodamo mlado travo ali deteljo in uporabimo za krmo prašičev.

Krompir, ki je kolikor toliko ohranjen, takoj na suho rastlino poškropimo z dithanom, bakrenim apnom, drugim sredstvom na osnovi bakra, ridomilom ali drugimi ustreznimi sredstvi proti glivičnim boleznim. Dognojevanje krompirja ni smotrno.

4. Sladkorno in krmno peso TAKOJ poškropimo z enovitom in brestanom, tako kot smo škropili proti listni pegavosti (CERCOSPORI). Po potrebi škropimo tudi s hranili, ki delujejo skozi liste, kot sta foliar ali folifertil.

Peso dognojujemo s kanom do 200 kg/ha, izjemoma s 300 kg/ha. Preveč dušika bi nam znižalo digestijo.

S foliarnimi gnojili škropimo, ko se pokažejo prvi novi listi. Prej škropljenje ni smotrno. Prvi novi listi se bodo pojavili **zelo hitro,** ker se pesa zelo hitro regenerira (v korenu so velike zaloge hrane).

5. Proso je smotrno sejati le za krmo ali silažo. Sejemo 20 do 30 kg/ha in pognojimo z 200 do 300 kg NPK s poudarjenim dušikom.

6. Strniščne repe sejemo 2–3 kg/ha v vrste ali na široko in gnojimo z 200–300 kg NPK 13:10:12.

7. Travnike očistimo ostankov po toči ter jih takoj dognojimo s 300 kg kana na hektar.

8. Vrtnine

A) KUMARE:

Rastline, na katerih je ostalo še kaj listja, takoj poškropimo z ridomilom M 2,20–30 dag na 100 l vode, COSANOM, 15–20 dag na 100 l vode, in FOLIFERTILOM T, 2 dcl na 100 l vode.

Škropimo obvezno proti večeru ob uporabi 70–80 l vode na 10 arov. Če je še kje kak plod, ga pred škropljenjem obvezno poberemo. 7 dni po škropljenju kumar ne uporabljamo.

B) Zelje in hren:

Takoj poškropimo z RIDOMILOM M 2,25–30 dkg na 100 litrov vode, ter FOLIAROM, 2–3 dcl na 100 litrov vode, ter dognojimo z okrog 30 kg kana na 10 arov.

C) Korenček takoj poškropimo z ANTRACOLOM ali DITHANOM 25 dkg na 100 litrov vode, ter FOLIAROM, 2–3 dcl na 100 l vode. Korenček, posejan ob koncu maja, dognojimo s kanom 20 kg na 10 arov.

Štefan Horvat, kmet. inž.

NAD STO VRTIČKOV ZA SOBOČANE

Za vrtičkarstvo se zanima tudi čedalje več tistih Sobočanov, ki živijo v družbenih stanovanjih in nimajo v bližini koščka svoje zemlje. Še pred jesenjo se bo tudi na tem področju nekaj spremenilo. Sredi julija so namreč na pobudo SZDL ustanovili Društvo vrtičkarjev mesta Murska Sobota, ki bo imelo na več kot poldrugem hektarju strnjenega zemljišča pri avtobusnih garažah na Bakovski cesti na voljo 110 vrtičkov. Na ustanovnem občnem zboru so se dogovorili, da bo moral vsak član društva plačati dva tisoč dinarjev članarine in štiri tisoč dinarjev letne najemnine za ar. Površine že preoravajo in prilagajajo za vrtičkarstvo, člani, ki jih že na začetku ni malo, pa se bodo lahko lotili načrtnega urejanja gredic že na začetku septembra.

V društvo se bodo lahko včlanili tudi tisti, ki imajo svoje vrtove, saj bodo lahko na raznih predavanjih slišali marsikaj strokovnega za domačo rabo.

—js—

DONOSNA ALTERNATIVA — Če ni dovolj razvidno, naj precej pojasnimo, da gre za kumarice, ki bodo vrgle čeden kupček denarja. Pri Kousovih v Kraščih na Goričkem so prepričani, da so tovrstne kulture v kmetijstvu toliko zanimive in donosne, da jih je vredno pridelovati. Tudi v cankovski zadrugi so jim naklonjeni in lahko samo pripomnimo: zgledi vlečejo. B.Ž.

Kmetijsko-živilski sejem Gornja Radgona

12. avgusta ocenjevanje vin

Tudi na 25. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu bo organizirana razstava in poskušnja vin zasebnih vinogradnikov. Strokovno ocenjevanje bo 12. avgusta, zato morajo vsi, ki želijo sodelovati na sejmu v Gornji Radgoni in izvedeti, kako kakovostno je njihovo vino letnika 86, poslati vzorce 10. avgusta od 8. do 14. ure ali 11. avgusta od 8. do 18. ure. Šest vzorcev oziroma po šest steklenic vina vsake vrste morajo pridelovalci opremiti z nalepko z imenom razstavljalca, sorto vina, letnikom in oznako vinorodnega okoliša in kmetijske zadruge, ki tam deluje. Vino bo ocenjevala strokovna komisija enologov iz vse Slovenije, podelitev priznanj, diplom in odličij pa bo 25. avgusta, ko bo dan vinogradnikov.

bp

Čebelarji so si oddahnili

»Mnogim čebelarjem v soboški občini so se jeseni in pozimi zaradi varoze ježili lasje,« pravi predsednik Zveze čebelarskih društev Murska Sobota – Koloman Korpič, »potem pa se je z družbeno pomočjo stanje skoraj normaliziralo. Doslej smo prodali skoraj toliko medu in cvetnega prahu, kot smo pričakovali.«

Predsednik Zveze čebelarskih društev Murska Sobota, Koloman Korpič, je sredi čebelarske sezone še kar zadovoljen.

Zveza čebelarskih društev Murska Sobota združuje kar 320 članov iz enajstih čebelarskih društev, poleg tega pa imajo v štirinajstih šolah tudi čebelarske krožke, kjer skrbno usposabljajo mladi rod. Lani so imeli organizirani čebelarji okrog devet tisoč čebeljih družin, jeseni in pozimi pa jih je bolezen varoza uničila nad 33 odstotkov. Nekatere je zajelo malodušje. Kako so ga premagali, nam je predsednik zveze, Koloman Korpič, povedal:

»Dela smo se lotili dokaj resno in strokovno, saj smo skušali rešiti, kar se je rešiti dalo. Organizirali smo predavanja, nato pa začeli z načrtnim zatiranjem bolezni. Posebno veseli smo bili, ko nam je priskočil na pomoč tudi občinski sklad za pospeševanje kmetijstva. Tako smo zagotovili dovolj zdravil in jih brezplačno razdelili med čebelarje. Dali smo jih tudi tistim, ki niso organizirani. Po vsem tem se je stanje močno izboljšalo in do sredine julija smo prodali 60 ton medu in 800 kilogramov cvetnega prahu, čeprav po sorazmerno nizkih cenah. Kako pa bo naprej. Zdaj je vse odvisno od medenja hoje, kostanja in smreke, kajti množica panjev je na poletni paši na Pohorju in v nekaterih drugih predelih. Začetek je precej obetajoč. Ko bo tam medenje mimo, pa si nekaj obetamo še od otave v domači pokrajini. Moram dodati, da bomo v prihodnje varovanju čebeljih družin namenjali več pozornosti, v načrtu pa imamo tudi ustrezna strokovna predavanja.«

Takšno je torej stanje v čebelarstvu soboške občine sredi leta in računajo, da ne bo več česa neljubega in da se bo za to dejavnost odločilo še več ljudi. Zadovoljni pa so že s tem, da se s čebelarstvom ukvarja tudi čedalje več mladih in žensk.

Janko Stolnik

Radenci

dr. Lojze Ševanec

Vremenski in podnebni pojavi v Radencih ter okolici

Z vremenskimi pojavi in sploh z dogajanjem v ozračju smo v ugodni soodvisnosti. Od vremenskih dobrin, klimatskih pojavov in razmer je zelo odvisen gospodarski potencial dežele, predvsem značilnost določenega območja: njegovo poljedelstvo, živinoreja, turizem in vrsta drugih dejavnosti, na katere vpliva podnebje. Od njega pa nista odvisna le gospodarski potencial in način življenja ter obnašanja, ampak precej tudi človekovo počutje, zmožnost za delo, ustvarjalnost, razpoloženje, temperament itd. Z eno besedo: človekova odzivnost, ki je lahko pozitivna, pogosto pa tudi negativna. Vsi se namreč na vremenske dražljaje ne odzivamo enako. Mnogi bolniki, starejši ljudje, dojenčki, labilni posamezniki se zaradi zmanjšane ali motene sposobnosti prilagoditve niso več zmožni ali pa še niso zmožni izravnavati učinka vremenskega dražljaja. Ta je zanje dodatne obremenitev, ki je lahko sprožilec nepredvidljivih reakcij, spremembe počutja, pri kroničnih bolnikih pa poslabšanja bolezenskega stanja.

Statistično je potrjeno sovpadanje vremenskih dražljajev z določenimi bolezenskimi stanji: s povečanim številom srčnih infarktov, možganskih kapi, astmatičnih napadov, s porastom samomorov, prometnih nesreč, kaznivih dejanj, napadov migrene, nespečnosti, razdražljivosti, agresivnosti, s poslabšanjem stanja srčnega bolnika, pojavljanjem bolečin zaraslih prelomov kosti, prizadetih sklepov, starih brazgotin in še bi lahko naštevali.

Prav tako je znano, da imajo bioklimatske razmere v nekaterih krajih ugoden vpliv na določena bolezenskga stanja, drugod pa se ta stanja poslabšajo. Zato je razumljivo, da v razvitem svetu vse bolj vključujejo ugodne naravne dobrine vremena in podnebja kakega kraja pri zdravljenju bolnikov in rekonvalescentov. Ponekod uporabljajo ugoden vremenski dražljaj kot samostojen naravni zdravilni faktor, največkrat pa kot dopolnilno zdravljenje v zdraviliščih, kjer že uporabljajo bodisi mineralno ali termo-mineralno vodo, peloid, fizikalne postopke itd.

Raziskave kažejo, da število ljudi, katerih počutje sovpada z vremenskimi pojavi, iz leta v leto narašča. Ta porast povezujejo s sodobnim načinom življenja, ki je naše prilagajanje na vremenske dražljaje iztiril. Premalo se gibljemo, vse preveč časa prebijemo v zakurjenih prostorih, vremenu primerno se oblačimo in ščitimo, tako da kar najbolj izključujemo vremenske dražljaje, ki bi spodbujali naše prilagajanje. Z drugimi besedami: vedno manj smo odporni. Povečana občutljivost na vremenske dražljaje je delno merilo naše odpornosti; prej opozorilni znak kot pa bolezen. Naravna pot za ublažitev te preobčutljivosti je dvig telesne odpornosti, včasih pa jo je potrebno omiliti celo z zdravili. Skrb za telesno odpornost zahteva določene dejavnosti, za katere pa si mnogi več ne najdejo časa ali pa jim bolezen te aktivnosti onemogoča, zato se takšni ljudje izogibljejo krajev, ki imajo zanje neugodne vremenske dražljaje. V razvitem svetu delujejo posebne raziskovalne enote, ki proučujejo bioklimatske značilnosti krajev, njihov vpliv na človekovo počutje in bolezensko stanje. Na podlagi teh analiz lahko zdravnik ali potovalna agencija svetuje bolniku ali turistu izbiro kraja in časa za zdravljenje, dopust, odmor, ki ima njegovemu stanju primerno podnebje. Na tržišču je poplava prospektov, ki strokovnjake in turiste seznanjajo o bioklimatskih značilnostih krajev, predvsem o njihovih neugodnih učinkih. Na primer: mi na vsakem koraku glasno propagiramo sončno stran Alp. Konkurenca pa prefinjeno opozarja turiste, da naj del dopusta preživijo v alpski dražilni klimi, kjer si bodo okrepili telo, ki jim ga je vroče mediteransko območje polenilo, morje in sonce osušilo ter postaralo kožo itd. V Evropi je vedno več ekološko osveščenega prebivalstva — ti pa so koristniki naših storitev.

Tako vidimo, da bioklimatske razmere pridobivajo na svoji vrednosti, postajajo del turistične in zdraviliške ponudbe. V Sloveniji nimamo sodobnih kompleksnih bioklimatskih analiz, isto velja za Jugoslavijo. Vendar v večini turističnih propagandnih materialov preberemo, da se propagira ugodno podnebje z nadihom zdravilnosti. Upravičeno dvomimo, da stoji za takšnimi trditvami bioklimatska analiza kraja in širšega območja, kar je, blago rečeno, zavajanje. Samo iskustvo, ki pogosto temelji na lokalističnem odnosu do stvari, resnega preverjanja ne vzdrži in v diskusiji s konkurenco ni argument. V Evropi mora imeti kraj, če se hoče ponašati in propagirati z ugodnim bioklimatskim okoljem, izdelano bioklimatsko analizo. Stvari so urejene z zakonom, ki predpisuje učinkovite ukrepe za lažne podatke. Podoben zakon pripravljamo tudi v SRS.

Ker to vemo, je razumljivo, da smo v Radencih že pred dvema letoma iz medicinskih in tržnih razlogov začeli z izdelavo bioklimatske analize kraja in širšega območja, kar je refleks na težnje in zahteva časa, ki v konkurenci ne pozna usmiljenja. Iz lastnih izkušenj vemo, da takrat, ko se stvari zaostrijo, velja kot argument le objavljen rezultat znanstvene raziskave, vse druge nedokumentirane trditve so brezpredmetne.

Bioklimatsko analizo Radenec je izdelal Hidrometeorološki zavod SR Slovenije. Iz njihove študije posredujemo nekaj podatkov, za katere mislimo, da so zanimivi ne le za strokovnjake, ki jih bodo uporabljali pri svojem delu in načrtovanju dejavnosti, za katere so ti podatki v veliki meri pogoj uspešnosti, ampak tudi za prebivalce Pomurja.

Vreme, kot smo rekli, je tako ali drugače povezano z nami, že od nekdaj pa je vsakodnevni predmet naših pogovorov.

Analiza podaja povprečno vrednost različnih vremenskih pojavov glede na določeno obdobje, zato je razumljivo, da se ne ujema za dejanski tekoči dan. Izdelana je na osnovi podatkov desetletnih meteoroloških opazovanj od 1976 do 1985 na območju zdravilišča Radenci, pri čemer so uporabljeni podatki meteoroloških opazovanj G. Radgone in M. Sobote. Za razjasnitve nekaterih pojavov in njihove zakonitosti pa so upoštevani podatki za več kot dvajset let nazaj.

Za mlade zemljepisce naj povemo, da ležijo Radenci na točki 46° 39' zemljepisne širine in 16° 03' zemljepisne dolžine, na nadmorski višini 203 m. Radgona ima 205, M. Sobota 184 in Kapela 309 m nadmorske višine.

Čeprav je Pomurje od Jadrana najbolj oddaljena pokrajina Slovenije, nima izrazito celinskega podnebja, ampak se še vedno čutijo vplivi Sredozemlja. Pravimo, da ima Pomurje vlažno, zmerno toplo podnebje s sušno zimo. Na tem območju ni orografskih vremenskih procesov, kot je fen ali burja itd., ki imajo obtežilne nevrotropne učinke, na katere so posebno občutljivi rekonvalescenti, oslabele bolne osebe, majhni otroci itd. V poletju pogosto pride do prodora hladnega zraka oz. nevihtne fronte, kar prinese osvežitve, prekinitev obdobja sopare, kar deluje spodbudno na počutje ljudi. Že na podlagi tega, kar bomo pozneje dokumentirali, lahko rečemo, da imajo Radenci v biovremenskem oziru ugodno lego.

(Nadaljevanje prihodnjič)

ČAKOVEC PRIPRAVLJEN DOČAKAL UNIVERZIADO 87

Za naše sosede pomeni Univerziada veliko več kot prireditev

Za nami je največja letošnja športna manifestacije, Univerziada 87, katere gostitelj je bil Zagreb ter z njim vsa Hrvatska in Jugoslavija. Gotovo biti organizator tako velike športne manifestacije niso mačje solze, temveč zahteva taka prireditev veliko dela in sredstev. Zaradi velikega števila tekem v najrazličnejših športnih panogah, zlasti v predtekmovanju, glavno mesto Hrvaške ni bilo sposobno izvesti vseh tekmovanj v Zagrebu, temveč so bila ta v raznih krajih Hrvaške. Soorganizator Univerziade 87 je bilo tudi središče Medžimurja, Čakovec. Zanimalo nas je, kaj pomeni letošnja univerziada za naše sosede v Medžimurju, zato smo se napotili v Čakovec in se o tem pogovarjali z najodgovornejšimi delavci, člani organizacijskega odbora.

DVOLETNE PRIPRAVE

Priprave za realizacijo programa Univerziadu 87 so v Čakovcu začeli že v začetku leta 1985, ko je občinska konferenca SZDL Čakovec imenovala organizacijski odbor. Poleg tega so imenovali tudi sekretariat ter razne komisije in odbore, ki so bili potrebni za realizacijo posameznih nalog. Organizacijski komite univerzijade v Zagrebu je Čakovcu določil, da bo gostitelj nekaterih nogometnih in košarkarskih tekem v predtekmovanju. V Čakovcu so tako bile odigrane nogometne tekme skupine D, v kateri so sodelovale reprezentance ZR Nemčije, Urugvaja, Japonske in Francije. Kot domačin je bila praktično reprezentanca ZR Nemčije, ki je vse tri tekme odigrala v Čakovcu. V središču Medžimurja pa so bile odigrane tudi tri košarkarske tekme med reprezentancami Brazilija : Hong Kong, Mehika : Sudan in Jugoslavija : Francija. Na nogometnih tekmah se je zbralo vselej po 5.000 gledalcev, na košarkarskih pa 1.500. Največje zanimanje je bilo vsekakor za košarkarsko tekmo med Jugoslavijo in Francijo, vendar pa dvorana ne sprejme večjega števila gledalcev.

Zgradili so nov športni stadion

Ker pa v Čakovcu niso imeli primernega nogometnega stadiona, na katerem bi lahko nastopile študentske reprezentance, so se lotili gradnje novega športnega stadiona na prostoru, ki je bil določen že pred tridesetimi leti, to je sedanjem športnem centru Mladost. Univerziada je torej pripomogla, da so naredili to, kar so odlašali leta in leta. Tako so zgradili nov športni stadion, z dvema nogometnima igriščema, atletskimi napravami, dve odbojkarski, rokometno in košarkarsko igrišče ter lepe tribune, pod njimi pa so lepo urejeni vsi drugi prostori, ki so potrebni za vrhunska tekmovanja. S tem so končali prvo etapo gradnje Športno-rekreacijskega centra Mladost. V drugi etapi, ki pa je verjetno ne bodo realizirali v tem srednjeročnem obdobju, pa je predvidena gradnja kegljišča, bifeja in trimske steze ter še nekaterih manjših igrišč. Za prvo etapo gradnje Športno-rekreacijskega centra Mladost so porabili 756 milijonov dinarjev. Sredstva so združili s samoprispevkom občanov, kar predstavlja okrog 20 odstotkov, iz združenega dela iz čistega dohodka po stopnji 0,12 odstotka, kar predstavlja največji znesek, ter dela sredstev samoupravnih interesnih skupnosti za telesno kulturo, šolstvo in kulturo. Poleg tega so dobili tudi nekaj denarja iz drugih virov. Ker pa predvidene vsote denarja niso imeli takoj, so najeli posojilo pri Medžimurski banki po zelo ugodni obrestni meri, ki je za 50 odstotkov nižja kot so posojila za druge naložbe. Poleg gradnje novega športnega stadiona pa so morali za potrebe košarkarskih tekem dodatno urediti in opremiti dvorano Gradbenega šolskega centra, ki je bila zgrajena leta 1982. V ta namen so dobili določena sredstva od samoupravne interesne skupnosti za gradbeništvo Hrvaške. Pri organizaciji Univerziade pa jim je pomagala tudi skupščina občine Čakovec, ki jim je dodelila sto milijonov dinarjev.

Novi stadion Športno-rekreacijskega centra Mladost v Čakovcu.

USTANOVILI NOVO DELOVNO ORGANIZACIJO

Že v času gradnje novih športnih objektov za Univerziado 87 so že razmišljali, kako trajno rešiti vzdrževanje, upravljanje in uporabo teh športnih objektov. Tako je v samoupravni interesni skupnosti za telesno kulturo občine Čakovec nastala pobuda o ustanovitvi posebne delovne organizacije, ki se bo ukvarjala s tem. Tako je nastala nova delovna organizacija v ustanavljanju Mladost, ki naj bi po treh mesecih, ko bodo uredili vse potrebne pravne in druge zadeve, postala redna organizacija združenega dela. Z ustanovitvijo le-te pa so rešili tudi vprašanje vzdrževanja, upravljanja in uporabe kopališča, doma Partizana in dvorane GOC-a. Zavedajo se sicer, da brez problemov ne bo šlo, zlasti zaradi pomanjkanja denarja, vendar upajo, da jim bo pri reševanju te problematike pomagala mestna skupnost, pa tudi samoupravna interesna skupnost za telesno kulturo.

VKLJUČENIH DVESTO LJUDI

V okviru priprav in izvedbo Univerziade 87 je v Čakovcu sodelovalo okrog dvesto ljudi. Velja posebej poudariti, da niso imeli pri tem niti enega profesionalca in da so vsa dela opravili prostovoljno. Tudi to bi kazalo posnemati.

ŠPORTNEMU OB BOK KULTURNI UTRIP

Poleg športnih so bile v Čakovcu med Univerziado tudi kulturne prireditve, na katere so se pripravljali od začetka 1986. leta, prvo projekcijo kulturnih programov pa so pripravili lani v maju. Njena rdeča nit je bila želja, da bi goste seznanili s kulturno dediščino kraja, obenem pa mladim iz vsega sveta predstavili tudi kulturno tradicijo dežele in da bi le-ti lahko izmenjali stike z našimi mladimi ljudmi. Ker je kulturni dinar vedno skromen, je bilo vse omenjeno potrebno izvesti s čim manj sredstev in zato čim večjo aktivnostjo ljubiteljev kulture. To jim je tudi uspelo, v izvedbi programa pa je sodelovalo vseh 32 kulturnoumetniških društev, kolikor jih je v Medžimurju.

Kot nam je dejala tajnica sisa za kulturo v Čakovcu Nada Cesar, so sredstva planirali znotraj obstoječih programov kulturnih inštitucij in društev za kulturno dejavnost v tekočem letu. V okviru pripravljalnega odbora je bila imenovana posebna komisija za kulturo, ki je bila razdeljena na tri skupine: za pripravo prireditev na prostem, v kulturnih inštitucijah in gostinsko-turističnih objektih. Te tri skupine so potem oblikovale podrobne programe, med katerimi je bil, ker je pač poletje, najbolj množičen izbor prireditev na odprtem. Tudi zato, ker je poletje običajno čas kulturnega mrtvila, ki so ga v Čakovcu lani začeli odpravljati s tako imenovanim Čakovskim kulturnim poletjem in si tako pridobili določene izkušnje za organizacijo kulturnih prireditev, ki so dopolnjevale športne v času Univerziade.

Med kulturnimi prireditvami, ki so potekale v obnovljenem in za promet zaprtem središču mesta v večernih urah, je bil poudarek na prikazu mladinske kulturne ustvarjalnosti. Izvedeno je bilo dvodnevno srečanje kulturnoumetniških društev, v sodelovanju s turističnimi, pod imenom Običaji Medžimurja, ki jih je spremljalo sejmarjenje z izdelki domače obrti. Tako so obiskovalci Čakovca in drugi lahko videli svatbo, dopolnjeno z bogatim folklornim in glasbenim sporedom. Poleg folklornih nastopov je v času Univerziade potekalo tudi srečanje pevcev narodnozabavnih pesmi Medžimurja, v goste pa so prišli tudi člani kulturnoumetniškega društva Kumanovega, Radovljice, pobratenega Knjaževca in drugi, tako da je Čakovec Jugoslavija v malem. Zanimanje za kulturne prireditve je bilo zadovoljivo; po podatkih je kar 2500 obiskovalcev uživalo pri kulturnih sporedih. Vanje pa bili poleg odraslih vključeni tudi najmlajši, ki so poslikali pločnike, se udejstvovali v igrah na temo športa in s svojo neposrednostjo navdušili.

V kulturnih inštitucijah so pripravili razstave. Tako sta bili v kulturnem centru razstava ljubiteljske likovne ustvarjalnosti Medžimurja in razstava cvetja, v muzeju pa je bila na ogled razstava del likovnih umetnikov. V starem gradu Zrinskih so ob tej priložnosti uredili stalno zbirko predzgodovinskega obdobja, ki vsebuje zanimive eksponate, ki so rezultati dolgoletnega izkopavanja na tem območju. Obiskovalci pa so si lahko ogledali tudi galerijo Ladislava Kralja-Medžimurca, novo knjižnico, ki je pripravila razstavo starega knjižnega gradiva in drugo.

Kulturno ponudbo je dopolnjevala kulinaričina z razstavo medžimurskih specialitet, tednom dalmatinske kuhinje, razstavo aranžerjev v hotelu Park in nočjo ob bazenu.

Analiza prireditev je potrdila, da so obiskovalci zainteresirani, da je odziv, če so prireditve dobro organizirane, in da je tudi letni kulturni utrip pred običajnim jesensko—zimskim, ki je v Čakovcu v znamenju **četrtkovih kulturnih tribun.** Na njih je poudarek na gledaliških gostovanjih, **na glasbeni tribuni mladih** pa je odziv presegel pričakovanja tudi zaradi vzgojnih elementov. **Petkove tribune ob 22.00** so namenjene filmskim sladokuscem, saj je pester izbor posameznih filmskih ciklov, osebnosti iz sveta filma in pogovorov na temo kinematografije.

Posebnost knjižnice, ki prireja literarne večere, predstavitve posameznih knjig in avtorjev, pa je tudi domiselno opremljena igralnica — čitalnica za najmlajše bralce, ki imajo priložnost prisluhniti ne le pravljicam, ampak tudi lutkam.

Zato ne bi bilo odveč vzpostavljenih kulturnih in športnih stikov s Čakovcem poglobiti in kaj od videnega ter doživetega prenesti na naša tla. Izkušnjo na primer, kako se da izkoristiti priložnost, kot je Univerziada, tudi za nakup klavirja in ureditev ne le športnih in kulturnih objektov, temveč kar celega mestnega jedra, ki bo ostalo, ko bomo na dvanajstdnevno svetovno prireditev pozabili, sredstva zanjo pa še vedno združevali!

DRAGUTIN MAGIĆ — sekretar operativne enote Univerziade v Čakovcu.

Nada Cesar, kulturnica iz Murskega Središča, tajnica sisa za kulturo v Čakovcu in uspešna povezovalka kulturnih programov na minuli Univerziadi v sosednjem Medžimurju.

DRAGOTIN MIHOLČEK — sekretar organizacijskega odbora Univerziade v Čakovcu in direktor nove delovne organizacije Mladost.

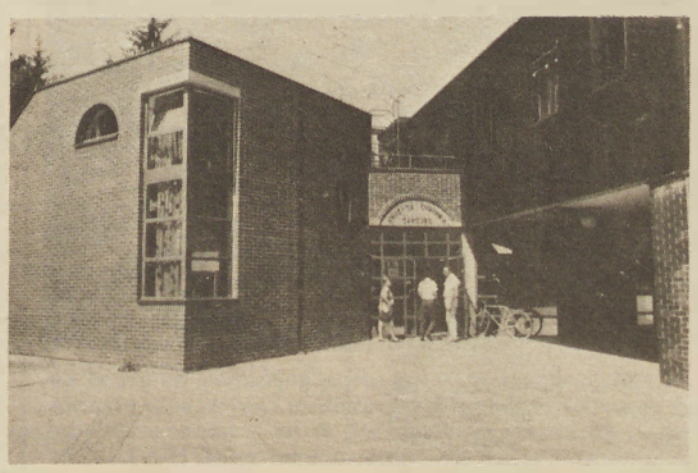

Novi prostori knjižnice in radia Čakovec v prenovljenem mestnem središču.

Brigita Bavčar
Feri Maučec

ARKA JE VEČ KOT BARKA

Je pesniška zbirka Milana Vincetiča, ki jo je v nakladi štiristo izvodov s finančno pomočjo Kulturne skupnosti Slovenije izdala Pomurska založba, v zbirki Domača književnost. Domač nam je tudi pesnik, s katerim se srečujemo na soboški ulicah in ob eni od njih smo z njim posedeli. V teh vročih dneh je k beležki in svinčniku sodil kozarec hladne pijače in dobršna mera potrpežljivosti, kajti pogovor na javnem prostoru je priložnost za njegovo nenehno prekinjanje. In vendarle smo dobili odgovor na vprašanje:

Zakaj prav Arka?

»Arka je Noetova barka, ki je prispodoba in odslikava zdajšnjega kriznega časa. Na le-tej barki se nakoti svojat, ne smeš posvojiti sina, niti zatajiti hčere, »kajti čez sedem leto bo spet nared, a noč je do potopa.«

Zbirka je uokvirjena med moško in žensko pesem:

Moška pesem
Zate ne more biti drugje
zate so tretje obale
tod si obenem raj in pekel
borna pojedina mravelj

Zate ne more biti še dlje
dlje se obrne po naše
tam je zarobje moških dežel
čeznje se vračaš drugače

Ženska pesem
Nazadnje poči dotrajana vzmet
lene panonske ure
da se odpne bakrena utež
in po svoje potuje

Mrtvi začuda ne ožive
živi ostajajo mrtvi
kadar bo vdrugič počila vzmet
ne bo več življenja ne smrti

»Moška pesem je pesem o usodnosti, neizbiri svojega življenja z danostjo, ženska pa s katastrofičnostjo prenehanja. V tej uokvirjenosti pa so stari, zaprti časi, ki živijo v naši notranjosti. Zaradi tega je zbirka morda manj angažirano komunikativna, v svojem bistvu pa je potovanje skozi dobe.

Zbirka ima sedem ciklov s po sedmimi pesemskimi enotami, z možno notranjo zgradbo, ki se stopnjuje, posebej v ledeni dobi. Kako je nastajala in motivi zanjo?

V prvem ciklu **Stonhenge** me je spodbujala prav poganska mističnost kamnov, v katerih je moralo biti in je še tudi danes neko čarno, skrivno življenje. Ko sem prehajal v te svetove, sem bil najprej vznemirjen in prestrašen (op. p.: zato tudi naslovi pesmi Oprezanje, Vznemirjenje, Presenečenje, Razkošje, Darovanje, Tveganje, Maščevanje). Potlej pa so me svetovi živeli in nazadnje ujeli, kamen poka, kamen celi.«

V ciklu **Atlantida** se kaže brskanje po človeški prvobitnosti, urojenosti. To je kraj, ki ga ni več, v katerega se od znotraj ne more ven in ne od zunaj vanj.

V **Koliščarjih** se prvič pojavita otipljiva moški in ženska (kar je pomembno glede na uokvirjenost zbirke), ki pa postaneta žrtev svoje starosti, nepomirjenosti in brezizhodnosti.

Diluvij je ljubezenski cikel s stopnjevanjem dob in vekov. Znova se vračam k absurdnosti ljubezni. (Posvečen je Mileni.) Po nekih zapiskih naj bi ladjo Argonavti nesli po kopnem od našega morja proti neki panonski reki in meni se je zdelo, da živimo v tej brazdi, ki jo je puščala ladja za sabo. To je v ciklu **Argonavti**, kjer sta Jazon in Medeja.

Glede na naslov je Noe nosilni cikel. V sedmih dneh in nočeh naj bi bila biblijska ladja Arka gotova. V tem času naj bi se odvrtelo nekaj življenj in se zavrtelo kolo zgodovine v svoj počasni, ponavljajoči se tek.

Genesis je vnovično potovanje skozi izginule prekmurske kraje, ki jih ni več na zemljevidu po letu 150. V njih sem želel dati nekaj prvinsko prekmurskega, uporabljal sem dialektizme (pelda, čemer, vračiti) in ga zaprl s prispodobo o zemlji, ki se zapira.«

Arka je Vincetičeva tretja zbirka. Druga je bila Zanna, prva pa Kot slutnja radovedno, ki jo je pesnik, ki izvira iz Stanjevec na Goričkem, poučuje pa kot slavist na srednji kmetijski šoli v Rakičanu, izdal v sodelovanju z Valerijo Perger in Ferijem Lainščkom. Z Valerijo smo ga videli navsezgodaj njegovega delovnega in najinega pogovornega dne, s

Milan Vincetič, avtor Arke in še dveh pesniških zbirk, krajših proznih tekstov in (do nedavna) pisec kritik, ki jih sam imenuje bolj osebna mnenja; profesor slovenščine in človek, z Goričkega ki ljubi dekle iz Markovskega.

Ferijem pa sta tako skoraj nerazdružljiva. Pripravljata spet kaj skupnega?

»S Ferijem naju veže prijateljstvo zaradi skupnih interesov, literarnih načrtov, in ker sva pravzaprav pisca te generacije iz te regije. Pripravljava zbirko kratke proze, ki bo izšla pri založbi Obzorja.«

Je v regiji res tako težko objavljati, ali pa je omejitev drugje?

»Ponavadi se mladi, še ne priznani avtorji, izgovarjajo na račun svoje še nepotrjene kvalitete, na publicistično praznino v Prekmurju. Tu je gibanje za ustanovitev samosvoje literarne -- publicistične revije, vendar bodo v njej našli mesto predvsem kakovostni teksti, neodvisno od starosti avtorjev. Mislim, da ima vsak kakovosten tekst možnost objave v vseh slovenskih literarnih revijah in ni regijske omejitve.«

Pišete pesmi, kratko prozo (novejšega datuma je novela Srebrilo bogecmajstra Geze Konrada) in kritike. Kritikom veliko očitajo, tudi to, da so neizživeti ustvarjalci, pa še marsikaj drugega. Tudi vam?

»S kritikom sem se nehal intenzivno ukvarjati. Pravzaprav so bila to bolj osebna mnenja o posameznih literarnih delih. Bolj me zanima čista litaratura. Pri kritikah prihaja do zamer. Tako mi je Rudi Mikulič-Adam v Vestniku očital, da se imam borcem zahvaliti, da sem končal fakulteto in opravičeval svoje nevedenje o pesništvu na račun partizanstva.

Fakulteta ne nauči pisanja pesmi. Njemu pa priporočam, da vzame v roke vsaj kakšno osnovnošolsko čitanko ali pa poenostavljeni pregled zgodovine slovenskega slovstva.«

So prav ta in druge zamere razlog za prenehanje pisanja kritik?

»Do podobnih zamer je že prišlo, vendar to ni poglavitni razlog, da sem prenehal s kritiko. Vzrok je zavedanje, da sem morda poklican le za pisanje literarnih tekstov, ne pa tudi kritik nanje. Res velja nenapisano pravilo, da so kritiki neuspeli literati (značilno pa je tudi za druge umetnostne zvrsti).

Za pisanje pesmi je treba več kot enkratni čustveni izliv, ki je usoden v prvi fazi pisanja. Treba je mnogo dela in znanja. Zato sem vsak verz v Arki pisal nekajkrat.«

Brigita Bavčar

DEŽ IN FOLKLORA

Vreme letošnjemu 17. festivalu folklore v Beltincih, ki je bil teden dni prej kot običajno, ni bilo naklonjeno. Na odprtem odru pred kuliso idilične, s slamo krite panonske domačije, v parku pred beltinskim gradom, je potekala le Ohcet s svatovskimi šegami in navadami, kakršne so bile v navadi pred sto in več leti na Kozjanskem. V petek zvečer jih je uprizorilo kulturno društvo Anton Tanc iz Marija Gradca pri Laškem, prireditev pa so poleg vabljenih gostov, ki se ukvarjajo s folkloro, spremljali predvsem domačini.

Tudi nastop akademske folklorne skupine Študent in Maribora bi si zaslužil več, kot je bilo obiskovalcev sobotne prireditve, ki je zaradi nevihte potekala v osnovni šoli 17. oktober. Tam sta se predstavili dve skupini. Prva je prikazala prleško gostüvanje, gorenjske plese in štajerske pustne plese, ples Ražanc, Šopske igre in Vlaške plese. Brezhibnost izvedbe je potrdila triindvajsetletno tradicijo folklorne skupine, ki združuje študente in dijake ter je gostovala na raznih koncih sveta, v Beltince pa prišla neposredno po povratku iz Zvezne republike Nemčije, kjer je plesala v Marburgu.

V pokrajini ob Muri pa si poleg folklore prebivalci očitno želijo kaj drugega tudi v poletnih mesecih, saj si drugače ni moč razložiti slabega odziva na osrednjo nedeljsko folklorno manifestacijo. Res jo je zagodlo vreme in bolj kot v znamenju folklore je bil minuli konec tedna v Pomurju v znamenju neurja in škode, ki jo je povzročilo predvsem na Goričkem. Zaradi vztrajnega nedeljskega dežja je odpadla tudi tradicionalna povorka vseh nastopajočih folkloristov po beltinskih ulicah, prireditev pa je potekala v šoli. Tudi doživeto, vendar brez običajne množice obiskovalcev, ki so iz leta v leto zapolnjevali prizorišče dogajanja v beltinskem parku.

Slavnostni govornik na nedeljski prireditvi je bil Borut Šuklje, član izvršnega odbora pri republiški konferenci SZDL, ki je v uvodu dejal, da »beltinski festival folklore nedvomno presega s svojim pomenom in s svojo odprtostjo fizične meje samega kraja, obenem pa prepričuje, da je široka kulturna zavest temeljni pogoj nadaljnjega razvoja samoupravne socialistične demokracije, s tem pa tudi gospodarskega in tehnološkega napredka, kot garanta našega nadaljnjega enakopravnega življenja v evropskem prostoru.«

Program sta povezovala Cvetka Horvat in Filip Matko, za uvodno ogrevanje je poskrbela banda Kociper - Baranja v razširjeni sestavi in pevcem, ki je folklornemu dal dimenzijo festivala narodnozabavnih pesmi. Nepogrešljiva banda pa je spremljala tudi beltinsko folklorno skupino, ki je nastopila kot prva med osmimi in požela aplavz za svoj sicer kratki nastop. Sledila ji je gostujoča folklorna skupina Stu ledi iz Trsta, ki je navsezadnje le prišla v Beltince in svojo dolgo pot opravičila z izvrstnim nastopom. Ni jih sicer bilo sto plesalcev, kot si je bilo obetati po naslovu, vendar jih je tudi šestdeset prepričalo z drugačnostjo in natančnostjo plesnih gibov.

S Hrvaške so prišli folkloristi iz Novega Marofa in bili paša za oči z živopisanimi oblekami ter prepričljivi v slovesu dobre folklorne skupine, ki ga upravičeno uživajo. Zaplesali so tudi člani folklorne skupine iz Velike Nedelje, iz Kamnika pa je v Beltince prvič prišla folklorna skupina Kamniška Bistrica.

Tako kot Stu ledi iz Trsta so iz zamejstva prišli tudi porabski Slovenci iz Gornjega Senika na Madžarskem, sicer maloštevilna madžarska folklorna skupina Lindau iz Lendave pa je bila številčni skromnosti navkljub dokaj dinamična.

Tiste odzivnosti, ko jo je običajno imel beltinski folklorni festival prav na sklepni prireditvi, torej letos ni bilo, saj je odpadlo tudi tradicionalno sejmarjenje izdelkov domače obrti. Za to je kriv dež, ne pa tudi za morda premalo pretehtano odločitev o pomiku festivala za teden dni.

Ne bo čudno, če bo po podatkih v slovenskem in pomurskem koledarju prireditev kdo zavil v Beltince naslednjo nedeljo, prvo v avgustu, ko je tudi pravi konec žetve. In ironija bo, če bo pripekalo sonce. Res se nikoli ne ve, kako bo z vremenom, toda težko je spreminjati tradicijo, beltinska folklorna pa bo drugo leto polstoletna.

Brigita Bavčar
Dušan Loparnik

***Andrej Hanžek** (FS Gornji Senik): Naša folklorna skupina je relativno mlada, saj delujemo šele dve leti. Začeli smo z mladimi, tako da bi se le-ti učili, nabirali znanje in da bi začeli spoznavati osnove flklore in plesa. Trenutno imamo skromen repertoar, celovečernega nastopa si ne moremo privoščiti, plešemo pa v glavnem le plese iz Porabja. V prihodnjih letih bom skušal naš program dopolniti in razširiti, saj so mi v Sloveniji ponudili tudi strokovno pomoč, nekaj pa mi že pomaga Marija Rituper iz DO v Murski Soboti. Čeprav so začetki skromni, pa vendar menim, da je že to uspeh, kajti kljub težavam, ki jih imamo, nam to kulturno delo pomeni veliko.*

***Stojan Petranos** (FS Stu ledi): Delo folklornih skupin v zamejstvu je tako različno, kot so različne možnosti za delo. Drugače je delati v Trstu kot v Furlaniji ali Julijski krajini ali Benečiji. Ker smo blizu Slovenije, so vezi tesnejše in delo je nekoliko lažje. Gradivo za naše plese in pesmi zbiram s pomočjo sodelavcev iz folklorne skupine in nato poskušamo skupaj narediti koreografijo nekega plesa. V glavnem skušamo obuditi nekatere stare običaje in navade, in prav iz nekega takšnega novoletnega vabila — ta ples smo prikazali tudi danes v Beltincih — je nastalo tudi naše ime. Namreč, v pesmici gre približno takole: Za sto ljudi (stu ledi) je pri nas prostora, pridite in poveselite se. Delo v folklorni skupini nas veseli, kajti kultura nasploh je eden tistih elementov, ki naj povezuje, nam daje občutek koristnosti in v njej najdemo svoje zadovoljstvo.*

***Tomislav Špac** (FS Novi Marof): Novi Marof je vas blizu Varaždina in tako smo blizu Slovenije. Kot koreograf lahko sodim, da smo si v ljudski pesmi in plesu zelo podobni (oboji sodimo v t. i. predalpsko območje), je pa dejstvo, da mi Zagorci nimamo kakšne posebne in lastne folklore. Naša skupina deluje že precej dolgo, v njej pa so članice in člani predvsem mlajše generacije in delo jih pravzaprav zelo veseli. To pa je eden pomembnih elementov, kajti le tako se folklora lahko obdrži iz roda v roda. V Beltincih smo sedaj drugič in zelo nam je žal, da zaradi slabega vremena ne moremo nastopiti zunaj. Nastop v zaprtem prostoru je čisto drugačen, ni tistega pravega vzdušja. Če nas bo organizator še povabil, bomo prišli.*

Beltinci nekoč in danes

Tak je naslov razstave, diplomskega dela in predavanja, ki je v prostorih beltinske čitalnice bilo v nedeljo dopoldne. Glavno besedo je imel avtor inž. arhitekt Ignac Dugar, ki je za moto svoje diplomske naloge izbral rek: Kdor ne ve, od kod prihaja, ne more vedeti kam naj gre. Tako je opozoril na osnovno vprašanje identitete nekega naselja, v tem primeru Beltinec, v izvajanjih pa ga je dopolnil mentor — profesor Dušan Moškon, ki je izkoristil priložnost in tako smo poleg diapozitivov in fotografij o Beltincih nekoč in danes videli tudi urbanistično ureditev Ormoža. Iz razprave, ki je sledila predavanju, pa razbrali nemoč urbanistov, da bi pridobljeno teoretično znanje uporabili v praksi.

kulturni koledar

NEDELJA, 2. AVGUSTA

GABERJE — Ob 15.00 bo v dvorani vaško-gasilskega doma festival amaterskih pevcev, ki jih bo spremljal ansambel Akvarius.

Prireditev bolj kot med kulturne sodi med zabavno-glasbene prireditve, nazorno pa izpričuje pomursko kulturno praznino prvo nedeljo v avgustu, saj je osrednja poletna kulturna manifestacija — folklorni festival folklore v Beltincih — za nami, prireditvena jesen pa daleč pred nami.

razstave

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin se s svojimi deli predstavljata slikarka Alica Javšnik in kipar Vilibald Kranjc. Razstava je odprta do 1. avgusta.

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je še vedno na ogled 8. jugoslovanski bienale male plastike. Razstavljenih je 93 skulptur jugoslovanskih avtorjev, 18 skulptur pa so prispevali gostje iz Zvezne

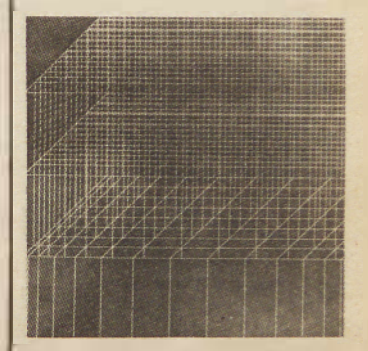

V poslovnih prostorih Jugobanke v Murski Soboti so razstavljena dela arhitekta Iva Bošnjakovica, člana Društva slovenskih likovnikov.

republike Nemčije. Na ogled je tudi 25 risb. Razstavo je izvirno postavil arhitekt Milan Zornik iz Ljubljane. Spominsko je s 5 skulpturami predstavljen France Kralj (1895—1960), posebno mesto pa imajo tudi skulpture častnega nagrajenca minulega bienala, Slavka Tihca.

V Pokrajinskem muzeju sta na ogled stalna muzejska zbirka in stalna likovna zbirka.

LENDAVA — V galeriji Lendava je na ogled fotodokumentarna razstava o taborišču Šarvar na Madžarskem, razstavljeni sta stalna likovna in muzejska zbirka, odprta spominska soba Gorgyu Zali, znanemu kiparju madžarskega rodu, in zgodovina mesta kot jo je upodobil rojak — akademski slikar Zoltan Gabor.

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak je razstavljen izbor del iz likovnih kolonij Ante Trstenjak, ki sodijo v stalno likovno zbirko.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA

KNJIGE v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Marko Švabić — ČRNA LUKNJA (Mladinska knjiga), Ferdo Godina — SINIČKE V ŠKORNJU (Mladinska knjiga) in Sue Townsend — SKRIVNI DNEVNIK JADRANA KRTA (Mladinska knjiga).

Le nekoliko opraskan je po 64 dnevih in sedmih urah prišel Mike Oosterlaak iz Johannesburga iz kletke, v kateri je bilo sedem levov. S tem nevarnim podvigom je Mike nameraval zbrati denar, da bi kupil dve gorili. Odziv darovalcev je bil več kot skromen.

Zgovorna nihanja

Astronomi že dolga leta iščejo planete v vesolju, da bi izvedeli, ali ni morda naš sončni sistem edini v vesolju. Pred kratkim so trije kanadski astronomi dobili prve prepričljivejše dokaze, da neki planet, ki je večji od Jupitra, morebiti kroži po orbiti okoli zvezde Epsilon Eridani.

Predvsem je take planete težko opaziti, ker so premajhni in pretemni. Zato so astronomi v observatoriju Mauna Kea na Havajih šest let opazovali 16 zvezd in iskali nihanja, ki jih povzročajo planeti zaradi gravitacije bližnjih orbitalnih teles. Dovolj zgovorna nihanja so opazili pri Epsilonu Eridani.

Mnogi astronomi pravijo, da to ni dovolj trden dokaz. Vendar Kanadčani nadaljujejo delo, eden od njih pa je ob tej priložnosti dejal, da se ob gledanju zvezd velikokrat sprašuje, če ga morda od tam ne opazuje kdo drug.

Nad škorce s puškami, dinamitom, strupi in mrežami

Medtem ko na enem koncu sveta bijejo bitko, da bi ohranili pri življenju nekatere ptičje vrste, pa na drugem ne vedo, kako bi se rešili nadležnosti in vsesplošnega razcveta nekaterih očitno bolj prilagodljivih ptic. V zahodni Avstraliji uprizarjajo prave pokole škorcev, ki so se preveč razmnožili. Lotevajo se jih s pastmi, mrežami, razstrelivom, strupom in puškami. Zveza za zaščito kmetijstva v zahodni Avstraliji je naročnik iztrebljanja. Odgovorni niso hoteli čakati, da bi jih doletela usoda nekaterih drugih avstralskih pokrajin, kjer so se škorci namnožili prek vseh meja, temveč so se nadloge lotili, še preden se je lahko preveč razširila.

Škorci v Avstraliji niso pravi domačini. Njihova prava domovina je Evropa in Azija, človek pa ga je naselil tudi na Novo Zelandijo in v severno Ameriko. V Avstralijo so škorce naselili pred več kot sto leti, ker so menili, da jim bodo pomagali zatirati rastlinske škodljivce.

Znano je, da je škorec velik požeruh. Hrani se z žuželkami in drugimi manjšimi živalmi. Vendar pa se rad loti tudi posevkov, jagod in sadja. Ptica je namreč prvotno živela v gozdovih, kjer je bila nedvomno koristna in pomemben naravni sovražnik škodljivcev. V 16. in 17. stoletju pa so škorce z umetnimi valilnicami začeli privabljati v drevorede, sadovnjake, vrtove in parke, kjer so se hitro privadili na nove razmere in seveda odkrili nove vire hrane. Škorci so ptice selivke, vendar nekatere od 110 vrst prezimujejo kar doma.

Ptica se je na razmere v vzhodni Avstraliji dobro privadila in se namnožila. Na zahod pa se dolgo ni preselila, ker leži vmes veliko puščavsko območje. Vendar ji je v zadnjih letih, kot kaže, zadišal tudi zahod in je našla poti prek puščave. Ornitologi menijo, da je premagovala velikanske razdalje s počasnim osvajanjem negostoljubnih krajev, nekaj ptic pa je verjetno prešlo puščavske predele na vozilih, tovornjakih in vlakih.

Za kakšno nadlogo gre, pa so avstralski strokovnjaki že vedeli, še preden se je začel škorčji pohod na zahod celine. Posebna študija, ki so jo opravili, je pokazala, da škorci povzročajo veliko škodo in je od njih več slabega kot koristi. Uničujejo zimske posevke in sadje, posebno češnje in jagodičevje, poleg tega pa so se izkazali tudi kot hudi kradljivci, saj domači živini in perutnini požrejo pred gobcem in kljunom osmino krme.

Študija je pokazala, da zaradi svoje velike družabnosti in nagnjenja, da se družijo v velike jate, uničujejo mlado drevje. Nagnetejo se na šibke veje mladega sadnega drevja, ki se zaradi živžava zalomijo, drevo pa posuši. Škorcem v slabo se je prištelo tudi dejstvo, da prenašajo viruse nekaterih bolezni, ki ogrožajo živino in tudi ljudi.

Seveda nad pokoli škorcev niso vsi navdušeni. Varstveniki okolja opozarjajo, da so škorci v bistvu le koristne živali, pomembne za naravno ravnovesje. Zagovarjajo le zmanjševanje števila škorcev, ne pa njihovega popolnega uničenja. V Združenih državah Amerike, kjer so se škorci tudi precej namnožili, izvajajo predvsem nadzor nad njihovim številom in poskušajo umetno vplivati na njihov razplod. Toda v zahodni Avstraliji teče boj neusmiljeno do zadnjega škorca. Nočejo jih imeti na svojem ozemlju. Vlada v ta namen daje 123.000 dolarjev vsako leto.

Zanimivo je, da so škorci v boju za obstanek na novo naseljenih ozemljih pokazali veliko ptičje pameti. Kot trdijo plačani uničevalci škorcev, ptice že od daleč prepoznajo avtomobile, s katerimi se vozijo, in tudi pastem se bistro izogibajo. Uničujoča pa je njihova družabnost. Lovci ogledujejo, na katerih drevesih se pernati parlamentarci najraje zadržujejo, nato pa ta drevesa podminirajo. Ko so polna ptic, jih razstrelijo. Boj je zares neusmiljen.

Španiji grozi opustošenje

Na tretjino površine našega planeta, kjer živi šestina svetovnega prebivalstva, deluje erozija tako močno, da bo na tistih mestih najverjetneje nastala puščava. Zaradi posebnih podnebnih razmer so še najbolj izpostavljene sredozemske dežele, med temi pa je najbolj ogrožena Španija, sporočajo strokovnjaki iz OZN.

Španija je tudi edina država v Evropi, kjer imajo velike površine neplodne zemlje. Četrtina cele Španije je izpostavljena delovanju erozije, ki pa ni vedno samo naraven pojav. Izgubi plodne površine dostikrat botruje nepravilno obdelovanje zemlje, nekontrolirano krčenje gozdov, gozdni požari in seveda tudi suho podnebje. Strokovnjaki so izračunali, da Španija vsako leto izgubi približno milijardo ton plodne zemlje, na severu približno 45 ton zemlje na hektar, na jugu pa 200 ton zemlje na hektar (ozemlje je po strokovnih merilih zavarovano pred erozijo, če vsako leto izgine do 12 ton zemlje na hektar).

Strokovnjaki so svetovali štiri rešitve: obogatitev vegetacije, uvajanje nove tehnologije pri kultivaciji zemljišč, boljše izkoriščanje vode in natančen pregled tal.

ŽE NA TRŽIŠČU!
PREKAJENO GOVEJE MESO
IZDELEK, KI SE HVALI SAM!
MESNA INDUSTRIJA n. sol. o. MURSKA SOBOTA

Pa se vendarle zgodi

Ko je leta 1977 tedanji ameriški predsednik Jimmy Carter obiskal Poljsko, je s seboj kot uradnega prevajalca vzel Sidneya Seymoura, načelnika prevajalske službe zunanjega ministrstva. Seymour je trdil, da govori poljsko kot Poljak. Med svečanim sprejemom na varšavskem aerodromu je Carter med drugim rekel, da si najbolj želi mir na svetu, Seymour pa je to prevedel, da predsednik »boleha za mirno pohoto«. Nadalje je Carter povedal, da je bilo potovanje iz Amerike mirno in prijetno, načelnik prevajalcev pa je to spremenil v »odletel sem iz Amerike, da se nikoli več ne vrnem.«

Vodna rezerva

Ledeniki ob vznožju Himalaje, na tromeji Kitajske, Nepala in Indije — na strehi sveta — vsebujejo toliko vode, kolikor je v 75 letih preteče po Rumeni reki, drugi največji kitajski reki. Ledeniki so v povprečju debeli 102 metra, njihove ledene zaloge pa vsebujejo 4283 kubičnih metrov vode.

Za primerjavo: Rumena reka je dolga 5464 kilometrov, po njeni strugi pa vsako leto preteče 61 milijard kubičnih metrov vode. Ti ledeniki vsako leto preskrbujejo z vodo deset rek, v katere steče 61 milijard kubičnih metrov vode. Ledeniki so največji zbiralnik vode na svetu, svoje zaloge pa zaradi monsumskega deževja vsako leto obnovijo.

Smrtonosni ugriz

Sodišče v Minneapolisu v ZDA je obsodilo bolnika Jamesa Moora na deset let zapora, ker je kadil v prostorih, kjer je kajenje prepovedano. Vendar to ni vse. Obtožen je bil tudi poskusa umora, ker je napadel in ugriznil dva paznika, ki sta ga opozorila na nepravilnost. James Moore se je namreč zdravil v Zveznem medicinskem centru v Rochestru zaradi aidsa. Sodnik je ugotovil, da je bil ugriz okužen z virusom aidsa in ga je obravnaval, kot smrtonosno orožje.

Čudežno zdravilo

Kubanski zdravnik dr. Carlos Miyares Cao, direktor centra za histoterapijo v havanski bolnišnici Cira Carcia, je sporočil, da so z zdravilom »melagenin« dosegli že kar neverjetne rezultate pri zdravljenju vitiliga (premalo pigmentacije v koži), psoriaze (luskavice) in alopecije (plešavosti). Uspešno so zdravili kar 84 odstotkov bolnikov z vitiligom, začetni rezultati pri bolnikih z luskavico so bili uspešni pri 78 odstotkih, alopecijo pa so pri 5435 bolnikih uspešno zdravili s kombinacijo kreme melagenin in obsevanjem z infra rdečimi žarki. Po tednu dni zdravljenja v bolnišnici so bolniki doma sami nadaljevali terapijo.

Melagenin je naravno zdravilo, dobljeno iz človeške placente (posteljice), uporabljajo pa ga tudi v kozmetiki.

Dr. Miyares Cao in njegovi sodelavci postajajo vedno bolj pomemben del tako imenovane »turistične medicine« na Kubi. Lani so imeli 30 milijonov dolarjev dobička. Na Kubi posvečajo medicini veliko pozornost in iz državnega proračuna gre veliko denarja tudi za izobraževanje zdravnikov. V bližnji prihodnosti načrtujejo še »izvoz« zdravnikov v države v razvoju. Pred dvema letoma pa so z odličnimi rezultati začeli presajati srca, ledvice, jetra, kostni mozeg in pankreas.

Ali komarji prenašajo aids?

Že nekaj let se medicinski raziskovalci trudijo, da bi zanesljivo ugotovili, ali lahko nevarni virus aidsa prenašajo tudi nekateri insekti, predvsem komarji. Kot je bilo doslej ugotovljeno, se ta strašna in neozdravljiva bolezen prenaša zgolj in samo s tistimi stiki, pri katerih lahko pride do stika sperme in krvi ali krvi s krvjo, to so predvsem spolni odnosi in uporaba okužene injekcijske igle. Bolezni se je torej mogoče ogniti in se ne okužiti. Če pa bi se izkazalo, da virus prenašajo tudi komarji, potem bi se že tako nevarna zadeva katastrofalno poslabšala.

Nič čudnega ni torej, če je nedavna objava članka, v katerem je zapisano, da se aids lahko prenaša tudi s komarji, zbudila izreden odmev. Raziskovalci zasebnega raziskovalnega laboratorija Bionetics Research so ugotovili, da virus aidsa ostane v komarju dejaven tudi še po nekaj dnevih. Teoretično bi torej bilo možno, da se prenese z naslednjim pikom.

Raziskovalca Mark Whiteside in Caroline Mac Leod, ki sta spodbudila omenjene raziskave, sta znana kot zagovornika teorije o prenosu virusa z žuželkami. Prenosa sicer nista neposredno dokazala, navajata pa podatke, ki posredno potrjujejo pravilnost njune teorije.

Poljedelsko območje Bell Glade na Floridi ima daleč največjo stopnjo obolelih za aidsom v ZDA, in sicer 375 primerov na 100 tisoč ljudi. Več kot polovica obolelih ne pripada nobeni od rizičnih skupin. In ker je na območju precej komarjev, naj bi bili prav ti raznašalci nevarnega virusa ali vsaj kakega drugega mikroorganizma, ki prebudi speči virus aidsa.

Ogromna večina strokovnjakov seveda zavrača to teorijo. Močna razširjenost aidsa na omenjenem območju ZDA naj bi bila posledica zelo svobodnih spolnih odnosov in uporabe nesterilnih injekcij pri jemanju mamil, ne pa komarjevih pikov. Tudi najnovejši poskusi v Bionetics Research niso potrdili teorije, saj so pokazali le to, da se virus lahko nahaja tudi v krvi v komarjevem trebuhu. Za potrditev prenosa virusa s komarji in drugimi žuželkami, pa bi morali dokazati, da se virus lahko nahaja tudi v komarjevi slini. Tega pa ni še nihče dokazal.

PREVEČ HČERA

Nek možakar iz Saudske Arabije je imel s svojo ženo kar devet hčera. V obupnem poskusu, da bi dobil vsaj enega sina, si je omislil še eno ženo. Druga žena mu je je rodila dvojčici. Prva žena pa je kmalu potem tudi še enkrat rodila — deseto hčer.

Tihožitje z žogo

Za gospodinjo pri Eskimih ali prebivalcih Oceanije ni večjega priznanja od glasnega riganja po kosilu ali večerji.

drugje smo prebrali

Na svetu živi okoli štiri tisoč vrst sesalcev.

× × ×

Na nekem nagrobniku v V. Britaniji je naslednji napis: Spodrsnilo mu je in padel je v vodo. »Na pomoč, na pomoč«, je bilo še slišati in to je bilo vse.

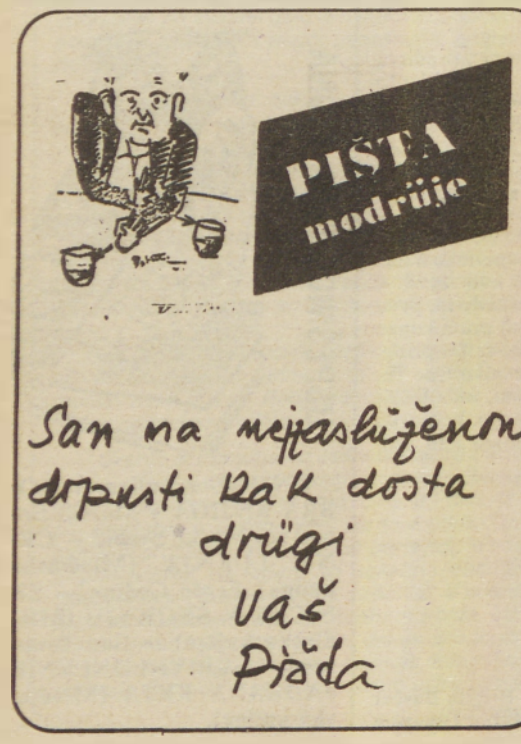

NLP še letijo

Proti koncu prejšnjega meseca je ameriški podjetnik K. Arnold na večernem nebu zagledal devet lesketajočih se predmetov, ki so prečkali nebo in izginili za obzorjem. Svetleči se predmeti niso bili ne letala ne skupina satelitov in ne metereološki baloni, marveč razvpiti NLP. Da, neznani leteči predmeti še letajo in še burijo domišljijo, čeprav že dolgo niso več senzacija.

Od izbruha prikazovanj NLP, najprej v zahodnem razvitem svetu, potem pa tudi drugje, je minilo že štirideset let, a kaže, da skrivnostnih pojavov še ni konec. Še se pojavljajo na nebu, kot priča nedavni primer, in še izhajajo knjige, ki razglabljajo o izvoru in namenih neznanih letečih predmetov. Med njimi je tudi knjiga Budda Hopkinsa Vsiljivci, ki je izšla nedolgo tega. V nji je avtor zbral izjave 140 ljudi, ki so v zadnjem času videli NLP. Kot je razbrati iz izjav očividcev skrivnostnih pojavov, je šlo za resnična srečanja z neznanimi letečimi predmeti in ne za privide, vidne motnje ali za zamenjavo navadnih zračnih plovil z NLP.

NLP torej še letajo, čeprav so že malo iz mode in štejejo že kar nekaj desetletij svoje prisotnosti v sodobnem svetu.

znak ki vam daje
GARANCIJO
kvalitete
IZOLACIJE SERVIS & CO PTUJ
SLAVKO FURMAN — PTUJ
pri železniški postaji HAJDINA
generalno popravlja vseh znamk zamrzovalnikov in hladilnikov
ZA OBNOVO OHIŠJA DAJEMO
TRILETNO GARANCIJO
vaša cenjena naročila lahko oddate nonstop po telefonu št. 062/771-537
za storitve v vašem domu ne zaračunavamo KILOMETRINE

Ali bo otrok grbast?

Vedno več je otrok, pri katerih se sčasoma razvije skolioza, obolenje, pri katerem se hrbtenica ukrivi na eni strani telesa. Da preprečimo nadaljnji razvoj bolezni, pomaga že, če otroku včasih preverimo držo. Otrok sleče zgornja oblačila, se nagne naprej in potem pogledamo, če sta obe rameni v isti višini. Če, ugotovimo, da je ena polovica hrbta višja kot druga (grbasta), druga pa se nam zdi preveč ravna, že lahko podvomimo v pravilen razvoj hrbtenice. V takšnem primeru moramo otroka takoj odpeljati na pregled k ortopedu.

Strokovnjaki svetujejo, da je takšen pregled dobro opraviti mimogrede najmanj vsakega pol leta. To storimo, ko se otrok kopa, oblači ali pri telesni vzgoji. Ta skrb se nam bo bogato obrestovala, saj bomo s pravočasnim nošenjem steznika in ustreznimi vajami preprečili hujšo okvaro hrbtenice.

Kdaj se je možno upokojiti?

Kdor hoče dobiti polno pokojnino (to je 85 odstotkov od najugodnejšega povprečja osebnih dohodkov v strnjenih destih letih od leta 1966 dalje, seveda ustrezno revaloriziranih), mora delati 35 let (ženska) ozirma 40 let (moški). Ko dopolnita to pokojninsko dobo, se lahko upokojita. Pri tem starost ni pomembna. Mogoče se je upokojiti tudi na drugačen način. Glejte tabelo:

Pokojnina in delovna doba

pokojninska doba	zavarovanec	zavarovanka
15 let	35	40
15 let in 6 mesecev	36	41,5
16 let	37	43
16 let in 6 mesecev	38	44,5
17 let	39	46
17 let in 6 mesecev	40	47,5
18 let	41	49
18 let in 6 mesecev	42	50,5
19 let	43	52
19 let in 6 mesecev	44	53,5
20 let	45	55
20 let in 6 mesecev	46	56
21 let	47	57
21 let in 6 mesecev	48	58
22 let	49	59
22 let in 6 mesecev	50	60
23 let	51	61
23 let in 6 mesecev	52	62
24 let	53	63
24 let in 6 mesecev	54	64
25 let	55	65
25 let in 6 mesecev	56	66
26 let	57	67
26 let in 6 mesecev	58	68
27 let	59	69
27 let in 6 mesecev	60	70
28 let	61	71
28 let in 6 mesecev	62	72
29 let	63	73
29 let in 6 mesecev	64	74
30 let	65	75
30 let in 6 mesecev	66	76
31 let	67	77
31 let in 6 mesecev	68	78
32 let	69	79
32 let in 6 mesecev	70	80
33 let	71	81
33 let in 6 mesecev	72	82
34 let	73	83
34 let in 6 mesecev	74	84
35 let	75	85
35 let in 6 mesecev	76	–
36 let	77	–
36 let in 6 mesecev	78	–
37 let	79	–
37 let in 6 mesecev	80	–
38 let	81	–
38 let in 6 mesecev	82	–
39 let	83	–
39 let in 6 mesecev	84	–
40 let	85	–

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Lestvica Radia Murska Sobota v oddaji 21 232. Najbolj priljubljene skladbe ta teden:

1. Let it be — Ferry aid
2. Hold me now — Johnny Logan
3. Nina — Komet
4. Ja sam za ples — Novi fosili
5. La isla bonita — Madona

Lestvica nastaja s sodelovanjem hi-fi videostudia na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota, telefon: 25-577

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

MANJ ZNANE ZAČIMBE

KREBULJICA: Je enoletna rastlina. Je iz družine peteršilja, raste zgodaj spomladi in vse leto in ima podoben okus kot janež. Krebuljica vsebuje zelo veliko vitamina C in vzbuja tek. Odlično se poda v majonezne omake. Sodi tudi v solate, prikuhe in k jedem na žaru, posebno k ribam. Uporabljamo vedno sveže liste, kot peteršilj.

KOPER (ljudsko dil): Je enoletna rastlina. Sodi v družino kobulnic. Koper uporabljamo v kuhinji zaradi prijetnega okusa, ki spominja na janež. Koper sicer priporočajo kot ljudsko zdravilo proti nespečnosti in za pospeševanje teka. V kuharstvu uporabljamo koprove liste, cele vejice s Cvetovi in semena. Gojimo ga lahko v lončkih ali gredah. Zelene liste dodajamo majoneznim in drugim omakam in kot dekoracijo hladnim začetnim jedem. Cele vejice uporabljamo pri vlaganju ozimnice, posebno kislih kumaric. Svežih listov ne kuhamo, ampak jih sesekljane primešamo jedem tik pred serviranjem.

KREŠA: Pri nas poznamo vodno in vrtno krešo. Kreše pripravljamo v solati. Je peteršilju podobna rastlina, primeren dodatek k majonezni omaki. Pri nas jo danes še malo uporabljamo. Samo če pokukamo čez mejo, pa jo dobimo v vsaki zelenjavni trgovini, že v lončkih ali semena.

NIKAR NE PRETIRAVAJMO S SONČENJEM

Starši tistih otrok, ki so zelo svetle polti, naj bodo še zlasti previdni, ko svojega otroka izpostavljajo soncu. Predšolski otroci naj bodo sploh raje v senci, saj tudi tam dobijo tisto količino sonca, ki jim povsem zadostuje. Tudi če je otrok v senci, ga je treba namazati s sredstvi, ki ščitijo kožo pred sončnimi opeklinami. Čem svetlejša je otrokova koža, tem višji zaščitni faktor moramo uporabiti. Ker normalna otrokova koža bolj potrebuje vlago kot maščobo, je za otroke bolj primerno zaščitno mleko kot olje ali kreme. Če bo otrok dalj časa na prostem, mu oblecimo oblapno srajco in dajmo na glavo slamnik ali kakšno drugo lahno pokrivalo.

ANEKDOTE

Veliki filozof Kant je kot član izpraševalne komisije zastavil študentu tole vprašanje:

»Ali mi lahko poveste, zakaj pravzaprav nastane polarni sij?«

»Zakaj nastane polarni sij? Joj, škoda ... Še pred nekaj minutami sem vedel, zdajle pa sem pozabil,« je odgovoril vprašani.

»Res škoda, da ste pozabili,« je odvrnil Kant, »ker ste prav gotovo edini človek na svetu, ki je to vedel.«

Madžarski pisatelj Ferenc Molnar (1878—1952) se je v drugo poročil z operno pevko Sari Fedak. Ta se je na poročni dan začudila:

»Toda, Ferenc, ali nisi oblekel fraka?«

»Draga moja,« je odgovoril Molnar, »frak oblačim samo ob premierah ...«

Ko je bil Benito Mussolini na vrhuncu svoje moči, je nekega dne prišel neopazno v kino. Ko se je med tednikom pojavila njegova fotografija, so vsi razen Mussolinija vstali in mu nazdravljali. Možakar zraven Mussolinija je potrepljal diktatorja po ramenu: »Bolje bo, da vstanete. Saj vsi čutimo isto kot vi, ampak nevarno je to pokazati.«

Slavni dirigent Arturo Toscanini je bil vse življenje slinu mrhu. Neki lombardski časopis je želel s tem seznaniti bralce in je objavil tole novico:

»Včeraj zvečer se je pred Scalo ustavila prazna kočija; iz nje je izstopil Arturo Toscanini.«

RECEPT ZA VAS

Kroglice s solato

Potrebujete: 30 dag kuhane govedine iz juhe, zelenjavo iz juhe, 1 žlico nastrgane čebule, 10 dag na kocke narezanega sira, 1 žličko drobno nasekljanega peteršilja, 1 jajce, 1 trdo kuhano jajce, sesekljano na koščke, ščepec bazilike, sezonsko solato, prelito z limoninim sokom, sol in poper po okusu, kruhove drobtine po potrebi.

Priprava: Meso in zelenjavo zmešamo z električnim rezalnikom. Kaševino vsujemo v posodo in dodamo čebulo, sir, peteršilj, stolčeno in trdo kuhano jajce, baziliko, sol in poper. Dobro zmešamo in oblikujemo kroglice. Povaljamo jih v kruhovih drobtinah in ocvremo v vročem olju. Na pladenj položimo solato in jo poškropimo s limoninim sokom, v sredino pa naložimo kroglice. Ponudimo z majonezo ali kečapovo omako.

Vsak dan z medom in kisom

Živimo v času, ko imamo malo časa. Kar naprej hitimo, preobremenjeni smo z najrazličnejšimi obveznostmi, nimamo časa zase. Prostega časa, ki je tako pomemben za zdravje, sploh ni več. Tak način življenja ima številne posledice, med katerimi je tudi kronična utrujenost.

Kdaj smo kronično utrujeni? Kadar se hitro utrudimo, ko nam spanec ne prežene občutka utrujenosti, ko v delu ne najdemo zadovoljstva, ko izgubimo voljo in ko nas občasno zajame občutek nemoči. Najboljše zdravilo, ki ga priporoča ljudsko zdravilstvo, je iz jabolčnega kisa in medu. Zdravilo pripravimo z lahkoto; v skodelico z medom zmešamo tri žličke jabolčnega kisa. Najmanj dve žlički te mešanice vzamemo vsak večer pred spanjem, če pa nas nespečnost zgrabi sredi noči, pojemo še dve žlički. Zato je najboljše, da imamo skodelico z zdravilom na nočni omarici, da nam je pri roki, če se zbudimo.

Upor v želodcu

Živčnost, stres, preobilna hrana (ki je povrhu še premastna), alkohol in kajenje povzročijo, da se želodec upre. V njem se nabere preveč kisline, začne nas peči zgaga, občutek imamo, kakor da nas v želodcu tišči in zoprno se nam spahuje. Želodcu smo naložili pretežaško delo. Bi se poboljšali, da ne bomo klicali nesreče? Navadimo se jesti večkrat na dan — obroki naj bodo majhni — namesto da si želodec nabašemo do vrha enkrat samkrat. Jejmo dolgo, da bomo hrano dobro prežvečili in da bo prišla v želodec že napol prebavljena. Kdor hlastno je in hrano samo za silo zgrize, obremenjuje želodec. Ne smemo jesti ne prevročih ne premrzlih jedi. Skrajne temperature želodcu ne prijajo, prav tako ne mastna hrana. Tudi s kavo preveč zakislimo želodec, se pravi da ga spodbudimo in začne izločati preveč **želodčnega soka.**

Domača sredstva proti pikom žuželk

Poleg številnih kemičnih sredstev za boj proti žuželkam poznamo tudi nekaj domačih, ki jih pa le redko kdaj rabimo. Za boj proti pikom žuželk lahko uporabimo:

Aspirin: Tableto raztopimo v slini in kašo vtremo v pičeni del kože. Ne bo se vnela, če pa je že nabrekla in skeli, se bo neprijetnost kmalu polegla.

Ledena kocka: Pičeno kožo hladimo s kocko 20 minut. Nekaj premora naj bo vmes, nato led spet položimo za 20 minut na kožo.

Pomaranča: Svežo lupino držimo kake tri centimetre od kože. Stisnemo jo, da brizgne iz nje dišeče olje. Mehko ga vtremo v kožo. Za komarje je to olje strup. Ogibali se nas bodo. Toda pozor! Olje citrusov utegne sprožiti alergijo, če smo na soncu. Ta metoda pa je nenevarna za večer — v mraku nas tako ali tako komarji najbolj oblegajo.

Paradižnik: Že ena sama rastlina, ki raste na okenski polici, uspešno odganja žuželke, ker ne prenesejo vonja po paradižniku.

... JE PAČ PAŠTETA KEKEC!

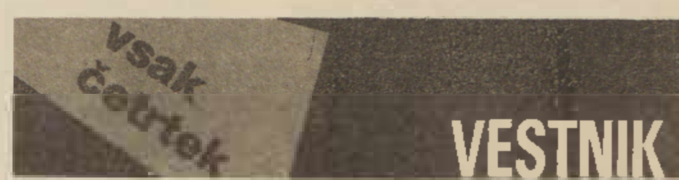

SESTAVIL MARKO NAPAST	ČLAN FILHARMONIJE	IGRALKA TKAČEVA	HRVAŠKO Ž. IME	LUBJE	TURŠKI PESNIK (OMER)	SREDNJEŠOLEC	LETOPIS, KRONIKA
NEMŠKI PISATELJ (HANS)							
SOVJETSKI LETALSKI KONSTRUKTOR							
RUDNIK ŽELEZOVE RUDE V BOSNI							
PODZEMLJE V GRŠKI MITOLOGIJI				KLICA / SPLOŠNO UMLJIVA RAZPRAVA			
AMPER		MESSINA / ETNIČNA SKUPINA KOLLA			SUMERSKA BOGINJA / PREBIVALEC ANAMA		
SOPROGA GORBAČOVA						MISEL	KITAJSKO MESTO
TISOČLETJE							
MOHAMED. DINASTIJA KALIFOV							
KATRIJ			OPOMBA	ARABSKA TISKOVNA AGENCIJA / NIKELJ			
PRIKRITO NORČEVANJE, POSMEH							
LADIJSKI POVELJNIK							

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrtka, 6. avgusta 1987 na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

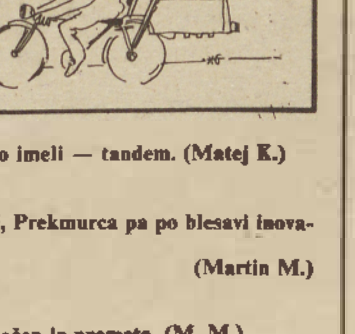

— Ko si ustvarim družino pa bomo imeli — tandem. (Matej K.)

— Ribenčana spoznaš po sühi robi, Prekmurca pa po blesavi inovacij.

(Martin M.)

— Ne smej se, kajti kmalu boš izločen iz prometa. (M. M.)

V Lázah teče življenje počasneje

V krajevnem leksikonu sem prebral, da latinske listine, shranjene v muzeju v Budimpešti, omenjajo Bistrice kot naselja že v trinajstem in štirinajstem stoletju. Tako se je menda tedaj sedanja Gornja Bistrica imenovala Velika Bistrica, Srednja Bistrica pa je bila Notranja Bistrica. Pa danes? Poleg omenjenih Gornje in Srednje je še Dolnja Bistrica. Delu slednje je namenjen obisk.

Dolnja Bistrica je naselje ob »bereku« oziroma starem rokavu Mure. Je dokaj raztegnjeno, zato so ljudje posamezne skupine hiš poimenovali z domačimi imeni: Funduši, Bednjaj in Laze. Ta zaselek je najmanjši, saj ima le tri kmečka gospodarstva, je pa tudi najbolj oddaljen od središča vasi. Zanimalo nas je, kako živijo ljudje na samem.

»Kako živimo? Sami vidite, kako! Zdaj — poleti — nismo osamljeni, saj nam delajo družbo kmetje, ki pospravljajo z njiv pšenico. Tudi jeseni je živo okrog naših hiš; tedaj kmetje obirajo koruzo, ki je je pravzaprav na tem območju od vseh poljščin največ. Hudo pa je pozimi, ko ni žive duše.« nam je povedala 64-letna Rozina Vučko, ki se je rodila v Lazah. »No, ja, je pa v zadnjih letih tudi pozimi nekoliko lažje, saj strojno odrinejo sneg, prej pa smo si pot utirali z lopatami. Kljub vsemu pa z našimi odborniki nismo zadovoljni, saj bi bilo treba ta dobra dva kilometra dolg kolnik zavoziti z gramozom.«

Pot. Res je slaba! Polna je globokih jam, sredica med kolotekoma je visoka in če pri vožnji z avtom nisi spreten, lahko ostaneš brez motorja, v najboljšem primeru brez izpušne cevi.

»Ko so pobirali denar za asfalt v Bistrici, so se oglasili tudi pri nas. Dejal sem, da bom denar prispeval, vendar pod pogojem, da uredijo vsaj primerno makadamsko cestišče proti našim hišam,« se je v pogovor vključil Štefan Kustec, ki je prav tako doma v Lazah. Ima avto in tako kot njegova žena se vozi na delo v Beltince.

Sem prihajajo tudi turisti. Pravijo, da živimo v lepem kraju in se lahko nadihamo svežega zraka. Nekateri pravijo, da bi ostali kar tu, drugi pa le spoznajo, da življenje na robu vasi ni ravno prijetno,« je spet povzela besedo Rozina Vučko. »Med vojno so se pri nas često oglašali partizani. Postregli smo jim, tudi čoln jim je oče dal, dlje pa niso mogli ostati, ker smo imeli samo eno sobo v cimprani hiši.«

GODINOVA — Terezija in Ivan imata vsak po 86 let.

Rozina Vučko ni veliko hodila po svetu, tudi poročila se ni. Živi v skupnem gospodinjstvu z družino Štefana Kusteca. Sama pa ni tudi zato ne, ker je skoraj stalno ob njej 10-letna Nataša.

— Imaš sicer 6-letnega bratca Darka, ki pa je često zdoma, saj gre z očetom v službo, ti ni dolgčas po igranju z vrstniki?« sem povprašal.

»Ni mi! S teto se kaj pogovarjava in ›špilava‹. Včasih pa pridejo k nam deca, katerih starši delajo na njivah, pa se kaj igramo.«

Laze. Vodo sicer imajo, vendar jo krajani zajemajo iz vodnjakov. Je veliko boljša kot tista, ki priteče po vodovodnih ceveh. Internih vodovodov pa si v nobenem od gospodinjstev ne morejo urediti, kajti imajo le enofazni tok in še ta je slab. Prej ali slej bo treba potegniti še dve žici.

V Lazah živita, vsaj tako so mi zatrjevali, najstarejša krajana Dolnje Bistrice! Zapeljal sem se torej na dvorišče Godinove domačije in se pozdravil s 86-letnima Terezijo in Ivanom.

»Če boste kaj pisali o našem zaselku, napišite tudi, da si moramo po pošto sami v Dolnjo Bistrico,« se je čez pismonoše potožila Terezija. Pozneje sem zvedel, da sta z možem za pošto zelo zainteresirana, saj dobiva Ivan iz Francije pokojnino.

»Tam sem delal v letih 1937—1939. Zaslužil sem toliko, da sva si z ženo lahko uredila hišo-blatnjačo. Pozneje sem si kruh služil s pokrivanjem hiš z ›ritovinami‹, pridružil pa sem se tudi skupini mož, ki so hodili od hiše do hiše in s cepmi mlatili pšenico. Tudi pri gradnji veržejskega mostu sem delal.«

Ivan še ni končal, že se je vključila Terezija: »Jaz pa sem delala doma, tudi kosila sem vštric z moškimi kosci.«

Tereziji so Laze rojstni kraj, mož Ivan pa se je sem priženil z Bistrice. Imela sta štiri otroke in eden izmed njih je ostal doma na gruntu. Za nevesto je prišla Rozalija iz Trnja.

»Hitro sem se vključila v življenje v novem kraju. Seveda je bilo najhuje pozimi, ko so bile poti zametene s snegom in smo z lopatami kidali sneg, da so otroci lahko šli v šolo. Naš zaselek pa je mnogokrat ogrožala tudi nemirna reka Mura, ki je često poplavila polja in Laze. Spominjam se, da sem se s hčerko Roziko često prebijala po vodi, nosеč jo na ramenih. V šolo pač ni smela zamuditi.«

Rozike ni več v Lazah. Poročila se je v Trnje, vas, iz katere je mama. Kakšno naključje! Ali pa tudi ne? Imam občutek, da se bodo Laze prej kot slej počasi izpraznile: Kustec je kupil ›grunt‹ v Črenšovcih, Godinovi se pripravljajo na gradnjo hiše v središču Bistrice, pa tudi sosedov Raduhov sin se je izselil oziroma poročil v Veliko Polano. Godinova Terezija pa pravi, da bo v tem zaselku ostala do smrti, posebno še zdaj, ko si je opomogla po operaciji ledvic, svež zrak pa blagodejno deluje tudi na Ivana, ki ga daje astma.

Š. Sobočan

Stara Cesta se bo pobratila

Krajani Stare Ceste vsako leto znova presenetijo. Zanimivo pri tem je, da so ta presenečenja vedno nekako prijetna, spodbudna in celo zgled za dobro delo in zdrav način življenja. Presenečenje je recimo njihovo opravljeno delo pri asfaltiranju cest, presenečenje je recimo njihov petletni referendumski program, ki so ga opravili v treh letih, in presenečenje je recimo to, da se bodo v začetku avgusta, ko bodo praznovali krajevni praznik, pobratili z varaždinskim tozdom Rekonstrukcija cest. A najbolje je, da gremo po vrsti. Obiskali smo jih in tole so nam povedali:

»V naši krajevni skupnosti smo delali dobro že vrsto let. Predvsem naši predhodniki, in menili smo, da njihovega dela ne smemo razvrednotiti ali pa ga opustiti,« pravi Miran Voršič, predsednik skupščine KS Stara Cesta, in nadaljuje: »Lahko rečem, da smo do lanskega leta asfaltirali 12 kilometrov cest in jih tudi redno vzdržujemo. Tudi v letošnjem letu se naše delo nadaljuje, saj smo preplastili 1.140 metrov asfalta predvsem zato, da to cesto dobro utrdimo in da ne bi propadla. Poleg teh asfaltiranih pa skrbimo tudi za druge ceste, navažamo gramoz, čistimo obcestne jarke in drugo. V lanskem letu smo imeli veliko težav, saj je slabo vreme z močnimi nalivi in nevihtami močno poškodovalo naše ceste. Tu se je vključila širša družbena skupnost in nam iz sklada za odpravljanje posledic po neurjih dodelila nekaj denarja, da smo lahko škodo v celoti popravili.«

To je v glavnem doslej opravljeno. Kakšni pa so njihovi načrti za naprej. Miran takole pravi:

»Že po treh letih smo v celoti izvršili naš petletni referendumski program, tako da bomo verjetno že prihodnje leto razpisali nov referendumski program, v katerem bo še naprej glavna naloga namenjena gradnji cest, saj se zavedamo, da brez dobrih povezav ni možno življenje. Smo pa v glavnem že opravili tudi z drugimi pomembnejšimi nalogami, kot so: vodovod, elektrika in ostalo, le telefona še nimamo, to pa je že naloga, o kateri bomo morali temeljito razmisliti. Prav v teh poletnih mesecih pa se nam pojavlja velika nadloga: večkrat zmanjkuje vode, čeprav imamo dobro vodovodno omrežje in kakovostno vodo. Le-to dvakrat letno tudi analiziramo in doslej še ni bilo kakšnih večjih pripomb na kakovost. Od nalog, ki nas še čakajo, bi omenil gradnjo vaškogasilskega doma skupno z gasilskim društvom Stara Cesta-Mekotnjak. Pripravljen imamo ves gradbeni material, vendar pa so še neke ovire, tako da z delom še nismo začeli.« Ob vseh teh nalogah pa na Stari Cesti niso pozabili na sodelovanje z drugimi — sosednjimi krajevnimi skupnostmi in nekaterimi organizacijami združenega dela, ki so jim doslej veliko pomagali. Čeprav med njimi ni domačih, se pravi ozdov iz občine, o čemer Miha Magdič, predsednik sveta KS Stara Cesta, govori z dokaj žalostnim obrazom, pa se takoj razveseli, ko beseda nanese na Cestno podjetje Varaždin oz. njihov tozd za rekonstrukcijo, kajti prav z njimi se bodo letos tudi pobratili:

Miha Magdič

Miran Voršič

»S tem cestnim podjetjem sodelujemo že dobrih dvanajst let in ves čas dobro. Pri gradnji cest so nam pomagali s posojili, ki so bila zelo ugodna. Ta posojila niso niti najpomembnejša, pomembno je, da smo z njihovim delom zelo zadovoljni, saj doslej še nismo imeli pripomb. In ker smo, kot je bilo že povedano, naš referendumski program izvršili, bomo ceste gradili naprej. Seveda z istim izvajalcem in prav to nas je vodilo k zamislim, da se z njimi pobratimo. Moram reči, da smo doslej sodelovali kot ena družina in menim, da če bi vsi tako sobro sodelovali tudi na republiški ravni, potem bi naše gospodarstvo tudi drugače izgledalo. Samo s predpisi in zakoni ničesar ne bomo rešili. Tudi parole ne pomagajo. Če se nečesa lotimo, je potrebna akcija, spoznavanje in navezava medsebojnih stikov. Edino tako lahko uspeš. Varaždinci so z velikim zadovoljstvom sprejeli našo pobudo in upam, da bo to pobratenje nam vsem koristilo. Poglejte samo ta primer: že letos mislimo podpisati pogodbo za prihodnje leto, ko začnemo z gradnjo cest: to pogodbo bomo podpisali tako, da bomo vse, kar se bo gradilo prihodnje leto, plačali po cenah na dan podpisa pogodbe. Mar to ni dovolj močan dokaz, kaj nam prinaša naše dobro sodelovanje in pobratenje?«

Takšna dobra politika in seveda dosledno uresničevanje referendumskega programa pa daje krajanom zaupanje v vodstvo krajevne skupnosti, zato njihovi referendumi in druge akcije tudi dobro uspevajo. Letošnji praznik, ki bo v začetku avgusta, bo v znamenju pobratenja in zato so pripravili pester kulturni, športni in kulinarični program. V soboto in nedeljo bodo športna srečanja, razstava domačega kruha in krušnih peciv, slavnostna seja in podpis listine o pobratenju ter kulturni program, v katerem bodo nastopili Varaždinci in domačini. Razlogov za praznovanje pa imajo tako ali tako dovolj, mar ne?

Dušan Loparnik

4

PETER NOVAK

Do Severnega rta in nazaj

Nad mestom je lebdel spokoj. Čutila se je dopustniška odsotnost, ulice so delovale prazno. S turistične ladje v kanalu pod nami so prihajali zadnji raztrgani zvoki neznanega orkestra. Z mrakom so utihnili. Tudi mi smo se počasi zvili v spalne vreče in zadremali. To je bila prijetna noč nad velikim mestom. Šele naslednje jutro smo spoznali pravi utrip mesta in moderne simbole Švedske, kot so Greta Garbo s svojim simbolom filmske umetnosti. Nekdanji simbol lepote je postal zdaj samo še grbasta starka, vendar zelo cenjena in spoštovana v očeh Švedov. Najimenitnejša mestna restavracija nosi njeno ime, notranjost pa krasijo njene fotografije iz »aktivnih let«.

Druga simbola sta še moderni teniški center Björn Borg in pa zveneča, še zmeraj priljubljena glasba Abbe.

Tudi smučar Stenmark bi mirno sodil mednje, vendar je njegova slava preveč odrinjena na sever v Tarna by in laponska prostranstva. Preden smo krenili po mestu, smo prestavili avto z enega prepovedanega mesta na drugo, sicer bi to zagotovo opravil pajek. Za en dan so bili komunalci obzirni, saj smo našli le rumen listič, kar pomeni opozorilo; kaj bi pa bilo drugi dan, raje nismo poskušali. Najprej smo se napotili v znameniti muzej na prostem — skansen. Težko je priti na zastavljeni cilj, ko moraš mimo tolikih izložb in razstavnih paviljonov, kot je recimo SCANDIA, DESIGN. To so centri za moderno oblikovanje s čudovitimi stvarmi, vendar naj povem za primer, da stane lesen stol, moderno oblikovan, samo tristo tisoč dinarjev, seveda novih. Pravijo, da je pamet najdražja stvar na svetu in da se je ne da kupiti, to je res. Samo Skandinavci z marsičem dokazujejo, kako dobro se da vnovčiti. Namenjeni smo bili v skansen, in glej kaj vidimo: trije potepuhi leno nosijo torbice z lipovim listom in napisom Slovenija moja dežela. »A ste res iz moje dežele?« jih veselo nagovorimo. Smeje se odzovejo in nam povejo, da so Primorci.

Kdo bi rekel: na evropskem severu se najdejo Primorci in Prekmurci. Je že tako. Svet je vseeno majhen. Povejo nam še, da imajo vozovnice za Interrallye, torej potujejo z vlakom po severni Evropi. Sicer pa so študentje arhitekture na ljubljanski univerzi. Prijetno je bilo kramljati z rojaki na stockholmskih ulicah. Oni so potovali z vlakom, zato so bili prikrajšani za užitke, kot je iskanje prostora za spanje, ali pa za šofiranje. Izmenjali smo si nekaj informacij in jo mahnili naprej vsak po svoje. Tako se nam je spet pripetilo nekaj nepredvidenega. Kljub temu smo našli skansen, ki se razprostira po vsem otoku. Očitno se nam je zdel prevelik zalogaj za cel popoldan. Bojan, bodoči arhitekt, je odločil drugače. Zavili smo rajši v muzej arhitekture, ki je bil le v eni zgradbi. Bojan-arhitekt je zdaj užival, posebno ko je dobil še nekaj koristnega materiala, za naju z Bojanom pa je bila to ruska vas, špansko sva namreč že videla.

Potem pa smo si privoščili poležavanje v muzejskem parku na toplem soncu. Pravijo, da je tod malo sončnih dni, zato smo to dobro izkoristili, preden smo se podali na mrzli sever. V načrtu smo imeli obiskati še Upsalo, mesto z najstarejšo univerzo, pa smo si premislili in se rajši podali na krožno vožnjo po kanalih. Tu vozijo večje ladje kot v Göteborgu, ker so gotovo višji mostovi. Glavna zanimivost te vožnje je višina vode v kanalih. Kanali v mestu imajo namreč okrog petdeset centimetrov nižjo gladino vode, kot je morska, zato so na določenih mestih zapornice, kjer spuščajo, ali dvigajo ladje, ki hočejo pluti po kanalih. Če bi spustili vodo do višine morske gladine, bi verjetno pol starega dela mesta preplavila voda. Tudi te kanale kot v Göteborgu so gradili Nizozemci. Prepluli smo mesto počez in po dolgem in med drugim videli, kako Švedi ponorijo, ko posije sonce. V parkih ob kanalih se je kar gnetlo kopalcev. Gnali so vik in krik in se poganjali v zebečo vodo, da nas je kar mrazilo. Temperatura vode gotovo ni presegala šestnajst stopinj. Vodnik na ladji nas je opozoril na najvišjo stavbo v Skandinaviji. To je telekomunikacijski stolp, ki pa je visok le za dvajset nadstropij in je obenem najvišja umetna točka Skandinavije. Vožnja po kanalih je trajala poldrugo uro. Vrnili smo se in nato mislili samo še na večer in na ladjo VIKIN GLINE, ki nas bo prepeljala čez Baltik v finsko mesto Turku.

Spet na morje

Z avtom vred smo se vkrcali na veliko moderno ladjo VIKING LINE. To je bil pravi nostalgičen večer na morju, no, recimo da je manjkal le topel maestral. Izza raztrganih oblačkov nas je dražilo sonce, ki ni in ni hotelo zaiti. Lebdelo je nad obzorjem in nam naznanjalo dolg dan, ki je proti severu vse daljši.

Najdaljši most v Evropi povezuje danska otoka Föllster in Pöllster.

Za vožnjo do finskega mesta Turku, to je 300 kilometrov, vožnje, smo plačali štirideset tisoč dinarjev, kar se nam je zdelo poceni. Za naše pojme, je bila to imenitna ladja, visoka sedem nadstropij in v njej je bilo mogoče najti vse mogoče udobje. Od plesne glasbe do disca in pa raznovrstnih restavracij. Če ti je prijalo, si lahko šel tudi v savno. In kdo so bili potniki? Mi smo bili zagotovo edini Jugoslovani. V glavnem je namen teh voženj nakup v brezcarinskih trgovinah. Finci posegajo po žganih pijačah, ker imajo doma kontrolirano prodajo. Švedi pa še po tobaku, parfumih in drugem blagu, ki je tu občutno cenejše kot doma. Nekaj pa je tudi turistov, saj Skandinavci radi potujejo po svojih deželah. Finci na Švedsko in obratno. Najde pa se tudi precej Nemcev, katerih itak nikjer ne zmanjka.

Ob napovedanem odhodu so zagrmeli motorji, iz dimnikov je puhnil črni dim. VIKING se je premaknil, najprej počasi, potem vse hitreje. Stockholm je postajal vse manjši, dokler se ni povsem izgubil za rdečim obzorjem. Dolgo smo pluli med otočki na odprto morje, proti nam povsem neznani deželi Finski. VIKING enakomerno reže valove. Otočki so posejani s počitniškimi hišicami, pred katerimi so privezani čolni in jahte. To območje je nekakšen dopustniški eldorado Stockholma. Na otočkih zablestijo luči, na nebu malo pozneje. Urni kazalci se bližajo polnoči. Prav prijetno je sloneti na ograji krova in občudovati to hladno deželo. Nehote mi pride na misel Abba, zdaj človek lahko razume njihovo glasbo. Otočki, gozdovi, in vodovje, neskončno vodovje. Vse je ena sama plavajoča harmonija brez konca. Na krovu je le nekaj Fincev. Hočem se sporazumeti, pa ne najdemo skupnega jezika. Vprašljivo jih nagovorim Tasavalta Soumi (kar v finščini pomeni republika Finska), pa mi le prikimajo. Enostavno se ne moremo pogovarjati, ker se ne znamo. Buljimo v razpenjeno vodovje, ki ga izpodrivajo ladijski vijaki. Ta razpenjena cesta se začne vijugati. Stockholma davno ni več. Zadnji otočki se naglo oddaljujejo in pred nami se odpira ena sama neskončna morska pot. Spustim se v trup. Tu je mravljišče ljudi, šele sedaj vidim, koliko ljudi je na njej. Bojan — arhitekt se urejuje nekje v umivalnici, drugi Bojan pa si je nekje poiskal ležišče in počiva, kot mnogo drugih utrujenih potnikov.

Trgovine se počasi praznijo, kupci so do zob obloženi z reklamnimi vrečkami. Vsak je prišel na svoj račun. Po polnoči se začnejo tu dogajati čudne stvari. Vse se zapira. Natakarji sitnarijo in počasi podijo goste iz lokalov. Pred dobro uro še lepo urejeni, fini potniki na elitni ladji se zdaj valjajo po stopnicah in hodnikih kot pijane svinje. Netijo se družinski prepiri. Žene vpijejo na može, da mečejo otroke iz spanca.

(Nadaljevanje prihodnjič)

KAJAKAŠTVO

Tokrat zmaga Bistrice

Prizadevni kajakaški delavci Brodarskega društva Bistrica so preteklo nedeljo pripravili že tradicionalno tekmovanje v spustu na reki Muri od kroškega broda do Bistrice na 18 kilometrov dolgi progi. Kljub slabemu vremenu se je tekmovanja udeležilo okrog 50 kajakašev in kanuistov iz šestih slovenskih klubov. Tekmovanje sodi v okvir akcije Spoznavajmo slovenske reke. Tokrat so se izkazali gostitelji, ki so v skupni uvrstitvi zasedli prvo mesto pred tekmovalci iz Kroga.

V tekmovanju kajakašev enosedov je v članski konkurenci zmagal Karas pred Vargo, oba Mura Krog, in Verešem Bistrica. Karas je bil tudi najhitrejši tekmovalec, ki je 18 km dolgo progo preveslal v času 43,57. Med mladinci so bili brez prave konkurence Krogčani. Zmagal je Kuzmič z dobrim časom pred bratoma Kovačič. V konkurenci pionirjev pa so se izkazali tekmovalci Bistrice. S čolni za spust je zmagal Bohnec pred Utrošo in Kolenkom, vsi so iz Bistrice. Med tekmovalci s čolni za slalom pa je bil Utroša iz Bistrice drugi, Gomboši iz Kroga pa tretji. Omeniti velja še drugi mesti Gaborja (Bistrica) med turisti in Kolenka (Bistrica) med veterani. Med kanuisti dvosedi sta bila pri članih Franc in Andrej Titan iz Kroga druga, med turisti pa Graj—Kustec (Bistrica) druga in Škraban—Vrdoljak (Mura) tretja. Med domačima pionirkama v disciplini K-1 je zmagala Gjerekova pred Žižkovo. V skupni uvrstitvi je zmagala ekipa Bistrice s 60 točkami pred Muro iz Kroga, 59, in Lipo iz Krške vasi, 57 točk.

F. Maučec

Na Muri 87 okrog 120 kajakašev in kanuistov

Brodarsko društvo Mura iz Kroga organizira v soboto in nedeljo že tradicionalno kajakaško prireditev Mura 87. V soboto bo tekmovanje v slalomu, ki ga bodo sklenili s kajakaško nočjo. V nedeljo ob 12. uri pa bo tekmovanje v spustu od petnajstega mostu do kroškega broda na 7 km dolgi progi. Pričakujejo, da bo na prireditvi sodelovalo okrog 120 tekmovalcev iz vse države, med njimi tudi nekateri udeleženci nedavnega svetovnega prvenstva. Kot vsako leto se bodo za najvišja mesta tudi tokrat potegovali domači tekmovalci Varga, Karas, brata Kovačič in Kuzmič ter še nekateri drugi. Prireditev sodi v okvir akcije Spoznavajmo slovenske reke.

KASAŠKI ŠPORT

Adonis MS tretji v Ljubljani

V osrednji dirki v Stožicah v Ljubljani za veliko nagrado Ljubljane je zmagal Lahor II, medtem ko je bil Adonis MS z Markom Slavičem iz Ključarovec tretji. V finalu je dosegel kilometrski čas 1:20,5. V prvi kvalifikacijski skupini je Adonis MS zasedel drugo mesto, v drugi skupini je bila Fita (Sršen) četrta, v finalu pa je zasedla osmo mesto. Od drugih ljutomerskih kasačev velja omeniti še Fin Asa (Anton Slavič), ki je v drugi dirki z avtoštartom zasedel tretje mesto, Firina (Šonaja), pa je bila četrta.

NOGOMET

Mura začela z zmago

Nogometaši Mure se že nekaj časa pripravljajo na novo tekmovalno sezono pod vodstvom trenerja Nikole Škrbiča. V prestopnem roku je tudi prišlo do nekaterih kadrovskih sprememb. Klub so zapustili Kuhar, Sršen, Škalič, D. Jaušovec, M. Jaušovec in Bencak, prišli pa so Trbovič (Orijent), Kutoš (Puconci), Balantič (Odranci), Krizmanič (Opatija), Vuzem (Hodoš), Vaupotič (Radgona), Zadravec (Lipa) in Savič (Nafta).

V nedeljo so nogometaši Mure odigrali prvo prijateljsko tekmo z Budučnostjo v Hodošanih ter zmagali z rezultatom 4:1. Gole so dosegli: Jančar 2 ter Kreslin in Mertük po enega. V nedeljo igra Mura prijateljsko tekmo doma z Varteksom iz Varaždina, v sredo pa z avstrijskim prvoligašem Gakom iz Gradca.

Dunaj prvi na Češkoslovaškem

Na mednarodnem tekmovanju paraplegikov v športnem ribolovu, ki je bilo na Češkoslovaškem, je sodelovala tudi ekipa Slovenije, za katero sta tekmovala pomurska ribiča Slavko Dunaj in Jože Magdič ter se lepo odrezala. To še posebej velja za Dunaja, ki je v skupni uvrstitvi zasedal prvo mesto v ribolovu in suhih disciplinah, Magdič pa je bil šesti.

V počastitev dneva vstaje pa so pomurski paraplegiki izvedli tekmovanje v ribolovu in streljanju z zračno puško. V obeh disciplinah je zmagal Slavko Dunaj. V streljanju je bil drugi Franc Stanjko, tretji pa Jože Magdič. V ribolovu pa sta si drugo in tretje mesto razdelila Drago Golob in Jože Magdič. Med ženskami pa je bila najuspešnejša tekmovalka Marija Magdič pred Marijo Balažic. Praznovanje so sklenili v Lovskem domu v Križevcih pri Ljutomeru.

M. M.

Ekipa slovenskih paraplegikov na Češkoslovaškem.

Sobočani uspešni na Madžarskem

V Szombathelyu na Madžarskem je bilo tradicionalno mednarodno tekmovanje invalidov za pokal Savaria. Sodelovali so tekmovalci iz Avstrije, s ČSSR, Nizozemske, Madžarske in iz Jugoslavije. Med njimi je bilo 17 tekmovalcev — članov DRŠI Murska Sobota, ki so se lepo odrezali. Tekmovali so v atletiki in sedeči odbojki. V ženski konkurenci se je izkazala Olga Gutman, ki je zmagala v metu krogle in kopja. Med moškimi je v metu krogle zmagal Weindorfer pred Belšakom in Korošakom, vsi DRŠI Murska Sobota. V metu kopja je Belšak zasedel drugo, Weindorfer pa četrto mesto. V metu diska je Belšak zasedel drugo, Weindorfer tretje in Korošak četrto mesto. V sedeči odbojki je oslabljena ekipa DRŠI med devetimi ekipami zasedla sedmo mesto.

ONL — Lendava

Končna lestvica

Mladost	26	17	7	2	76:36	41
Mostje	26	18	3	5	72:43	39
Nedelica	26	17	6	5	79:30	36
Nafta	26	16	3	7	78:53	35
Petišovci	26	14	4	8	63:37	32
Kobilje	26	15	2	9	60:37	32
Bistrica	26	11	7	8	64:63	29
Lakoš	26	8	9	9	45:41	25
Graničar	26	10	4	12	43:56	24
Kapca	26	7	4	15	46:63	18
Žitkovci	26	7	3	16	52:72	17
Olimpija	26	7	3	16	51:95	17
Panonija	26	5	5	16	33:66	15
Zvezda	26	1	2	23	24:122	4

SKL — ženske

Končna lestvica

ID Ježica	22	19	3	41
Slovan	22	17	5	39
Jesenica	22	16	6	38
Kladivar	22	14	8	36
Mengeš	22	13	8	34
POMURJE	22	12	9	33
Cimos	22	11	11	33
Metka	22	9	13	31
Comet	22	8	14	30
Cerknica	22	5	17	27
Maribor	22	3	18	24
Labod	22	2	19	23

Košarka — mladinci

Lestvica — SKL vzhod

Maribor	5	5	0	354:225	10
Slivnica	5	4	1	451:292	9
Branik	5	3	2	365:298	8
POMURJE	5	2	3	418:365	7
Ptuj	5	1	4	159:484	6
Comet	5	0	5	101:180	2

MKZ — I. skupina

RADGONA	5	5	0	377:311	10
Bistrica	5	3	2	360:360	8
Miklavž	5	3	2	384:273	7
Ruše	5	2	3	237:242	7
Kamnica	5	2	3	236:277	7
Starše	5	0	5	258:388	5

Mladinke — SKL vzhod

Marles	4	4	0	323:169	8
Maribor	4	2	2	201:220	6
POMURJE	4	2	2	214:241	6
Slivnica	4	1	3	215:251	5
Comet	4	1	3	212:283	5

Mladost prva

OO ZSMS Vučja gomila je pripravila turnir v malem nogometu, na katerem je sodelovalo deset ekip. Zmagala je ekipa Mladosti iz Gornjih Moravec pred Vučjo Gomilo in Cikečko vasjo. Ekipe so prejele pokale.

T. Balajc

NOGOMET

ZMAGA GOSTOV

V prijateljskem mednarodnem nogometnem srečanju je moštvo Magyarszombatfa z Madžarske premagalo Prosenjakovce s 5:4. Odslej naj bi bila srečanja med nogometaši iz obmejnih krajev tradicionalna.

T. B.

NAMIZNI TENIS

POMURCI PRI VRHU

Predsedstvo Namiznoteniške zveze Slovenije je na zadnji seji sprejelo pregled točkovanja za jakostne lestvice sezone 1986/87 na katerem so tudi pomurski tekmovalci dobro uvrščeni v vseh moških kategorijah. Sicer pa so jakostne lestvice najboljši pokazatelj uspehov posameznega tekmovalca v sezoni, saj so zbir vseh rezultatov v sezoni in niso odvisne samo od enega ali dveh tekmovanj.

V članski konkurenci Sobočani vedno bolj prodirajo proti vrhu, kar kaže na njihov kakovostni razvoj in nesporen talent te generacije. Borut Benko je z 211 točkami na zelo dobrem 5. mestu, kar je enako kot v lanski sezoni, z najboljšimi letošnjimi rezultati: 13. mestom na državnem prvenstvu ter 7. mestom na republiškem prvenstvu. Z njegovo uvrstitvijo smo lahko popolnoma zadovoljni, cilj v novi sezoni pa mu mora biti, da se uvrsti še za kakšno mesto više, za kar je kot lanski mladinski državni reprezentant tudi sposoben. Ivan Kuzma je s 152 točkami na sedmem mestu, kar je za tri mesta boljše kot v lanski sezoni, z najboljšim letošnjim dosežkom — 10. mestom na republiškem prvenstvu. Njegova uvrstitev je spodbudna in kaže napredek, v novi sezoni pa mu mora biti cilj uvrstitev okrog petega mesta, ker je kot letošnji mladinski državni reprezentant tudi sposoben doseči. Robi Benkovič je z 92 točkami na 11. mestu, kar je za tri mesta slabše kot lani, vendar njegovi rezultati letos niso bili takšni kot lani, cilj v novi sezoni pa mu mora biti izboljšanje tega mesta. Najmlajša, Matjaž Žitek in Mirko Unger, sta tudi napredovala od lanske sezone in sta na 17. oziroma 21. mestu z velikimi možnostmi, da svojo uvrstitev v novi sezoni bistveno izboljšata.

Pri mladincih je najboljši Kuzma s 364 točkami — na drugem mestu za Smrekarjem, za eno mesto je izboljšal uvrstitev od lanske sezone. Od njega smo sicer pričakovali, da bo osvojil prvo mesto, vendar je imel preveč spodrsljajev in ima najboljši uvrstitvi četrti mesti na državnem prvenstvu ter zveznem pozivnem turnirju. Kljub vsemu pa so bili njegovi rezultati v zveznem merilu takšni, da si je v zadnji sezoni kot mladinec priboril dres državne reprezentance in prav zdaj igra na evropskem prvenstvu v Atenah. Unger je z 236 točkami na odličnem tretjem mestu, kar je za pet mest bolje kot v lanski sezoni, najboljša rezultata pa sta mu bila drugo mesto na republiškem prvenstvu ter deveto na državnem prvenstvu. Cilj v novi sezoni bi mu moral biti še uvrstitev za kakšno mesto višje. Velik napredek od lanske sezone je napravil Žitek, ki je s 171 točkami na 5. mestu, lani pa je bil enajsti, z najboljšim dosežkom tretjim mestom na zveznem turnirju Lovro Ratković. Tudi on bi se moral v novi sezoni potegovati za mesto med prvo trojico. Aleš Fridrih je s 64 točkami na 12. mestu, kar je za tri mesta boljše kot lani, velik napredek pa je napravil pionir Janko Ori, ki je na 13. mestu z velikimi možnostmi, da v novi sezoni to mesto precej popravi, za kar ima vse sposobnosti. Od ostalih je Gerendaj na 23., Rihtarič (Radgona) na 24. ter Smodiš na 27. mestu.

Pomurci pa tudi letos niso ostali brez prvega mesta na jakostnih lestvicah, saj je pri pionirjih prvi s 318 točkami Janko Ori, lani deveti, ki je imel najboljši dosežek v letošnji sezoni četrto mesto na državnem prvenstvu ter tretje na prvenstvu Zagreba, ker je letos končal pionirsko kategorijo, mu mora biti v novi sezoni cilj čimveč doseči v mladinski konkurenci. Boris Rihtarič iz Radgone je z 243 točkami na tretjem mestu, kar je odlična uvrstitev, saj je bil lani štirinajsti z najboljšima dosežkoma letos tretje mesto na republiškem prvenstvu ter deveto na državnem prvenstvu, v novi sezoni pa mu mora biti cilj še za kakšno mesto izboljšati to uvrstitev. Od ostalih Pomurcev je Mitja Županek na dobrem 12. mestu, Tratnjek (Beltinci) na 20., Sobočana Zrim in Fišer pa na 21. oziroma 22. mestu. Pri pionirkah je Jasna Breznik na 19. in Klavdija Korošec iz Beltinec na 22. mestu. Sicer pa smo lahko z uvrstitvijo Pomurcev na jakostnih lestvicah sezone 1986/87 zadovoljni in želeti je samo, da bi tudi v novi sezoni dosegli vsaj približno takšne uvrstitve.

M. U.

NOGOMET

ZAČETEK PRIPRAV

S pripravami za novo tekmovalno sezono bodo začeli tudi pionirji Mure iz Murske Sobote, in sicer v ponedeljek ob 9.30 na igrišču Mure. Mladinci pa so štartali že v ponedeljek.

D. Senik: Čepinci 2:6

V povratnem prijateljskem nogometnem srečanju so Čepinci v Dolnjem Seniku v Porabju premagali domače moštvo. Strelci golov: Črnko in F. Gorza po 2 ter L. Gorza in Bunderla po enega.

30 LET HOKEJA NA TRAVI V POMURJU

FERI MAUČEC 3

POMURSKI HOKEJISTI V DRŽAVNI REPREZENTANCI

Hokejisti Pomurja so leta 1977 dostojno proslavili 20-letnico igranja hokeja v Pomurju. Med drugim so organizirali prvo meddržavno tekmo mladih do 21 let med Madžarsko in Jugoslavijo. Andrej Tratnjek iz Lipovec pa je nastopil kot prvi pomurski igralec v državni reprezentanci. V tem času je bilo organiziranih več turnirjev. Med drugimi je bil v Zagrebu turnir mladih republiških reprezentanc do 21 let. Reprezentanca Slovenije, ki so jo sestavljali igralci: Čerpnjak, Mesarič, Jona, Forjan, Tivadar I, Horvat, Banič, Škaper, Kovačič, Sraka in Tivadar II, je premagala Srbijo s 5:1 ter izgubila z Vojvodino in Hrvaško s po 3:0 ter zasedla tretje mesto. Sicer pa so igralci Pomurja tekmovali v drugi zvezni ligi in zasedli prvo mesto. Mladinci Pomurja so sodelovali na prvenstvu Jugoslavije v Subotici in zasedli drugo mesto za Suboticatransom. Reprezentanca Slovenije je sodelovala tudi na turnirju Bratstva in enotnosti v Subotici in zasedla četrto mesto. Naslov pomurskega in slovenskega prvaka so v vseh kategorijah osvojili igralci Pomurja. Naslednje leto so v pionirski konkurenci postali prvak Puconci, v mladinski in članski pa Pomurje. Pionirska ekipa Pomurja se je udeležila turnirja mest v Zelini in pristala na zadnjem, četrtem mestu. Mladinci Pomurja pa so na državnem prvenstvu v Zagrebu zasedli tretje mesto med štirimi ekipami. Na članskem turnirju Bratstva in enotnosti v Zagrebu, ki je bil tradicionalen, je Slovenija zasedla četrto mesto. Hokejisti Pomurja pa so nadaljevali s sodelovanjem s hokejisti iz Jičína iz ČSSR. Vsako leto so potekala tudi pokalna tekmovanja, tokrat pa je bil tudi organiziran pokal krajevnih skupnosti, kjer so zmagali Puconci. V letu 1979 so v Sloveniji poleg Partizana Gaberje Celje delovale v Pomurju naslednje ekipe: Pomurje, Lipovci, Čepinci, Bogojina, Bakovci in Puconci. Zaradi nedorečenega tekmovalnega sistema so organizirali le tekmovanje v Pomurju in Sloveniji, medtem ko so na zvezni ravni sodelovale le selekcije. Na priprave državne reprezentance sta bila poklicana Miran Mesarič in Mirko Čerpnjak, a se jih nista mogla udeležiti in tako tudi nista nastopila za reprezentanco na Sredozemskih igrah. V tem času so za mlado reprezentanco Slovenije nastopali igralci Pomurja, Lipovec in Čepinec: Sraka, Forjan, Krpič, Gostanj, Banič, Škaper, Tivadar, Črnko, Žido, Erjavec, Mesarič, Mes, Nemec, Časar, Kovačič in Cvetković. Članska reprezentanca Slovenije pa je bila sestavljena iz igralcev Pomurja, Lipovec, Čepinec in Celja: Sraka, Jošt, Marič, Jeran, Gril, Rovan, Lamut, Mesarič, Fule, Kerman, Čerpnjak, Forjan, Vučak in še nekateri igralci iz mlade reprezentance. Na turnirju mladih reprezentanc, ki je bil v Murski Soboti, je Slovenija zasedla drugo mesto. Premagala je Srbijo z 2:0 in Hrvaško z 2:1. V Murski Soboti so tudi proslavili 30-letnico hokeja na travi v Sloveniji ter zaslužnim delavcem in organizacijam podelili priznanja. V okviru tega jubileja je bilo tudi več turnirjev. Leta 1980 je Pomurje zopet dobilo člana mlade državne reprezentance do 21 let. Tako se je Jože Časar udeležil dvotedenske turneje v Egiptu, hkrati pa je bil tudi predlagan za perspektivnega športnika. V letu 1981 sta v državni reprezentanci nastopila Jože Časar in Drago Kuhar, v medrepubliško ligo pa sta se vključili moštvi Pomurja in Lipovec. Vsako leto so bili organizirani že tradicionalni turnirji, kot so turnir mladosti, turnir bratstva in enotnosti in turnirji za državno prvenstvo, kjer pa slovenski hokejisti niso dosegali vidnejših uvrstitev.

V Murski Soboti sta se srečali hokejski reprezentanci Zimbabveja in Pomurja.

Priprav državne reprezentance — mladi do 21 let v Beogradu se je udeležil Jože Časar, za mladinsko državno reprezentanco pa sta v Budimpešti igrala Jože Časar in Drago Kuhar. Leto 1982 je bilo uspešno s številnimi tekmovanji, kot novost pa je mednarodni turnir za mladince, na katerem so sodelovale reprezentance ČSSR, Italije, Madžarske in Jugoslavije. Na turnirju, ki je bil v Murski Soboti, je zmagala Italija pred Jugoslavijo, ČSSR in Madžarsko. V medrepubliški ligi so hokejisti Pomurja zasedli šesto mesto z 11 točkami, Lipovci pa so bili s 5 točkami zadnji. Tega leta so tudi skromno proslavili 25-letnico hokeja na travi v Pomurju. Za leto 1983 je značilno, da je bil v Murski Soboti drugi mednarodni turnir mladih reprezentanc Avstrije, Švedske, Madžarske in Jugoslavije; da se je HK Pomurje začel načrtno ukvarjati tudi z dvoranskim hokejem: da je uspešno končal prvenstvo v drugi medrepubliški ligi; da je Pomurje odigralo prijateljsko tekmo z reprezentanco Zimbabveja iz Afrike; da sta v reprezentanci SFRJ igrala Jože Časar (do 21 let) in Vito Fujs (Mladinci) ter da je bil Ludvik Črnko uvrščen v zvezni razred, Jože Časar, Drago Kuhar in Vito Fujs pa med perspektivne športnike. Leta 1984 je Pomurje v Medrepubliški ligi zasedlo drugo mesto, hkrati pa osvojilo prvenstvo Slovenije. Organiziranih je bilo tudi več domačih in mednarodnih turnirjev, na katerih so sodelovali pomurski hokejisti. Isto velja za leto 1985. Tega leta se je HK Pomurje preimenoval v ABC Pomurko in se vključil v zvezno ligo-zahod, tekmovali pa so tudi v medrepubliški ligi v dvoranskem hokeju in zasedli prvo mesto. V reprezentanci Jugoslavije so nastopili člani ABC Pomurke: Vito Fujs, Vito Zelko in Zdenko Lenarčič. Tudi naslednje leto je bil v Murski Soboti mednarodni turnir mladih reprezentanc, v reprezentanci Jugoslavije pa je nastopil Vito Fujs, ki ima že 11 odigranih tekem. V medrepubliški ligi je moštvo ABC Pomurke zasedlo drugo mesto, Murska Sobota pa je bila četrta. V okviru letošnjega praznovanja 30-letnice hokeja na travi v Pomurju je bil turnir, na katerem so sodelovale ekipe Gradca, PIC Maribor in ABC Pomurke. Naslove prvakov Slovenije pa so v jubilejnem letu osvojili: Bakovci (pionirji), Lipovci (člani), v medrepubliški ligi pa je ABC Pomurka zasedla peto mesto.

(Konec)

Vzdrževanje cest

Vzdrževanje cest je eden od bistvenih pogojev za varnost prometa na cestah. O slabem stanju cestne mreže v Pomurju smo v nekaj člankih letos že pisali, med drugim, ko se je ugotavljala prometna varnost oz. vzroki prometnih nezgod ter posledice. Od tega časa ni bilo zgrajenih novih cest, razširitev idr., ki bi bistveno izboljšale prometno varnost in omogočile večji pretok prometa. Tako so z vidika prometne varnosti še naprej skrb zbujajoče razmere, zlasti na posameznih odsekih cest vseh kategorij v Pomurju. V bližnji preteklosti je bil le položen nov asfalt na cesti M. Sobota—Gederovci in odseka magistralne ceste M. Sobota—Petanjci.

Ob tej priložnosti bi bilo potrebno opozoriti na stanje pri vzdrževanju cest. Predpisi o cestah nalagajo organizacijam za vzdrževanje cest, da morajo ceste vzdrževati ob stalnem izboljšanju kakovosti in tehnološkem napredku, tako da bo na njih mogoč varen promet, za katerega so namenjene. Pri spremljanju in nadzoru vzdrževalnih del se ugotavlja, da se vzdrževalci cest večkrat ne ravnajo po določilih Pravilnika o vzdrževanju in varstvu cest oz. se opuščajo posamezna vzdrževalna dela. Tako n. pr. vzdrževalci zanemarjajo vzdrževanje naprav za odvodnjavanje cest (bankine, čiščenje odvodnih jarkov in jaškov ipd). Ker so bili nekateri deli cest celo pod vodo, je zlasti letošnja spomladanska odjuga tudi močno poškodovala zgornje plasti ceste. To je imelo za posledico celo prepoved vožnje na posameznih odsekih cest.

Najbolj so bile prizadete prav ceste v Pomurju, zlasti na Goričkem. Standard vzdrževanja se v zadnjih letih znižuje tudi pri osnovnih vzdrževalnih delih kot so: košnja trave, zagotavljanje preglednosti, obnavljanje črt, čiščenje smernikov in znakov, ipd.

Tudi krpanje cest, zlasti t. i. »udarnih jam«, letos ni bilo najboljše in sproti opravljeno. Res je bilo precej slabega (deževnega) vremena, vendar bi se nedvomno morale in dale sproti krpati vsaj večje udarne jame. Poseben problem pa vsako leto nastaja pri vzdrževanju cest v zimskem času (izvajanje zimske službe). Prav gotovo je res, da DO niso opremljene z ustrezno mehanizacijo oz. imajo iztrošena delovna sredstva, da je vsako leto na razpolago premalo finančnih sredstev. Čeprav smo sicer še sredi leta, je že sedaj čas za priprave in med drugim zagotovitev sredstev, da ne pride zopet celo do »presenečenj«, istih opustitev in napak. Več bo treba ustreznega nadzora nad stanjem cest in boljše organiziranosti.

Ugotavlja se tudi, da ni vedno in povsod ustrezne t. i. vertikalne in horizontalne cestne signalizacije oz. se ta tudi prepočasi dopolnjuje in spreminja glede na potrebe, npr. dopolnilni svetlobni znaki v križišču v Podgradu, industrijska cona v Meleh in drugod — odlašanje s postavitvijo. Večkrat izvajalci del tudi takoj ne odstranijo znakov, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih so bili postavljeni. Zaradi tega vozniki mnogokrat »omalovažujejo« znake oz. jih ne upoštevajo, kot bi jih morali.

Vsako leto je tudi nekaj primerov, ko posamezniki ali skupine namerno, iz »objestnosti« in drugih nizkotnih nagibov, poškodujejo več prometnih znakov, tudi take, ki udeležence opozarjajo na nevarnost. Taki naj se zavedajo, da s tem poleg KD poškodovanja tuje stvari, ogrožajo udeležence v cestnem prometu, saj lahko zaradi tega nekdo povzroči prometno nezgodo in v njej tudi več mrtvih.

Na hitrejše poškodovanje vozišč vpliva tudi to, da so predvsem naše magistralne in regionalne ceste izredno obremenjene s prometom težkih motornih vozil in to nedvomno vpliva na dodatno vzdrževanje. Zato bi bil skrajni čas, da se zlasti težji tovori čimveč usmerjajo na prevoz po železnici in tudi kupujejo vozila manjše teže, da se tako med drugim ne obremenjuje osni pritisk.

Nemalo je tudi primerov, ko občani med največjo odjugo prevažajo težji tovor po cestah, čeprav tega ne bi smeli oz. bi to lahko in morali opraviti prej, ali ko mine najbolj kritično obdobje. S tem se namreč fizično zelo poškoduje vozišče, zlasti makadamsko, med znatnejšimi padavinami pa zlasti na klancih svoje pri tem naredi še deroča voda, ki običajno potem teče po kolnikih. Nemalo je tudi primerov, da se s traktorji ob slabem vremenu oz. takoj po njem s polja nanaša na vozišče blato, gnoj, idr., ne da bi se pnevmatike pred prihodom na javno cesto očistile oz. vozišče za sabo takoj ustrezno očistilo. Ni treba posebej omenjati, kakšna nevarnost se s tem povzroča za druge udeležence v prometu.

Tako je potrebno vzdrževanju cest v prihodnje nujno nameniti več skrbi in stanje ustrezno izboljšati. Več discipline, reda, strpnosti ter ustreznega odnosa do cest pa moramo imeti tudi vsi uporabniki. Nedvomno je potrebno v prihodnje redno v te namene zagotavljati tudi dovolj potrebnih finančnih sredstev.

VIKTOR GRAH,
UNZ MURSKA SOBOTA

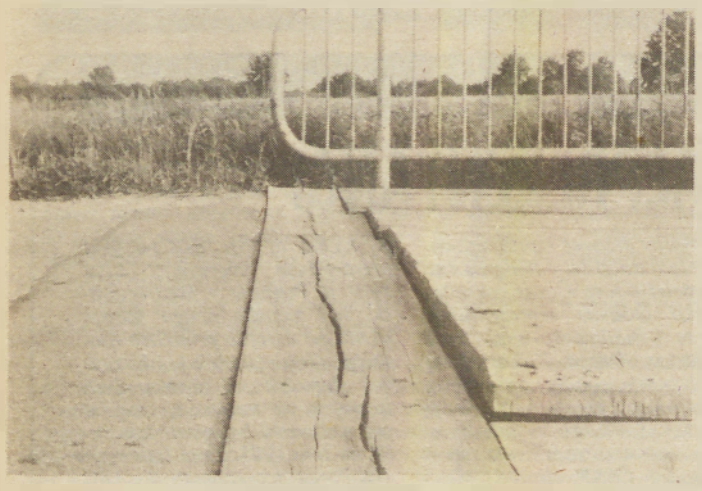

Vzdrževanje cest in pripadajočih objektov! Posnetek je z odseka ceste med Dobrovnikom in Renkovci — zelo nazorno govori o tem, da nekateri cestarji resnično hodijo le v službo, delati pa je nekaj kar ne pomeni le »biti v službi«. Malomarnost s fotografije bi se lahko imenovala tudi osem centimetrov visoka stopnička ne republiški cesti. Morda je zdaj že most popravljen, mi smo jo opazovali deset dni in tik pred sklepom redakcije je še veselo grizla gume in živce. Sploh je cesta med Dobrovnikom in Gančani nekaj posebnega: stopnice niso le na lesenem mostu, ampak tudi ne lepi novi asfaltni prevleki. Sicer pa — brez panike: v prihodnosti bodo avtomobili oziroma prevozna sredstva imeli namesto koles spet noge. To zagotavljajo cestni inovatorji in radi jim verjamemo, kajti po luknjastih in stopničastih cestah lahko korakajo le — ljudje! J. Š.

NEGOVSKO JEZERO

Več za urejeno kopanje in čistočo

Negovsko jezero je letos dobro obiskano. Kot je znano, je bilo tri leta brez vode, ker je bilo treba obnoviti načeti jez. Tudi ribiči so poskrbeli za bogat ribiški zarod v jezeru, saj so spomladi izpraznili Blaguško jezero in ribe prepeljali v Negovsko jezero.

Ureditve jezera so veseli zlasti kopalci, ki radi obiskujejo to naravno dobrino. Ker pa v radgonski občini ni dovolj kopališč, saj imajo bazen le v Radencih, je Negovsko jezero edino sprejemljivo kopališče. Kopalci pa pogrešajo bazene, ki so jih pred obnovo jezov podrli. Morda bi bilo potrebno posvetiti več pozornosti tudi čistoči, kajti turisti za seboj puščajo nesnago, ki pa je nihče ne čisti. Ob jezeru tudi ni nobenega koša za smeti.

Škoda, da ni nikogar, ki bi poskrbel za organizirano kopanje in od kopalcev pobiral vsaj simbolične zneske za vzdrževanje okolice.

Kopalcev je veliko, včasih tudi nad tisoč, zlasti ob koncu tedna.

L. Kramberger

PROSENJAKOVCI

90 let gasilskega društva

V drugi polovici julija so gasilci in drugi krajani Prosenjakovec priredili veliko proslavo ob 90-letnici gasilskega društva.

Kroniko društva je prebral predsednik Franc Jošar in v njej nazorno orisal delo gasilcev v minulem obdobju. Poudaril je, da so začeli z ročno brizgalno, zdaj ob jubileju pa imajo, poleg drugega, sodobno avtocisterno, dograjujejo pa tudi nov gasilski dom.

Predsednik občinske gasilske zveze je podelil priznanja in diplome najzaslužnejšim članom, za konec pa so pripravili pester kulturni program.

T. Balajc

Na Tratah v Gornji Radgoni ta čas končujejo gradnjo 19-stanovanjskega bloka. Stanovanja različnih velikosti so že razdeljena. Blok gradi Splošno gradbeno podjetje Ljutomer.

Foto: Ludvik Kramberger

...JE PAČ PAŠTETA KEKEC!

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

UBILA GA JE STRELA

Silovito neurje, ki je zajelo Goričko, je povzročilo veliko materialno škodo, žal pa je zahtevalo tudi človeško življenje. Toča je poškodovala veliko osebnih avtomobilov, saj je klestila po cestah in poljih. Tudi prometnih nezgod ni manjkalo, še vedno pa je tudi veliko poskusov samomorov.

USODNA KOŠNJA TRAVE

Franc Kreft s Krajne se je 26. julija odpravil za hišo, da bi z ročno koso nakosil travo za živino. Oblaki so grozili, toda to Krefta ni odvrnilo od košnje. Ko je začel kositi, je udarila strela in ga ubila.

ZAPRL MU JE POT

20. julija se je zgodila prometna nezgoda v G. Radgoni. Voznik osebnega avtomobila Albert Kirtiš se pri vzvratni vožnji s parkirnega prostora na cesto ni prepričal, če to lahko stori varno. Zapeljal je na cesto in tako zaprl pot vozniku kolesa Tomažu Vreči iz Podgrada. Pri trčenju se je kolesar poškodoval.

ZAVIL PRED AVTOMOBIL

22. julija se je v Petišovcih zgodila huda prometna nezgoda. Voznik kolesa Josip Modlic iz Križovec (So Čakovec) se je peljal proti Lendavi. V Petišovcih je nenadoma zapeljal na nasprotni vozni pas, po katerem se je pravilno pripeljal voznik osebnega avtomobila Anton Gomzi iz Dolgovaških Goric. Prišlo je do trčenja, pri katerem je dobil kolesar hude poškodbe in je nekaj ur po nesreči v bolnici umrl.

ZANESLO GA JE S CESTE

23. julija se je peljal voznik osebnega avtomobila Boris Lipovec v Radencih z neprimerno hitrostjo. Zapeljal je s ceste v jarek, se večkrat prevrnil in končno ustavil na njivi. Izvlekel se je z lažjimi poškodbami, škoda pa je velika, znaša 3 milijone dinarjev.

TRAKTOR V HIŠNO OGRAJO

24. julija se je Franc Tratnjek iz Renkovec namenil s traktorjem v Nedelico. V Nedelici se je med vožnjo obrnil, pogledal nazaj in že se je znašel v betonski ograji hiše Slavka Žižka. Traktor se je prevrnil na bok, voznik pa se je hudo poškodoval.

SMRTNA NESREČA PRI KOPANJU

22. julija se je Janez Grujak iz Grlave z ženo, otroki in prijateljem odpravil na kopanje v kopališče v Banovcih. Grujak in njegov prijatelj sta tekmovala v skokih v bazen. Med igro pa se je zgodila nesreča. Grujak je skočil in z glavo zadel ob rob bazena ter obležal s počeno lobanjo. Kljub pomoči kopalcev je umrl. Tragedija zgovorno opozarja, da je potrebna pri skokih v bazene velika previdnost.

NEPRAVILNO PREHITEVAL

V vasi Mele se je 23. julija peljala na kolesu z motorjem Zdenka Šic iz Turjanec. Prehitevala je pravilno skupino kolesarjev, ko je za njo pripeljal voznik osebnega avtomobila Franc Puhar iz Boračeve. V tem trenutku je nasproti pripeljal tovornjak. Puhar je zapeljal na desno in z motorjem zadel kolesarko, ki je padla in se poškodovala.

OBREZOVANJE MAKOVIH GLAVIC

Le redko kateri kmetovalec se odloča za gojitev maka, ki je v zadnjem času močno v čislih narkomanom. Mak za domačo potico je gojil tudi Š. Horvat iz Kapce, ki je pred dnevi opazil, da mu je neznanec obrezoval makove glavice. Ni potrebno posebej razglabljati, komu koristi takšno opravilo. Narkomani poskušajo vse, da bi prišli do mamil, to pa se skriva tudi v izcedku, ki priteče iz obrezanih glavic. Kdor goji mak, naj le malo bolj popazi!

J. D.

Komisija za delovna razmerja VIZ tozda **Osnovna šola Drago Lugarič Lendava**

razpisuje

prosta dela in naloge

1 predmetnega učitelja tehničnega pouka—fizike za 12 učnih ur z dopolnjevanjem delovne obveze z vzdrževanjem AV in drugih tehničnih sredstev za določen čas od 1. 9. 1987 do 31. 8. 1988.

Razpisni pogoji:

1. Kandidati morajo poleg ustrezne izobrazbe izpolnjevati še posebne pogoje, ki veljajo za pedagoške in strokovne delavce na dvojezičnih šolah v skladu s 17. in 18. členom Zakona o uresničevanju posebnih pravic pripadnikov italijanske in madžarske narodnosti na področju vzgoje in izobraževanja.
2. Če ne bo prijav, ki bi ustrezale razpisnim pogojem, se lahko prijavijo tudi absolventi PA (ustrezne smeri), ki so lahko sprejeti za določen čas.
3. Dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite komisiji za delovna razmerja OŠ Drago Lugarič Lendava v roku 10 dni.

Komisija za delovna razmerja osnovne šole Tišina razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

KUHARICE na šoli Tišina za nedoločen čas

Pogoji:

— KV kuharica in 6 mesecev del. izkušenj

— dvomesečno poskusno delo

Rok za prijavo 8 dni po objavi.

3. SREČANJE v kopališču MORAVCI v Slovenskih goricah

— pester kulturni program
— družabne igre
— žrebanje vstopnic
— presenečenja

Za dobro voljo bo skrbel DODO, za ples in razvedrilo pa ansambel RŽ iz Tržiča

SOBOTA, 8. AVGUST 1987, OB 14.00

Vabijo krajani krajevne skupnosti Bučkovci

Vročica s krvavitvami in ledvičnim sindromom ali »Mišja vročica« tudi v Pomurju

»Mišja vročica« tudi v Pomurju

Gre za bolezen, ki je bila že dolgo znana v Aziji in Severni Evropi, zlasti Skandinaviji in Sovjetski Zvezi, v zadnjih letih pa se je začela širiti proti zahodu in jugu. Leta 1967 je zbolelo večje število ljudi v Bosni in Hercegovini, letos pa smo jo ugotovili tudi pri nas. Človek se okuži predvsem s stikom z mišmi, voluharji in podganami. Od tod tudi naš naziv »mišja vročica«. Ker lahko bolezen poteka tudi v najhujši obliki s smrtnim izidom, kljub ustreznemu zdravljenju, na drugi strani pa se lahko z ustreznimi ukrepi bolezni izognemo ali vsaj močno zmanjšamo možnost obolenja, menim, da je potrebno bralce Vestnika seznaniti s to boleznijo.

Povzročitelj bolezni je virus hantaan. Ime nosi po reki Hantaan v Južni Koreji, kjer je veliko ameriških vojakov, ki so zboleli za mrzlico, imelo visoko vročino in umiralo zaradi šoka, krvavitev in odpovedi ledvic. Švedska različica virusa znatno redkeje povzroča šok in krvavitve in je zato smrtnost bistveno manjša. Naš bolnik je imel švedsko različico virusa, sta pa v Jugoslaviji prisotni obe različici.

PRENAŠANJE BOLEZNI

Z virusom so okuženi predvsem miši, voluharji, podgane in krti. Virusno klicenostvo prenašajo brez bolezenskih znakov. Zato je prihajalo pogosto do hudih laboratorijskih infekcij ljudi. Miši izločajo virus z dihanjem 1—2 meseca, z vodo pa več kot leto dni. Virus se izloča tudi z blatom. Lahko pride v zrak kot aerosol. Človek se okuži z vdihovanjem inficiranega zraka ali z dotikom s kontaminirano okolico. Zbolijo torej predvsem ljudje, ki delajo in živijo na vasi, opisane pa so tudi epidemije bolezni v mestih.

BOLEZENSKA SLIKA

Čas od vdora virusa v človeški organizem do začetka bolezni znaša od 3—42 dni. Belezen se začne kot veliko število drugih nalezljivih bolezni z vročino in mrzlico, z bolečinami zlasti v čelnem delu glave, v trebuhu in ledju. Oči so večkrat zabuhle. Okrog petega dne bolezni pride do odpovedi ledvic, v vodi se pojavijo beljakovine, količina izločene vode (urina) se močno zmanjša, večkrat pa se izločanje urina popolnoma prekine. Zato začnejo v krvi naraščati nekatere dušične snovi, ki so za organizem toksične, v krvi se zvišuje kalij, za katerega je zelo občutljivo srce. Število belih krvnih teles je v nasprotju z večino virusnih infekcij močno zvišano. Takšen potek je pri azijski in skandinavski obliki bolezni. Pri azijski obliki pride pogostoma še do padca krvnega pritiska in do šoka s krvavitvami v dlesni, v prebavila, v pljuča in druge notranje organe. Pri skandinavski obliki so ti pojavi redki. Smrt nastopi predvsem zaradi šoka in notranjih krvavitev.

ZDRAVLJENJE

Nimamo zdravila, ki bi uničevalo virus. Zdravljenje je simptomatsko.

PREPREČEVANJE

V mestih je potrebno izvajati stalna uničevanja glodalcev. Skrbeti je potrebno, da miši in podgane v hišah in gospodarskih poslopjih nimajo dostopa do hrane. Pri delu v zemlji, kjer so glodalci, je potrebno nositi gumijaste rokavice, noge pa zaščititi z obutvijo.

Na koncu bi rad poudaril, da se na ta način ne zaščitimo samo proti »mišji vročici«, za katero upam, da bo pri nas redka bolezen, temveč delno tudi proti salmonelam, ki se prenašajo na človeka prek kontaminirane hrane, pri ljudeh pa povzročajo vročinska stanja z drisko. Še bolj uspešno pa se z enakimi ukrepi zaščitimo proti leptospiram, pri katerih lahko v težjih primerih pride do odpovedi ledvic, do krvavitev, leptospiroze pa v težjih primerih skoraj redno spremljajo okvare jeter z zlatenico.

Primarij mag. Jože Bedernjak,
dr. med., specialist infektolog

Radijski in televizijski spored od 31. julija do 6. avgusta

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Turistična oddaja, 17.30 — Glasba-reklame — Priporočajo vam . . ., 18.00 — »12-232« — propagandno glasbena oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.20—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 18.35 Poročila. 18.40 Dolga bela sled, 13. del češkoslovaške nadaljevanke. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 E. Dark: Brezčasna dežela, 1. del avstralske nadaljevanke. 20.55 Zgodovina izumov: Izumi zaradi izumov, 4. del dokumentarne serije. 21.50 Pop delavnica, 2. del. 22.20 Tv dnevnik. Poletna noč. 22.35 Srnici, francoski film.

Oddajniki II. Tv mreže: 17.10 Tv dnevnik. 17.30 Otroška oddaja. 18.00 Izobraževalna oddaja. 18.30 Premor (samo za Lj 2). 18.40 Številke in črke — kviz. 19.00 Domači ansambli: Ansambel Borisa in Mateja Kovačiča (samo za Lj 2). 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Vizitka, zabavnoglasbena oddaja. 20.45 Včeraj, danes, jutri. 21.05 Zelena soba, italijanski film. 22.35 En avtor, en film (do 23.05).

TV ZAGREB

Prvi program
9.00 Poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.10 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Cagney in Lacey, 20.55 Večer pod lipo, 21.40 Dnevnik, 22.00 Gost urednik, 23.30 Program plus,

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Primer za dva, 21.25 Veselili se bomo, 22.10 Umetnine

Drugi program
16.20 Luč pravičnih, 17.15 Venezuela, 18.00 Tednik, 18.30 Kobra, prevzemite, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Afrika, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Šport, 22.15 Bandit Kelly (film), 23.55 Magnum,

TV MADŽARSKA

9.05 Počitniška matineja. 10.30 Pomiri se, draga, filmska komedija. 12.05 Telovadba za invalide. 17.10 TV spored za 3 dni. 17.15 Za upokojence. 17.45 Teka, informacije. 18.00 Okno, služnostni program. 19.00 Za boljši jezik. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Sarkofag, TV igra. 21.50 Novi val. 22.50 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Otroški program: risanka. 18.00 Nora ljubezen — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičišče. 19.45 Veronica — telenovela. 20.30 Brahmsove simfonije. Orkester Dunajske Filharmonije, dirigira: Leonard Bernstein. 21.50 TVD vsedanes. 22.05 Glasbena oddaja. 23.00 Gradovi — dokumentarna oddaja.

SOBOTA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Sobotna reportaža, 17.40 — Glasba-reklame, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

9.55 Samobor: Slovesnost ob 50-letnici prihoda Josipa Broza Tita na čelo partije, prenos.
16.15—22.00 Teletekst RTV Ljubljana. 16.30 Poročila. 16.35 Znak, ponovitev 4. dela otroške serije Tv Sarajevo. 17.05 Mladinski film. 18.40 Španska državljanska vojna, 9. del dokumentarne serije. 19.30 Tv dnevnik. 19.50 Zrcalo tedna. 20.15 Pametna norost, ameriški film. 22.00 Alpe Jadran, zabavno informativna oddaja. 22.30 Tv dnevnik. 22.45 Poletna noč — s Kredarice.

Oddajniki II. Tv mreže: 14.40 Jugoslavija, dober dan. 15.10 Čevljčki na asfaltu, jugoslovanski film. 16.40 Zgodbe iz tovarne, 2. del Tv nadaljevanke. 17.40 Otroška predstava. 18.40 Dallas, ameriška nadaljevanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Svet na zaslonu. 21.45 Poročila. 21.50 Feljton. 22.20 Jazz na ekranu. 22.50 Športna sobota.
TV Koper

TV ZAGREB

Prvi program
9.40 Prenos iz Samobora, 13.30 Prazničnі spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Jezdeci prihajajo (film), 21.50 Dnevnik, 22.05 Šišmiš (netopir),

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.25 Počitniški spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.25 Cirkus, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Didi in maščevanje razdedinjenih (film), 21.50 Vitezi sreče (tv film), 22.50 Neil Diamond, 23.35 Revija v Alcazarju

TV MADŽARSKA

8.35 Angleščina. 9.05 Za cicibane. 9.25 Pantomima. 9.40 Za otroke. 10.10 Živalstvo sveta. 10.40 Videoklipi. 11.20 Naš ekran. 15.10 Direndaj. 15.50 Razgovor. 16.20 Barkochba. 17.00 Dnevnik. 17.15 Kače, kratki film. 17.40 Pop glasba. 18.45 Družina Smola, risanka. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Pojoče filmske kocke; Broadway Melody, amer. film. 21.45 Kupljeni soprog, TV film. 22.55 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Program za otroke: risanke. 18.00 Nora ljubezen: telenovela. 19.00 Visoka moda. 19.30 Tvd Stičišče. 19.45 Veronica: telenovela. 20.30 Flipper — Tv film v dveh delih. Igrajo: Andrea Mingardi, Paola Pitagora, Cristian De Sica. Scenarij in režija: Andrea Barzini. 21.45 Tvd Vsedanes. 22.00 Čar nepredvidenega — telefilm. 22.35 Skrivnost morja — Jacques Cousteau. 23.30 Islam — dokumentarec. 00.10 Novice v nemščini in angleščini.

NEDELJA

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, (kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

9.20—13.25 in 15.15—23.15 Teletekst RTV Ljubljana. 9.35 Dan pod Triglavom — prenos s Kredarice. 9.45 Poročila. 9.50 Živ Žav. 10.45 Dan pod Triglavom, prenos. 10.55 Dolga bela sled, ponovitev 13. dela češkoslovaške nadaljevanke. 11.25 Alpski večer, 2. oddaja. 11.55 Propagandna oddaja. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.00 Dan pod Triglavom — prenos. 13.20 Poročila. 15.30 Poročila. 15.35 Zdravnik umirajočega časa, 1. del slovaške nadaljevanke. 16.45 Drakula ne miruje, angleški film. 18.10 Dan pod Triglavom prenos. 19.10 Risanka. 19.20 Propagandna oddaja. 19.26 Vreme. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 V Radovanovič: Tudi to je sreča, 2. del nadaljevanke. 20.40 Propagandna oddaja. 20.45 Poletna noč, Zdravo (do 23.15).

TV ZAGREB

Prvi program
10.30 Nedeljsko dopoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Folklorni festival, 15.00 Nedeljsko popoldne, 16.30 Popotni dnevnik iz Žepe (reportaža), 17.00 Kvartet (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Pretežno jasno (dramska serija), 21.00 Naj te vprašam?, 21.45 Dnevnik, 22.00 Reportaža, 22.10 Športni pregled, 22.55 Program plus,

TV AVSTRIJA

14.50 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dan poroke (tv film), 21.55 Potovanje skozi noč (dok. film), 22.50 Šport, 23.10 Jazz

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV MADŽARSKA

9.05 Cirkus. 9.35 Pisarna na Piccadillyju, 1. del. 10.00 Risanka. 10.25 Sherlock Holmes, angl. serija. 11.20 Glasbeni butik. 12.10 TV kviz. 15.05 Narodne. 15.30 Svetovno mladinsko srečanje '85. 16.05 Speedway. 17.15 Delta. 17.40 Oglejmo si skupaj. 18.25 Od pravljice do pravljice. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.10 Rimljanka, ital. film. 21.45 Telešport. 22.30 Igralec K. Gellei.

TV KOPER

17.00 Program za otroke: risanke. 18.00 Nora ljubezen — telenovela. 19.00 Pod zvezdami — variete. 19.45 Veronica — telenovela. 20.30 Novi Scotland Yard — telefilm. 21.30 Film: Dolina skrivnosti. Igrajo: Richard Egan, Peter Graves, Julie Adams. Režija: Joseph Leytes. 23.15 Louvre — dokumentarec. 00.10 Novice v nemščini in angleščini

PONEDELJEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Obvestila, 17.00 — Sobotna reportaža, 17.40 — Glasba-reklame, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.00—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 18.15 Poročila. 18.20 Osnovna šola tenisa. 18.30 Radovedni taček: Balon. 18.50 Pamet je boljša kot žamet: Gasilni aparat in pasja jama. 18.55 Sedem stopnic do glasbe: dvanajst slonov. 19.10 Risanka. 19.20 Propagandna oddaja. 19.26 Vreme. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Propagandna oddaja. 20.00 B. Taylor—Bradford: Bogatašinja, 1. del angleške nadaljevanke. 20.55 Propagandna oddaja. 21.00 Mednarodna obzorja: Perestrojka po bolgarsko. 21.45 Tv dnevnik. 22.00 Poletna noč (do 0.30).

TV LJUBLJANA — 2
17.10 Tv dnevnik. 17.30 Otroška oddaja. 17.45 Skriti zaklad, otroška oddaja. 18.00 Beograjski tv program. 18.55 Premor (samo za LJ 2). 19.00 Indirekt, oddaja o športu. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Zunanjepolitična oddaja. 20.30 Mali koncert resne glasbe. 20.45 Poročila. 20.55 Portret igralca in Maraton, ameriški film.

TV ZAGREB

Prvi program
9.00 Poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.25 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vedeopoli in tiponi izginjajo (drama), 21.35 Evropska civilizacija na pohodu, 22.25 Dnevnik, 22.45 Program plus,

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Kojak, 22.05 Zadnji Iliri (dok. film), 23.05 Arhitektura na razpotju.

Drugi program
17.30 Fizika, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Let v pekel (nadaljevanka), 19.30 Čas v sliki, 20.15 Podeželski zdravnik, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Avtobusna postaja (film), 23.35 FBI.

VESTNIK
v vsako hišo

TV MADŽARSKA

NI SPOREDA.

TV KOPER

17.00 Program za otroke: risanke. 18.00 Nora ljubezen: telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 Tvd Stičišče. 19.45 Veronica — telenovela. 20.30 Film: Dolina skrivnosti — ponovitev. 22.15 Tvd Vsedanes. 22.30 Veliko stoletje — Falco Quilici. 23.30 Hazel — telefilm. 00.25 Novice v nemščini in angleščini

TOREK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — V živo . . ., 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.10—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 18.25 Poročila. 18.30 Osnovna šola tenisa. 18.40 Znak, 5. del otroške serije TV Sarajevo. 19.10 Risanka. 19.20 Propagandna oddaja. 19.26 Vreme. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Propagandna oddaja. 21.35 Slovenci v zamejstvu. 22.05 Tv dnevnik. 22.20 Poletna noč (do 0.50)

TV LJUBLJANA — 2
17.10 Tv dnevnik. 17.30 Otroška oddaja. 18.00 Izobraževalna oddaja. 18.30 Premor (samo za LJ 2). 18.40 Številke in črke — kviz. 19.00 Tv koledar. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Kiparske tehnike: Modeliranje z glino (samo za LJ 2). 20.30 Pihalni trio (samo za LJ 2). 20.45 Poročila. 20.50 Narodna glasba. 21.35 Žrebanje lota (samo za LJ 2). 21.40 Muppet show (do 22.10)

TV ZAGREB

Prvi program
9.00 Poročila, in poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.25 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Sinovi in hčere Jakoba Steklarja, 21.05 Svet in mi, 22.40 Dnevnik, 23.00 Program plus

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Afera Paperclip (tv film), 21.15 Dallas, 22.00 Šport, 22.15 Shogun,

Drugi program
16.45 Evropski narodni parki, 17.30 Usmeritev, 18.00 Vroči obkladki — mrzle kopeli, 18.30 Polet v pekel, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavna oddaja, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal,

TV MADŽARSKA

9.05 Počitniška matineja, filmi za otroke. 10.45 Delta, pon. 11.10 Telovadba za invalide. 17.25 Poročila. 17.30 TV spored za 3 dni. 17.35 Koledar 1987, način življenja in zdravje. 18.40 Mini studio. 18.45 Risanka. 19.10 Večerna pravljica. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Kronska priča, 1. del italijanske kriminalke. 21.00 Studio '87. 22.00 Kaj je bilo z njim? 22.35 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Program za otroke. 18.00 Nora ljubezen — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 Tvd Stičišče. 19.45 Veronica — telenovela. 20.20 Loto — žrebanje. 20.30 Film: Sam proti vsem. Igrajo: Robert Hundar, Mercedes Alonso, režija: Antonio Del Amo Algara. 22.20 Zločin in kazen — 1. del Tv nadaljevanke, scenarij: Tullio Kezich, Mario Missiroli, režija: Mario Missiroli. 23.30 Telovadimo z Barbaro Bouchet. 0030 Novice v nemščini in angleščini.

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno 16.55 — Obvestila, 17.00 — Gospodarska tema, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Iščemo odgovore na vaša vprašanja, 18.30 — Lepo je v naši domovini biti mlad . . . mladinska oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.15—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 18.30 Poročila. 18.35 Osnovna šola tenisa. 18.45 Pravljice iz lutkarjevega vozička: O siromaku in Kaziju. 19.10 Risanka. 19.20 Propagandna oddaja. 19.26 Vreme. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Propagandna oddaja. 20.00 Film tedna: Dan potem, ameriški film. 22.00 Propagandna oddaja. 22.05 Portret: Neža Maurer. 22.35 Tv dnevnik. 22.50 Poletna noč (do 1.20)

TV LJUBLJANA — 2
17.10 Tv dnevnik. 17.30 Zgodbe modrega telefona, otroška serija. 18.00 Izobraževalna oddaja. 18.30 Premor. 18.40 Številke in črke — kviz. 19.00 Tv koledar. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Glasbena dogajanja. 21.30 Poročila. 21.35 Umetniški večer (do 23.15).

TV ZAGREB

Prvi program
9.00 Poročila, in poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.25 Počitniški spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Godunov (film), 23.00 Dnevnik, 23.20 Program plus

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Blondinke imajo prednost (film), 21.45 Pravi Dunajčan ne potone, 22.30 Šport, 22.45 Imenovali so ga Buldožer (film),

Drugi program
17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Bill Cosby, 18.30 Polet v pekel, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Afrika, 21.00 Dobri stari Čas?, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Resnica o Marilyn Monroe, 22.30 Nemogoča ljubezen (film),

TV MADŽARSKA

9.05 Počitniška matineja, filmi za otroke. 11.30 Studio '87, ponovitev. 17.35 Novi Reflektor, magazin. 18.50 Cim cim, literarne uganke za otroke, Ervin Lazar. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Valentina, španski film. 21.30 Pokazatelj, v gosteh pri Petru Verešu, ministru za zunanjo trgovino. 22.15 Izgubljena generacija, japonski dokumentarni film. 22.40 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Program za otroke: risanke. 18.00 Nora ljubezen — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 Tvd Stičišče. 19.45 Veronica — telenovela. 20.30 CRAZY BOAT — glasbena oddaja. 21.45 TVD Vsedanes. 22.00 Film: Napoleon v Austerlitzu. Igrajo: Orson Welles, Vittorio De Sica, Jean Marais, Claudia Cardinale, režija: Abel Gance. 00.10 Novice v nemščini in angleščini.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno 16.55 — Obvestila, 17.00 — O kulturi, 17.30 — Glasba-reklame-glasba, 18.00 — Mišmaš, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

Četrtek, 6. avgust
18.05—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 18.20 Poročila. 18.25 Osnovna šola tenisa. 18.35 Mali ribiči, oddaja za otroke. 18.55 Pastirske igre iz Semiča, folklorna oddaja. 19.10 Risanka. 19.20 Propagandna oddaja. 19.26 Vreme. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Propagandna oddaja. 20.00 Tednik. 21.00 Propagandna oddaja. 21.05 Maupassantove novele, 4. del francoske nanizanke. 22.05 Tv dnevnik. 22.20 Poletna noč (do 0.50).

TV LJUBLJANA — 2
17.00 Tv dnevnik. 17.30 Markova dekleta, otroška oddaja. 18.00 Kulturna dediščina: Dober dan, Vodnjan. 18.30 Premor. 18.40 Številke in črke — kviz. 19.00 Tv koledar. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Narodna glasba. 20.45 Poročila. 20.50 Dokumentarni večer. 22.20 Odprta knjiga. 22.50 Kronika Dubrovniških poletnih prireditev (do 23.50).

TV ZAGREB

Prvi program
9.00 Poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.25 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Panorama, 20.55 Izbrani trenutek, 21.05 Rožnati panter (film), 22.45 Dnevnik, 23.05 Program plus

TV AVSTRIJA

Prvi program
9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Glasbeni senik, 21.50 Konec dober, vse dobro (tv film), 23.15 Magnum

Drugi program
16.00 Šport, 17.00 Planet Zemlja, 18.00 Tv kuhinja, 18.30 Polet v pekel, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranjepolitični raport, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Šport, 22.20 Spomini

TV MADŽARSKA

9.05 TV doktor, 10 minut zdravniških nasvetov. 9.15 Čao, mami! 9.45 Počitniška matineja, filmi za otroke. 11.10 Koledar 1987, pon. 17.35 Z roko v roki, za umno prizadete. 17.40 Sotrpini, rehabilitacijski magazin. 18.05 Kratki film. 18.40 Tom in Jerry, risanka. 19.15 Žrebanje lota. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Kronska priča, 2. del. 21.10 Resna glasba. 21.15 Panorama. 22.15 TV dnevnik.

TV KOPER

17.00 Program za otroke: risanke. 18.00 Nora ljubezen — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 Tvd stičišče. 19.45 Veronica — telenovela. 20.30 Film: Vojna puščic. Igrajo: Jeff Chandlet, Maureen O'Hara, režija: George Sherman. 22.10 Tvd Vsedanes.

Prodam

GRADBENO PARCELO s temelji za hišo in dokumentacijo, prodam. Milan Krajnc, Radoslavci 13, p. Bučkovci. IN-18294

MOTORNO ŽAGO STIHL 0,41 ugodno prodam. Benko, Precetinci 18, p. Bučkovci. IN-18295

OBRAČALNIK PANONIJA, dobro ohranjen, prodam. Kolarič, Precetinci 42, p. Bučkovci. IN-18296

POSESTVO (2,5 ha), s stanovanjsko hišo in gospodarskim poslopjem, prodam. Anton Benko, Gajševci 6 a, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-18297

LADO 1200, letnik 1976, generalno obnovljena motor in karoserija, letnik 1985, prodam. Informacije: Filipič, Ljutomer, telefon popoldne: (069) 81 300. IN-18299

ZASTAVO 126 P /E, letnik 1985, registrirana, ugodno prodam. Kaštrun, Moravske Toplice, Levstikova 32. IN-17646

POMIVALNO KORITO, dolžina 1 m, hladilnik in štedilnik (2 plin, 4 elektrika), prodam. Murski Črnci 45 a. M-17648

OSEBNI AVTO AUDI 80 L, letnik 1968, neregistriran, z generalno popravljenim motorjem, dobro ohranjen, prodam. Jožef Toplak, Dobrovnik 244. M-17650

PŠENIČNO SLAMO, 100 bal, prodam. Telefon zvečer: 21 585. M-17651

AVTO ZASTAVO 750, letnik 1982, prodam. Melinci 37. M-17652

SEME RDEČE DETELJE IN SEME OLJNE REPICE (RIPSA) (za zeleno gnojenje), prodam. Beznovci 20, telefon: 76 978. M-17653

LEP GOZD IN DOBRO NJIVO takoj prodam. Brezovci 40. M-17654

ŠKODO 100 (tudi po delih), prodam. Krajna 22 d. M-17655

ŠKODO 120 LS, rdeče barve, letnik 1980, prodam za 1.800.000 din. Rakičan, Stefana Kovača 31. M-17656

STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem in nekaj zemlje v Veščici 49 prodam. Informacije: Krajna 20. M-17657

Kam na kozarček in pico?
Na Hotizo v Osmico!

ZASTAVO 101, letnik 1978, registrirano do 14. februarja 1988, prodam. Drago Beznec, Dankovci 40. M-17658

GOZD, 60 arov, prodam. Naslov v upravi lista. M-17659

RENAULT 4 TL, dobro ohranjen, prodam. Turnišče, Štefana Kovača 124. M-17660

LADA 1500 SL, generalno obnovljena, prodam. Turnišče, Štefana Kovača 81. M-17660

Gostilna Vogler Cankova vabi v soboto, 1. avgusta, na vrtno veselico. Igra ansambel Randez vous.

DVE GRADBENI PARCELI BLIZU RADENEC prodam. Telefon: 46 282. M-17661

ZASTAVO 128, prevoženih 22.000 km, prodam. Lenarčič, Beltinci, Krožna 12, telefon: 71 347. M-17662

HIŠO V BODONCIH prodam. Vprašati: Šalamenci 69. M-17663

JAWO 350, letnik 1983, ugodno prodam. Skledar, Kuzma 115. M-17664

VEČJO KOLIČINO TERVOLA (steklena volna), debelina 4 in 5 cm, prodam. Murska Sobota, Finžgarjeva ul. 20. M-17665

POHIŠTVO ZA SPALNICO z jogi vložki, odlično ohranjeno, in ročno izdelano volneno preprogo (2,5 × 3,5 m), prodam. Informacije po telefonu: 22 326, Ivana Regenta 29. M-17666

OPEL KADET 1,6, dizel, letnik 1985, s petimi vrati, prevoženih 19.000 km, prodam. Telefon: 26 567. M-17667

PODKLETENO HIŠO V III. GRADBENI FAZI, v Murski Soboti, 260 m², stanovanjske površine, prodam. Telefon: 21 177. M-17413

LADO 1500 SL prodam. Kranjec, Martjanci, telefon: 72 001. M-17538

GRADBENO PARCELO V BUČEČOVCIH prodam. Informacije v Radencih, Pionirska 3. M-17589

LENDAVSKO BELO VINO (z analizo), prodam. Telefon: 75 215. M-17668

STANOVANJSKO HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM, sadovnjakom, po želji tudi z njivami, na Gorici pri Murski Soboti prodam. Informacije vsak delavnik po telefonu: (061) 322 869. M-17669

DREVJE ZA POSEK NA KAPCI nujno prodam. Prodajni dan 2. avgusta od 10. ure naprej (pri pokopališču). Margit Rudaš, Kapca 100 M-17674

VINOGRAD z vinsko kletjo v Sovjaku, prodam. Informacije pri ovetniku Jožetu Ratniku, v Murski Soboti, Kidričeva 33 a, telefon: 21 209. M-17676

KOMBAJN »GRIME EVROPA SUPER« ZA KROMPIR in izruvalnik za krompir, dvoredni (čakovski), prodam. Ivan Holer, Dražen Vrh 32, p. Zg. Ščavnica. M-17677

PRIKOLICO ZA ŽIVINO prodam. Tišina 7, telefon: 26 408. M-17679

VINO (ŠMARNICA) naprodaj. Kobilje 50. LE-10870

MANJŠO PARCELO GOZDA NA DOLNJI BISTRICI IN FOTOGRAFSKI APARAT CANON prodam. Telefon: 75 577. LE-10872

MLATILNICO ZMAJ, 107 cm, železna konstrukcija, brezhibno, prodam. Gornji Slaveči 1. M-17680

OPEKO ZA ZIDAVO MODUL 6, 2500 kosov, prodam. Prosečka vas 34. M-17681

SLAMOREZNICO prodam. Lipa 3. M-17682

GRADBENO PARCELO V MOŠČANCIH, 300 m oddaljeno od glavne ceste, avtobusne postaje in trgovine, prodam. Informacije v Moščancih 52, od 1. do 10. avgusta 1987. M-17683

NJIVE, POVRŠINA 26,22 a, parc. št. 169, v Moščancih 52, prodam najboljšemu ponudniku. Informacije od 1. do 10. avgusta v Moščancih. M-17683

VODOVODNO ČRPALKO z rezervoarjem, 180 l, in 3-fazni elektromotor, ugodno prodam. Štefan Hozjan, Mala Polana 30. M-17684

ENODRUŽINSKO HIŠO na 10-arski parceli (brajde, vrt), takoj vseljivo, po zelo ugodni ceni prodam. Bakovci, Kroška 47, pri Murski Soboti. M-17685

BELO IN RDEČE VINO (po 400 din l), prodam. Noršinci 32, p. Martjanci. M-17686

KRAVO S TELETOM (tretjim) prodam. Tešanovci 12. M-17688

ZASTAVO 750, registrirano do oktobra (zadaj je zgorela inštalacija), letnik 1976, prodam. Motvarjevci 10. M-17689

MOPED AVTOMATIK, star štiri mesece, prodam. Emil Kežmah, Rakičan, Lendavska 19. M-17690

OPEKO MODUL, 600 kosov, 300 kg železa in rabljeno strešno opeko biber, prodam. Lucu, Adrijanci št. 4. M-17691

RDEČE VINO, 500 l, prodam. Jakob Klemenčič, Rihtarovci 4, Radenci. M-17692

OHROVTOVO SEME PRODAM. Satahovci 32. M-17693

BREJO KRAVO, vozno, prodam. Naslov v upravi lista. M-17694

GOZD V PANOVCIH, 1,50 ha, prodam ali menjam za samonakladalnik. Cifer, Panovci 40. M-17695

SILAŽNI KOMBAJN HAGEDORN, v dobrem stanju, ugodno prodam. Rankovci 11, p. Tišina. M-17526

RDEČE IN BELO VINO (po izbiri) prodam. Beznovci 30. M-17696

RDEČE VINO (klinton, jurka) prodam. Vprašati po telefonu: 25 117. M-17697

GRADBENO PARCELO, 35 arov, z lokacijskim dovoljenjem, pri Murski Soboti, prodam. Telefon po 20. uri: 24 664 ali do 10. ure: 22 210, interna 384. M-17698

PEČ ZA CENTRALNO OGREVANJE, primerno za poč. hišico, 17.000 kalorij, in več peči na olje prodam. M. Sobota, Partizanska 50, telefon: 22 037. M-17699

MOPED 14 M, koruzo na storžih in slamo v balah prodam. Mlajtinci 26, p. Martjanci. M-17367

RENAULT 4 GTL, star 3 leta, prodam. Trstenjakova 26.

500 litrov kakovostnega vina prodam. Franc Gregor, Radenci 31.

BARVNI TV SPREJEMNIK LOEVE-OPTA, ugodno prodam. Telefon popoldne (0697) 81 668. UN-18301

MOPED 15 SLC ugodno prodam. Vaupotič, Babinci 34, p. Ljutomer. IN-18300

KOMBAJN 780, odlično ohranjen, prodam. Kombajn 132-133, »vreča-bunker«, kupim. Naslov v upravi lista. IN-18302

WARTBURG, letnik 1976, prevoženih 60.000 km, ugodno prodam. Evgen Balek, Pordašinci 12, p. Prosenjakovci. N-17701

BARVNI TELEVIZOR GORENJE prodam. Murska Sobota, Okt. revolucije 24. M-17702

TRAKTOR IMT 533, v dobrem stanju, s kabino, prodam. Cena 190 SM. Jože Fras, Spodnja Voličina 119, pri Lenartu. M-17703

AVTO FIAT 750, letnik 1979, prodam. Cena po dogovoru. Alojz Kerec, Ivanjševski Vrh 46, p. Ivanjci. M-17704

PRALNI STROJ GORENJE prodam. Kerčmar, Murska Sobota, Lendavska 25, telefon: 23 790. M-17706

KOMBAJN KÖDOLBÖM, pripravljen za žetev, prodam. Informacije: Bukovica 29. M-17708

KRAVE (ena s teletom, druge breje), prodam. Rakičan, Panonska 40. M-17709

NOVO ROTACIJSKO KOSO BRK 135, ugodno prodam. Alojz Novak, Ženik 21, Videm. M-17710

GOSTILNA HORVAT—LOVENJAK, POLANA 40 pri MURSKI SOBOTI, obvešča vse svoje cenjene stranke, da je gostilna zaradi letnega dopusta
ZAPRTA
od 27. julija do vključno 12. avgusta
PO TEM DATUMU SE ZA OBISK SPET PRIPOROČAJO. CENJENIM GOSTOM SO VEDNO NA VOLJO DOMAČE SPECIALITETE IN SPECIALITETE IZ GOB.

GRADBENO PARCELO in njivo v Gornji Bistrici prodam. Oglasite se v Gornji Bistrici 183 pri Ivanu Lebarju. M-17711

BALIRANO SLAMO prodam. Murska Sobota, Partizanska 16. M-MM

PEUGEOT 504, prevoženih 140.000 km, star osem let, prodam. Anton Kegl, Podgorje 30, Apače. M-17731

FIAT 126 P in male pujske prodam. Tropovci 8. M-17734

POLOVICO HIŠE (nadstropje), spodnji del je trgovina Mercator, v središču Šalovec št. 168, na Goričkem, prodam. Cena 800 SM. Ključi in informacije pri Mariji Žiško, Šalovci 164 ali po telefonu: (065) 81 167. M-17738

HLADILNIK ugodno prodam. Marija Flisar, Murska Sobota, Stara 4, telefon: 24 531. M-17739

SALONITNE PLOŠČE (6-rebrne, 90, anhovo), podstrešni okni EKO (75 × 112) in 350 strešnikov (mediteran, mali val), prodam. Telefon: 76 657. M-MM

MLADO KRAVO, brejo deveti mesec, prodam. Franc Šadl, Kruplivnik 35, p. Grad. M-17740

ZASTAVO 750, starejši tip, prodam. Šalamenci 46. M-17741

ENOSOBNO STANOVANJE, centralno ogrevano, vseljivo maja 1988, prodam. Kocljeva 6 a, stanovanje 9, pri Domu tehnike, Murska Sobota. M-17743

TRAKTOR ZETOR 5011, prodam. Štefan Gjerkeš, Turnišče, Pod logom 9. M-17745

MALE PUJSKE PIETRENE in TELIČKO, črne pasme, prodam. Krajna 12. M-17748

TRAKTOR STEYR 430 in koso prodam. Bakovci, Prečna 18. M-17749

OPEL REKORD, v voznem stanju, prodam. Dokležovje 38. M-17750

OBVESTILO!
Pri zahvali za Vinkom ERJAVCEM, upokojenim kamnosekom iz Beltinec, je med tistimi, ki so svojcem pomagali pri pogrebu in v težkih trenutkih bolezni, pomotoma izostalo: stanovski kolegi — beltinski obrtniki. Erjavčevi

POROČNO OBLEKO št. 38 prodam. Informacije po telefonu: 72 606. M-17713

ZASTAVO 101, letnik 1981, ugodno prodam. Ogled vsak dan od 18. do 20. ure. Vlado Roškar, Murska Sobota, Cankarjeva 83. M-17716

KOMBI PEČ, skoraj novo, prodam. Gradišče 17. M-17718

VRATA IN MENJALNIK ZA WARTBURG LIMUZINO, ugodno prodam. Franc Kralj, Vučja vas 40. M-17719

DIANO 6 LC, letnik 1979, v dobrem stanju, ugodno prodam. Murska Sobota, Ulica ob kanalu 11. M-17721

ZASTAVO 101, letnik 1979, 70.000 km, prodam za 100 M. Telefon: 26 726. M-17722

KRAVO, staro šest let, brejo osem mesecev, in telico, brejo devet mesecev, kontrola A, prodam. Čepinci 45. M-17724

OJAČEVALEC MARŠAL (za 10 SM) in električno kitaro FENDER (za 23 SM), s kovčkom, prodam. Drago Košič, Banovci 2 d. M-17725

LESENO LOPO (7 × 4 m), krito z opeko, prodam. Nemčavci 15 a, telefon po 15. uri: 23 659. M-17727

MEŠAN GOZD, zrel za posek, 54 arov, prodam. Koloman Flisar, Pečarovci 10. M-17728

PŠENIČNO IN RŽENO SLAMO prodam. Rakičan, Panonska 19, telefon: 23 088. M-17729

PARCELO S STARO HIŠO V KUPŠINCIH prodam. Informacije: Tešanovci 38 a, telefon od 19. do 20. ure: 48 327. M-17730

RAZNOVRSTNA RABLJENA OKNA IN VRATA prodam. Mladen Zec, Murska Sobota, Mikloša Kuzmiča 41. M-17744

MOPED s tremi prestavami (izpit ni potreben) prodam. Naslov v upravi lista. M-17751

OSEBNI AVTO GS KARAVAN, registriran do konca leta, in KOMBAJN ZMAJ 780 prodam. Trnje 150. M-17752

SILAŽNI KOMBAJN SK 80 in TRAKTOR STEYR 430 ter KOMBI VW TRANSPORTER prodam. Nedelica 76. M-17753

BALIRANO SLAMO prodam. Ivanci 80, p. Bogojina, telefon: 76 343. M-17755

RENAULT 18, letnik 1983, junij, zelo dobro ohranjen, zaščiten, prodam. Beltinci, Panonska 83. M-17756

GOSTILNA ZADRAVEC, BREZOVCI, vabi v soboto, 1. avgusta 1987, ob 20. uri na
VRTNO VESELICO
Igral bo ansambel FINESE.

MOTORNO KOLO in MOPED T 12 prodam. Veržej, Mladinska 23. M-17757

ZASTAVO 101, obnovljeno, prodam. Murska Sobota, Štefana Kovača 21. M-17758

OPREMO ZA OTROŠKO SOBO prodam. Informacije vsak dan: telefon 21 572. M-17759

DESKE, 5 cm, 2 m³, ugodno prodam. Telefon: 77 027. M-17760

STREŠNO OPEKO, malo, in avto WARTBURG, letnik 1974, neregistriran, prodam. Tešanovci 111. M-17761

MOPED APN, malo rabljen, in pralni stroj prodam. Milan Osterc, Veržej, Maistrova 16. M-17762

ŽETVENI KOMBAJN KLEISON, širina kose 4 m, in sejalnico OLT za koruzo prodam. Alojz Kralj, Spodnja Ščavnica 71. M-17763

GOSTILNA HORVAT BODONCI
priredi v nedeljo, 2. avgusta, ob 12. uri
VELIKO VRTNO VESELICO
Igral bo ansambel Zrelo klasje.
Vabljeni!

zaposlitve

TROBENTAČ, ki bi želel sodelovati v ansamblu, naj se oglasi po telefonu: (069) 70 000. IN-18298

AVTOPREVOZNIK IŠČE ŠOFERJA. OD po dogovoru. Ižakovci 65. MM-1707

NATAKARICO ZA DELO V BIFEJU ZAPOSLIM. Hrana in stanovanje v hiši. Sobote, nedelje in prazniki prosto. Nastop takoj. Jože Sedevčič, Šmartno 50, pri Litiji. M-17714

STAREJŠO ŽENSKO sprejmem za gospodinjstvo k starejšemu upokojencu. Naslov v upravi lista. M-17732

MOŠKI, star 40 let, išče delo na kmetiji (julij, avgust). Štefan Režonja, Lačaves 37, Kog. M-17764

RAŠICA
tovarna pletenin ljubljana

RAŠICA tovarna pletenin
Ljubljana
tozd otroške pletenine
BELTINKA Beltinci

Rezultati, ki jih dosegamo, nas uvrščajo med tiste kolektive, za katere se trdi, da zadovoljivo obvladujejo svoje delo tudi v teh težkih časih. Vendar mi s tem nismo zadovoljni. Nekatere naloge obvladujemo boljše, druge slabše. Mi, ki odgovarjamo za rezultate tozda in DO, si zato želimo imeti več znanja, da bomo lahko kos vsem sedanjim in bodočim nalogam. Zavedamo pa se, da brez pomoči mlajših, prodornejših sodelavcev tem nalogam ne bomo v celoti kos. Zato si želimo, da se nam vsi tisti, ki si želijo delati z nami; tj. tisti, ki se ne bojijo trdega in napornega, vendar zanimivega in kreativnega dela, priključijo. Zato

vabimo v naše delovno okolje

mlade strokovnjake — začetnike
— z visoko oziroma višjo izobrazbo tekstilne smeri — kot pripravnike, bodoče perspektivne kadre, za opravljanje najodgovornejših del in nalog v temeljni organizaciji.

Če vas to zanima in nas želite spoznati in imate zahtevano strokovno izobrazbo, se oglasite pri nas.
Želimo si razgovor z vami, kjer se bomo medsebojno spoznali in predstavili. Za razgovor se najavite po telefonu 71-010 — int. 16, tov. Barbariču — vodju SKS tozda, in to v 15 dneh od te objave.

Naročniki Vestnika v tujini

Te dni preživljate dopustniške dni v domovini. Če še niste poravnali naročnine Vestnika, vas prosimo, da to storite in se oglasite na upravi Vestnika, Titova 29/I, v M. Soboti ali na uredništvu Nepujsaga v Lendavi, vsako sredo od 8. do 12. ure pa tudi v upravnih prostorih sejmišča v Gornji Radgoni.

Prodam

FIAT 126 P prodam. Černelavci, Gederovska 30. M-17768

STAREJŠO HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM in nekaj zemlje prodam. Informacije pri Olgi Drvarič, Markišavci 45, ali Zoltanu Čahuku, matičarju, Križevci v Prekmurju. M-17769

ZASTAVO 750, v dobrem stanju, prodam. Fokovci 47. M-17770

ELEKTRIČNI BOJLER, 50 l, malo rabljen, prodam. Telefon: 77 084. M-17771

ZASTAVO 101, letnik 1977, v dobrem stanju, prodam. Kobilje 41. M-17772

***

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali lederi, pokličite
IZOLACIJSKI SERVIS
F. Najdinjak
G. Slaveči 6, KUZMA
(069) 78 271
Popravilo z garancijo opravimo na vašem domu.

ŠKODO (po delih), prodam. Marko Rous, Črenšovci 149. M-17775

ELEKTRONIK 90 PRODAM. Vadarci 27, telefon: 76 856. M-17778

HARMONIKO MELODIJA, 120-basno, prodam. Telefon: 22 973. M-17779

ŠKODO 110 L in električno kitaro tamaci ter dva rabljena mopeda tomos 3 — vse ugodno prodam. Telefon: 77 033. M-HH

ZASTAVO 101, letnik 1975, obnovljeno, ugodno prodam. Flisar, Ropoča 64. M-17780

POHIŠTVO ZA SPALNICO TER POLICE S PREDALI in štiri fotelje za dnevno sobo oziroma kabinet (izdelano po naročilu), prodam. Karoli, Murska Sobota, Vrtna 3, telefon: 23 011. M-17782

BALKONSKO OKNO Z VRATI (120 × 125) in (70 × 250), z dvojnim steklom, prodam. Telefon popoldne: 48 230. M-17783

RENAULT 4, obnovljen, dobro ohranjen, ugodno prodam. Gorica 76. M-17784

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, malo rabljen, in košarico za dojenčka, z opremo, prodam. Sreš, Bakovci, Stara 9. M-17785

vsak četrtek **VESTNIK**

HONDO CB 500 R prodam. Stanko Žitek, Rakičan, Kotna 12. M-17773

JAWO 350, letnik 1983, zelo ohranjeno, prodam. Cena 500.000 din. Telefon: 21 507. M-17774

OSEBNI AVTO WARTBURG, letnik 1978, obnovljen, registriran, prodam. Janez Hanc, Črenšovci 10 a, popoldne. M-17777

PRAŠIČA ZA ZAKOL, 130 kg, ter večjo količino košar prodam. Vaneča 23. M-17786

KRAVO, staro pet let, brejo osem mesecev, prodam. Vučja Gomila 107. M-17787

ZEMLJO, primerno za vikend, do 15 arov, prodam. Naslov v upravi lista. M-17788

ZMAJ 780, ugodno prodam. Poznanovci 21. M-17790

Kje si ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

V SPOMIN

31. julija bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek, brat in stric

Franc Panker

iz Stahovec

V naših srcih boš živel do konca naših dni. Hvala vsem, ki se ga še spominjate!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

VESTNIK

Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer, Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 29/I. Ureja uredniški odbor:
Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Jus Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Majda Horvat, Bojan Peček, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383: direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Polletna naročnina 7.000 din, naročnina za delovne organizacije 15.000 din, letna naročnina za tujino: 322 šilingov, 46 mark, 24 kan. dol., 18 am. dol., 38 šv. frankov. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Cena posamezne številke je 350 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

kupim

ELEKTRONSKE ORGLE kupim. Naslov v upravi lista. M-17673

STREŠNO OPEKO KIKINDA kupim. Marija Hari, Selo 79. M-17736

HIŠO V RADENCIH ALI V GORNJI RADGONI, lahko nedograjeno, z malo več zemlje, kupim. POD ŠIFRO »ZDOMEC«. M-17742

razno

UPOKOJENEC, star 61 let, brez obveznosti, s stanovanjem in avtom, želi spoznati osamljeno, dobrosrčno žensko, po možnosti s svojim domom, ki si želi dobrega prijatelja in gospodarja. Kratek opis in naslov pošljite na upravo Vestnika pod »POMURJE«. M-17649

ZA HIDROIZOLACIJO BREZ IZSEKOVANJA, Z INJEKCIJAMI ZA DRENAŽE, za izolacijo vlažnih prostorov in prostorov, ki jih zaliva voda, se oglasite na naslov: Janez Hak, 69223 Dobrovnik 244. M-17650

NJIVE (2 ha) in TRAVNIKA (1 ha) pri Benediku na Goričkem dam v najem. Naslov v upravi lista. M-17700

VPELJAN LOKAL V SREDIŠČU LENDAVE dam v najem. Naslov v upravi lista.

Sobe

SOBO V MURSKI SOBOTI iščem. Naslov v upravi lista. M-17726

PRAZNO ALI OPREMLJENO SOBO ALI STANOVANJE V GORNJI RADGONI ALI M. SOBOTI išče mama z odraščajočo hčerko. V prostem času lahko pomagam. Kerbiš, Trate 7 a, p. Zg. Velka. M-17715

SOBO s souporabo kopalnice oddam s 1. avgustom moškemu. Irma Flisar, Murska Sobota, Mladinska 20 a. M-17735

ZAHVALA

Po kratki, težki bolezni, je tiho odšel od nas

Pavel Gašparič

gostilničar v pokoju iz Kobilja

Iskreno se zahvaljujemo medicinskemu osebju bolnišnice v Murski Soboti, sestri Giti, predstavnikom Krajevne skupnosti in Gasilskega društva za poslovilne besede in častno stražo, g. župniku in pevcem, sorodnikom, botrini, prijateljem in znancem, dobrim sosedom za vsestransko pomoč v težkih trenutkih, ter vsem, ki ste nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali cvetje in ga 29. junija 1987 pospremili na zadnji poti.

Vsem še enkrat — najlepša hvala!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 40. letu starosti nas je za vedno zapustila draga žena, mama, hčerka, snaha in sestra

Irena Roposa

iz Gornjih Slaveč

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, drago pokojnico pa pospremili na njeni zadnji poti in ji poklonili vence ter šopke.
Posebna hvala sosedam Hajdinjak in Rac-Škodnik ter učencem in učiteljem OŠ Kuzma.
Prisrčna hvala med. osebju internega oddelka v Rakičanu, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede.

Žalujoči: mož Jože, sin Dušan, hčerke Renata, Elizabeta in Marija z družino, mama, tast in tašča, sestra in drugo sorodstvo

---

Kako je hiša strašno prazna,
odkar v njej moža in očeta ni.
Ta izba, prej tako prijazna,
odljudna, tuja se nam zdi.

V SPOMIN

1. avgusta bodo minila tri leta, polna žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in dedek

Franc Marič

iz Rogašovec

Iskrena hvala vem, ki se ga še spominjate, njegov poslednji dom krasite s cvetjem in na preranem grobu prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI TVOJI NAJDRAŽJI

Spomin na mater pokopano
komu ni svet, komu ni drag?
Umrje mati vsem prerano,
naj tudi sto užije let.

ZAHVALA

Tiho in mirno je v 87. letu starosti zatisnila trudne oči naša nadvse draga mama, babica in prababica

Marija Kuzma

iz Ižakovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste našo mamo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ali za maše, nam pa izrekli sožalje.
Posebna zahvala g. župnikoma Antonu in Andreju Marošu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: OTROCI Z DRUŽINAMI

ZAHVALA

V 87. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama, prababica

Barbara Raduha

posestnica
iz Ljutomera

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom ter ostalim, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.
Prisrčna zahvala vsem za darovano cvetje in vence ter prispevke v humanitarne namene.
Hvala govorniku Karlu Ficku za poslovilne besede ob odprtem grobu, g. župnikoma za lep pogrebni obred in godbeniku za odigrano »Tišino«.

VSI NJENI

Smrt ji je rekla: Ti, malo postoj,
toda ona je hitela v upanju,
da bo do cilja prispela, kajti vedela ni,
da neozdravljiva bolezen nad njo bedi,
ki ji za vedno jemlje moči.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa, nas je v 63. letu starosti zapustila draga žena, mama in stara mama

Katarina Solar

iz Prosenjakovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali, darovali vence in šopke, za maše ali v humane namene in jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.
Iskrena hvala medicinskemu osebju internega oddelka, posebno dr. Kološevi in dr. Horvatu, ki so ji v času bolezni dajali upanje in ji lajšali bolečine, pevcem, govornici KS za poslovilne besede in kolektivu Pletilstva Prosenjakovci.

Žalujoči: mož Julius, hčerka Štefka z družino in sestra Lojzka z družino

---

Kje si ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 75. letu starosti zapustil dragi mož, oče, stari oče in brat

Alojz Kovač

iz Sodišinec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter nam izrekli sožalje.
Posebej hvala g. župniku, godbi na pihala in pevcem za odigrane in odpete žalostinke, gasilskemu in čebelarskemu društvu ter kolektivu Intesa iz Gornje Radgone.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

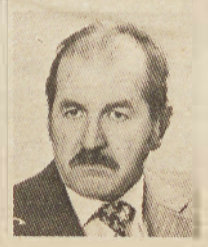

Kje si ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas.

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, stari oče in brat

Evgen Kisilak

iz Donjih Slaveč

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in šopke.
Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred in pevcem ter ZB.

Žalujoči: VSI, KI SMO GA IMELI RADI

Zakaj si moral nam umreti,
ko pa s tabo je bilo lepo živeti?
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.

ZAHVALA

V 43. letu starosti nas je po težki in hudi bolezni zapustil naš dobri mož, oče, sin, brat, zet in svak

Janez Horvat

iz Kroga

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, dragemu pokojniku darovali vence in cvetje ter ga v tako lepem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti.
Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom za poslovilne besede, DO Mura iz Ljutomera in M. Sobote, Zavodu za ekonomiko in urbanizem iz M. Sobote, BD Mura in RK iz Kroga ter zdravniškemu osebju splošne kirurgije iz Maribora in VVO iz Kroga.

Žalujoči: žena, sin, mama, sestra in brata z družinami, drugo sorodstvo in vsi, ki so ga imeli radi

---

Ne morem iz zemlje, kot dobra semena,
da zopet bi segli si v tople dlani,
ne moreš, nad tabo je krsta lesena in
grob je nad tabo, tišina prsti.

V SPOMIN

28. julija je minilo boleče leto, polno žalosti, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast in zet

Geza Kandal

iz Moravskih Toplic

Grenko je spoznanje, da te ni in da te ne bo nikoli več med nami, toda v naših srcih še živiš in boš živel do konca naših dni.
Hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

Martina Horvata

iz Bogojine 175

ki nas je v 62. letu starosti za vedno zapustil, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.
Lepa hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovilne besede.

Žalujoči: žena Katarina, sinova Jože in Gusti ter hčerki Ivanka in Marija z družinami, mama, sestri Marjeta in Rozalija z družinami, brat Anton z družino in drugo sorodstvo

V rekordnem času

Dolnji Slaveči so vas z okoli 500 prebivalci. Nekoč so imeli šolo in takrat je bilo, pravijo domačini, kulturno življenje bolj pestro. Danes otroci obiskujejo šolo pri Gradu. Želja, da bi ustvarili boljše razmere za delovanje gasilskega društva, mladine in vseh krajanov, je naposled uresničena. Pred nedavnim so zgradili nov vaški dom, ki jih je veljal 5,6 milijona dinarjev. V njem bodo imeli dvorano, dve garaži, kuhinjo, sanitarije, prostori za krajevno samoupravo pa bodo še naprej v starem domu. Največ truda so v gradnjo doma vložili gasilci, saj bodo lahko bolje delali. Gasilsko društvo je najbolj aktivno, v vasi šteje okoli 50 aktivnih članov, veliko pa je tudi podpornih.

Društvo slavi 70-letnico delovanja. Novi vaški dom so zgradili v treh tednih, seveda pa bo ostalo še veliko dela, toda dom lahko že ta trenutek sprejme pod streho gasilce in občane. Vsako jutro je pri gradnji sodelovalo 20 občanov, zato ni čudno, da je delo potekalo brez ovir. Delež za gradnjo doma je prispeval vsak občan, zato je dom njihov; upajo da bodo v njem ponovno poživili delovanje kulturnega društva.

Jani D.

Krajevna skupnost Rakičan je uresničila še eno nalogo iz referendumskega programa. Ob cesti Murska Sobota—Lendava so postavili dve okolju primerni avtobusni čakalnici. Upajmo, da ne bosta prehitro skaženi z raznimi plakati.

Foto: Janko Stolnik

— LIPA —

Slavili bodo

Lipljani bodo prvo nedeljo v avgustu praznovali krajevni praznik. Vas slovi po rodovitni in dobro obdelani zemlji ter uspešnih kmetovalcih, zato je ta dan zanje še toliko bolj prazničen, saj bodo odprli težko pričakovano trgovino s surovinami za kmetijstvo ter kmetijsko mehanizacijo.

Trgovino je zgradila temeljna zadružna organizacija Beltinci, velika pa bo 240 kvadratnih metrov.

Za praznični dan so pripravili naslednji program prireditev: dopoldan bo seja zadružnega sveta temeljne zadružne organizacije Beltinci, pripravili bodo povorko s prikazom kmetijskega orodja in mehanizacije, popoldan pa kulturni program. M. H.

Polana pri Murski Soboti

Mlačev z magánjárom

Da nekdanji običaji v času mlačve ne bi zatonili v pozabo, predvsem pa z željo, da bi jih spoznali tudi mlajši, so poskrbeli vaščani Polane pri Murski Soboti. Tu bodo v nedeljo, 2. avgusta, ob 9. uri predstavili nekatere žetvene običaje in prikazali mlačev z maganjárom. Po 35 letih bo tako v tej vasi ponovno »zafüčkala« lokomobila, obiskovalci pa bodo lahko videli celotne priprave na mlačev.

Organizatorji pričakujejo, da si bo to enkratno prireditev ogledalo veliko obiskovalcev od blizu in daleč, saj takšnih prizorov danes v naših krajih več ni videti. Za to priložnost pripravljajo v Polani tudi posebno ponudbo domačih specialitet, saj bodo obiskovalci dobili mašinske pogače, na voljo pa bodo tudi retaši iz krušne peči in druge dobrote.

VČASIH JE OB ŽETVI V VASI PO POGAČAH DIŠALO . . . Da, tako je bilo včasih, letos pa je bilo mnogokje, tako kot v Brezovcih — vse v znamenju žetvene neučakanosti in prestiža. Kombajnist Geza Vučak iz Kupšinec več ni vedel, koga bi poslušal, kam bi se najprej zapodil s kombajnom . . .

Foto: Janko Stolnik

Transformator in čakalnica

Odkar so v Radmožancih postavili nov transformator, je oskrba z električno energijo boljša, manj se kvarijo gospodinjski aparati, še zlasti razveseljivo pa je, da je tudi v večernem času boljša elektrika, včasih je bila namreč zelo slaba. Radmožančani so ob transformatorju postavili tudi majhno avtobusno čakalnico, da imajo potniki vsaj streho nad glavo. V vasi se v zadnjih letih veliko gradi, kaže, da se mladi vračajo v vas.

Jani D.

Čistilne naprave: ena deluje, druge gradijo

Komunalna skupnost občine Lendava je nosilec gradnje čistilne naprave za mesto Lendava in okolico. To gradnjo sofinancira s 40 odstotki območna vodna skupnost Mura, naprava pa je tudi v referendumskem programu. Po daljših pripravah se je letos začela gradnja druge faze, v kateri bodo uredili pretočne bazene in črpališče, v prihodnjem letu pa naj bi kupili opremo. Zaradi določenih omejitev bodo dela zamujala, vendar pa v komunalni skupnosti menijo, da bo Lendava čez dve leti dobila čistilno napravo. Medtem ko čistilno napravo v Lendavi gradijo, pa uspešno dela takšna naprava v Ina Nafti. Ogledovat si jo prihaja več ljudi iz slovenskih delovnih organizacij, saj je bojda edina, ki uspešno dela. Nanjo sta navezana še Lekov in Zlatorogov obrat, kemično in biološko pa lahko očisti odpadle vode od 70 do 80 odstotkov. V Ini Nafti sicer nasploh veliko pozornost namenjajo varovanju človekovega okolja; uredili so odlagališča odpadnih nevarnih tekočin in mesta, kjer takšne odpadne tekočine zažigajo.

Jani D.

SUŠENJE PŠENICE — Letošnja žetev je bila dokaj bogata in kmetijci so pšenico v glavnem prodali. To pa seveda ne pomeni, da so ostale domače kašče povsem prazne! Pri Kustevčevih na Dolnji Bistrici so prejšnji teden na ponjavah dodatno posušili pšenico in šele potem so jo shranili. Čez dan je bilo treba pridelek nekajkrat premešati, in za to so bile najbolj primerne lesene grablje.

Foto: Š. S.

— Lemerje —

Gasilske vaje

Čeprav je močno deževalo, so 26. julija v Lemerju uspešno izvedli vaje zenkovskega sektorja. Vsi sodelujoči so se izredno potrudili. Pri članih so bili najuspešnejši Strukovci, pri mladinkah in mladincih pa Bodonci.

-fk-

— Gederovci —

Razvili so gasilski prapor

Minulo nedeljo so pripravili gasilci v Gederovcih večjo slovesnost ob razvitju društvenega prapora, ki je pritegnila številne vaščane in gasilce iz štirinajstih društev.

Gasilsko društvo v tem obmejnem kraju je kljub finančnim težavam kar dobro opremljeno. Zgradili so nov dom, imajo vso potrebno opremo in vozila, končno pa so preskrbeli tudi sireno. Ob tem pa nenehno skrbijo za usposobljanje gasilcev.

Na slovesnosti sta prejela republiški priznanji Štefan Šinko in Janez Jug.

F. K.

Fukserova banda

Ni bilo vasi na Štajerskem in v Prekmurju, da pri kaki hiši še ne bi igrali dečki iz Fukserove bande, se je pohvalil vodja te »bande«, Rudolf Kuzmič iz Vidonec. Srečali smo ga na minulem tekmovanju harmonikarjev v Moravskih Toplicah, kjer je bil eden najstarejših tekmovalcev. Čeprav ima že 66 let, še rad prime v roke svoje inštrumente. V Moravske Toplice je hotel priti že lani, vendar ni imel prevoza. Letos je bil trdno odločen, da bo nekako le prišel — potoval je skoraj cel dan, saj zaradi praznika avtobusi niso vozili. Ko smo ga vprašali, kako bo prišel domov, je dejal da se bo že kako znašel . . . sicer pa, kakor dolgo mu bo lepo, bo ostal, potem pa pot pod noge, pa peš, če ne bo šlo drugače. Kako spoznati pravega ljudskega muzikanta? Verjetno je tudi to ena izmed njegovih značilnosti (da je rad v veseli družbi), najpomembnejše pa je veselje do glasbe. Lahko se namreč naučiš igrati v glasbeni šoli, tako kot mnogi mladi, toda če nimaš posebnega veselja do glasbe, je to znanje brez prave vrednosti.

Rudolf se je naučil igrati kot mlad fant čisto sam. Stric mu je kupil neko staro harmoniko in na tisti je začel igrati in prepevati zraven stare pesmi kot Micka, kaj tajiš . . . Takoj po šoli je začel igrati po gostijah, kakih 15 let je igral na diatonično harmoniko, nato pa si je kupil saksofon in to je njegov najljubši inštrument, igra pa tudi trobento. Povedal nam je:

»Saksofon sem igral čez 40 let. Sedaj ga imam goma, vendar nanj več ne morem igrati, ker nimam zob. Kljub temu je moja največja želja, da bi še enkrat zaigral na saksofon. Tudi igranja na trobento sem se sam naučil. 1947 sem igral v mariborski pihalni godbi. V moji Fukserovi bandi sta igrala tudi Vlaj in Lukač, vendar se jih je v teh dolgih letih veliko menjalo. Zdaj pa me prsti več ne ubogajo. Danes zjutraj sem si jih tepel s kuhalnico, da bi me bolj ubogali, pa ni nič pomagalo.

Kdor je pravi muzikant, tega do groba ne pusti.«

In tudi Rudolf Kuzmič bo verjetno vse do konca svojih moči ostal zvest inštrumentom. Ker ne more več igrati na priljubljeni saksofon, se je spet oprijel »frajtonarce«, katero so v preteklosti preveč zanemarjali.

Bernarda Peček

Riba in pol iz bakovske kamenšnice

Deset okroglih kilogramov tehta krap na naši sliki, ki ga je pred kratkim iz bakovske kamenšnice izvlekel Jože Lebar z Jezer. Ravno zaradi tega, ker je doma tako blizu kamenšnice, mu je to tudi uspelo, saj je potem, ko mu je »nekaj velikega« najprej strgalo pretenko ribiško vrvico, s kolesom odhitel domov, vzel debelejšo in močnejšo vrvico, se vrnil in kmalu za tem ulovil tale kapitalni primerek. Nekateri sicer pravijo, da to še zdaleč ni največja riba, kar jih je mogoče uloviti v bakovski kamenšnici, vendar naj ti najprej ujamejo vsaj takšno.

J. P.

GORIČKA RAPSODIJA V MODREM — Pred tremi leti se nam je ob ledavskem jezeru v Kraščih na Goričkem zapisalo: narava ponuja, turizem zamuja. Za vsak primer smo dodali: domačini so naveličani obljub, obiskovalci razočarani, odgovorni pa so se doslej vse prevečkrat šli dvogovora, gluhih. Po treh letih samo domačini niso vrgli puške v koruzo, marveč podjetno in solidarnostno poprijeli, uredili dobršen del obale, zgradili pomol, psotavili kažipote . . . Med najbolj požrtvovalnimi je prav gotovo Anton Kous (desni na pomolu), ki ima tudi druge načrte. Prvi obiskovalci se hladijo v »goričkem morju« in rekli so, da jim kar prija. B. Ž.

V vrtcih dovolj prostora?

Čeprav v tej vročini nikomur ni za globoko razmišljevanje o problemih, ki nas čakajo jeseni, se v Lendavi vendarle trudijo, da bi do jeseni uredili vse potrebno da bi zaživelo delo otroških vrtcev. Kakšno je stanje na področju otroškega varstva?

V dveh vrtcih v Lendavi bo 16 oddelkov, v Turnišču 6, štirje v Črenšovcih, po trije oddelki v Dobrovniku, Dolgi vasi in Gaberju, dva v Petišovcih, Bistricah in V. Polani, po eden oddelek pa v Čentibi, Dolini, Hotizi, Kobilju in Genterovcih. V vseh otroških vrtcih bo dovolj prostora za vse, toda prenehati bo potrebno z navado, da starši, ki živijo v okolici Lendave, vozijo otroke v vrtec v Lendavo, čeprav imajo tudi v svoji vasi vrtec. Tako bo zaseden vsak oddelek, Lendava pa se bo izognila gneči.

Jani D.

Zakaj tako?

Zdravniška etika na izpitu

Bilo je vroče poletno popoldne, ko se na dvorišču ustavi avto Stanislava Žnidariča, začasno zaposlenega v ZR Nemčiji. Ker je že obupal, se je odločil za izpoved novinarju. Takole se glasi njegova zgodba: »Že dolgo časa sem zaposlen v Nemčiji. Doma je ostala moja mama, ki že dalj časa boleha, saj je bila že večkrat na zdravljenju. Minuli ponedeljek je z možem šla na vrt in nazaj grede ji je nenadoma postalo slabo. Omahnila je in se istočasno udarila po glavi, iz ust pa je začela krvaveti. Sosedje so pomagali, da so jo prenesli domov, in takoj, to je bilo okoli 13.30, smo poklicali rešilca. Oglasila se je zdravnica dr. Ljubica Gašparac in zavrnila prošnjo, da bi prišla z rešilcem v Bučkovce oz. Drakovce, kjer moja mama stanuje. Šele na drugi klic, ko so sosedje in znanci skoraj zahtevali reševalni avtomobil in intervencijo zdravnika ter opisali resnost stanja moje mame, je zdravnica rekla, da bodo prišli. V Drakovcih so se pojavili šele okoli 18.00 ure zvečer. Ves ta čas je bila moja mama brez zdravniške oskrbe in ležala v postelji ter krvavela. Ko je reševalni avtomobil prispel, je zdravnica, namesto da bi najprej dala prvo pomoč, nadrla (za celotno dogajanje so na voljo priče) sosede in moja starša, češ, kaj si upamo, da moramo reševalca plačati takoj in vnaprej in da bomo že videli, da bodo mojo mamo še zvečer pripeljali domov in da jo dobro poznajo. Šele, ko se je ta plaz besed zlil na navzoče, je zdravnica pomagala moji mami in odpeljali so jo v Mursko Soboto. Moram povedati še to, da je moja mama, Stanislava Žnidarič, tudi kmečko zavarovana in da s kakršnim koli plačilom za zdravniške storitve ne bi bilo problema. Povejte mi, ali je tu kje pravica? S kakšno pravico zdravnica zavrne reševalni avtomobil? S kakšno pravico nadira sosede in starše?« Taka je ta zgodba Stanislava Žnidariča. Ker ni edina in ker so podobne pripombe na prevoze z reševalnim avtomobilom, smo jo zapisali, in to brez komentarja.

Dušan Loparnik

Radenska

LEPA BRENA NA SOBOŠKI NOČI

SOBOTA, 8. AVGUST

Predprodaja vstopnic v hotelih Radenske.